

Riječ predsjednika HOK-a Robert Travaš / A note from CBA President Robert Travaš**Iz Hrvatske odvjetničke komore / From the Croatian Bar Association**

CCBE: Važnost očuvanja neovisnosti odvjetništva / CCBE: The importance of preserving the independence of the legal profession	4
Tsouroulis: Od hrvatskih odvjetnika mnogo očekujem / I expect a lot from Croatian lawyers	6

Iz Centra za mirenje HOK-a / From the CBA Mediation centre

HUM proslavio desetu obljetnicu svog rada / Croatian Mediation Association celebrated its 10th anniversary	7
Predsjednik HUM-a o radu udruge i interesu odvjetnika za mirenje / CMA President on the performance of the Association and the interest of lawyers in mediation	8

Svijet odvjetništva / Lawyers World

Počeci statutarne djelatnosti odvjetništva u Hrvatskoj / The beginnings of rulebooks drafting by the Croatian advocacy	9
130. godišnjica odvjetništva u Bosni i Hercegovini / 130 years of the legal profession in Bosnia Herzegovina	16

Članci i rasprave / Articles and Discussions

Šime Pavlović: Kazneno djelo i način njegova počinjenja / A criminal offence and the way of its commission	18

Engleski za odvjetnike / English for lawyers

Kolokacije u jeziku prava: Bauk načela prilike kruži Europom / Collocations in the language of law: The principle of opportunity bugbear hugs Europe	23

Prisege / Oaths

Prisege dane 15. srpnja 2013. / Oaths taken on 15 July 2013	25
Prisege dane 18. rujna 2013. / Oaths taken on 18 September 2013	28

In Memoriam / Obituaries

Božica Jakšić	32
Željko Čaić	32
Veljko Klemenčić	32

Iz EU / From the EU

Direktiva 98/5/EC Europskog parlamenta i Europskog vijeća o obavljanju odvjetničke profesije / Establishment of Lawyers Directive 98/5/EC of the European Parliament and of the Council	33

Statut / Articles of Association

Statut Hrvatske odvjetničke komore usvojen 15. lipnja 2013. na Skupštini / The Articles of Association of the Croatian Bar Association as adopted at the Assembly of 15 June 2013	42

.....

Ovitak: Milan Smrekar "Priručnik za političku upravnu službu u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji" knjiga I. iz 1899.

ODVJETNIK 7-8/2013.

Glasilo-Časopis Hrvatske odvjetničke komore, Zagreb, 7 - 8 2013., god. 86.
Journal of the Croatian Bar Association, Zagreb, 7 - 8 2013, annual file 86

Glavni i odgovorni urednik: Robert Travaš, odvjetnik, Zagreb, Jurkovićeva 24, tel: 466665; fax: 4665666; robert.travas@tip.hr, **Urednik:** mr. sc. Tin Matić, odvjetnik, Zagreb, Vlaška 95, tel: 6170791, fax: 6170792, tin.matic@zg.t-com.hr, **Zamjenik urednika:** mr. Mladen Vu-kmir, odvjetnik, Zagreb, Gramaća 21, tel: 3760511, fax: 3760-555, mladen.vukmir@vukmir.net, **Izvršni i grafički urednik:** Nataša Barac, Zagreb, Koturaška cesta 53, tel: 6165207, fax: 6170 838, e-mail: hok-cba@hok-cba.hr, **Uredništvo:** Leo Andreis, Boris Jukić, Ivica Crnić, Marijan Hanžeković, Igor Hrabar, Maroje Matana, mr. Šime Pavlović, Ranko Pelicarić, Mladen Sučević, Branimir Tuškan, Josip Vukadin, dr.sc. Atila Čokolić, Ingrid Mohorovičić-Gjanković - odvjetnici, Arno Vičić, odvjetnik u m., Mario Kos, sudac Ustavnog suda u m., mr. sc. Hrvoje Momčinović, sudac Ustavnog suda u m., Mladen Žuvela, sudac Ustavnog suda u m., Antun Palarić, sudac Ustavnog suda RH **Lektor:** Zvonko Šeb, **Tisk:** Kerschoffset d.o.o., Zagreb, **Grafička priprema:** P.L. Studio, Zagreb. **Fotografije:** Grgur Žučko.

Uredništvo
Zagreb, Koturaška cesta 53/II
tel: 6165 207; fax: 6170 838
e-mail: hok-cba@hok-cba.hr

**Prodaja oglasnog
prostora-marketing**
1/1-6.800,00 kn,
1/1 (omot)-7.800,00 kn,
1/2-3.800,00 kn

Izdavač
Hrvatska odvjetnička komora, Zagreb
Koturaška cesta 53/II
tel: 6165-200; fax: 6170-686
www.hok-cba.hr

Žiro-račun 2360000-1101268409 **Godišnja preplata za tuzemstvo** 200,00 kn, **za inozemstvo** 40 eura,
pojedinačni broj za tuzemstvo 40,00 kn, za inozemstvo 8 eura.

Copyright © Hrvatska odvjetnička komora 2008.

Niti jedan dio ove publikacije ne smije se objaviti bez posebnog odobrenja izdavača.

Svi potpisani tekstovi odražavaju stavove i mišljenja isključivo njihovih autora, a ne Hrvatske odvjetničke komore, urednika i Uredništva Časopisa-glasila "Odvjetnik". Uredništvo zadržava pravo objave primljenih materijala u časopisu i/ili na web stranici HOK-a. Materijali objavljeni na web stranici ne honoriraju se.

**Poštovani kolegice i kolege,
poštovane čitateljice i čitatelji,**

od kada sam vam se prošli put obratio uvodnikom prošlo je još jedno burno razdoblje u kojem je Hrvatska odvjetnička komora imala brojne aktivnosti.

Sredinom lipnja održana je naša redovita godišnja skupština na kojoj su delegati svih odvjetničkih zborova u Hrvatskoj, njih ukupno 96, velikom većinom usvojili novi Statut koji možete detaljno proučiti u ovom broju "Odvjetnika". Dijelovi dosad važećega Statuta nastajali su u različitim vremenskim razdobljima i on više nije zadovoljavao današnje potrebe odvjetništva. Novi Statut naše Komore logičnije je postavljen, disciplinski postupak je usklađen s izmjenama u kaznenom zakonodavstvu, a uvedene su i druge promjene. Nadamo se da će odredbe novoga Statuta izdržati provjeru u praksi i da u skorije vrijeme neće biti novih i značajnijih intervencija u Statutu.

Kao što sam obećao u ranijim uvodnicima, izvješćujem vas o ishodu naših pregovora s Ministarstvom financija. Donesen je i stupio je na snagu novi Pravilnik o PDV-u (NN. 79/13 i 85/13). Molim vas da obratite posebnu pažnju na čl. 36. st. 4. tog Pravilnika. U vezi s tim, a i kako bismo olakšali rad našim članovima, Hrvatska odvjetnička komora stavila je na svoju internetsku stranicu i prijedlog preporučenog sadržaja ugovora o zastupanju temeljem Tbr. 39. Tarife. Ponovo podsjećam da ne postoji obveza sklapanja takvog ugovora, već se on sklapa u slučaju dogovora sa strankom, a u svim drugim slučajevima u vezi s dospjelosti naših potraživanja upućujem na Tbr. 48. Tarife, koji je izmijenjen Tarifom iz prosinca 2012. godine (NN. 142/12). Također podsjećam da se u tijeku vođenja spora i obavljanja odvjetničke usluge mogu naplaćivati predumovi odvjetničke nagrade, pa vas opet upućujem na Tbr. 48. Tarife, kao i čl. 37. Pravilnika o PDV-u.

Kako je u Tbr. 48. Tarife sada točno definirano dospijeće potraživanja odvjetničke nagrade, o tome smo obavijestili Vrhovni sud Republike Hrvatske i temeljem toga zatražili promjenu i usklađenje sudske prakse s tom odredbom Tarife, tako da se rok zastare potraživanja odvjetničke nagrade (koji je 5 godina) počinje računati od trenutka dospijeća potraživanja nagrade, kako je to dospijeće definirano u Tbr. 48. Tarife, a ne od obavljanja svake pojedine radnje, kao što je bila dosadašnja sudska praksa zbog koje smo znali biti zakinuti za svoja potraživanja nagrade koja su zastarijevala zbog dugogodišnjih trajanja postupaka do pravomoćnosti nekog postupka.

U suradnji s Ministarstvom pravosuđa pokrenuli smo postupak kojim bi se i na odvjetnike koji imaju dospjela potraživanja prema sudovima, Ministarstvu pravosuđa odnosno državnom proračunu primjenio Pravilnik o uvjetima, načinu i postupku prijeboja potraživanja prema državnom proračunu s poreznim dugom (N.N. 15/2013). U tu smo svrhu od svih kolegica i kolega zatražili podatke o njihovim dospjelim potraživanjima i dospjelom poreznom dugu, te smo te podatke dostavili Ministarstvu financija koje će nakon uvida u te po-

datke odlučiti o mogućnostima, načinu i uvjetima prijeboja. Kako bismo pomogli svim kolegicama i kolegama u ispunjenju obveza kod provođenja Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, na našim internetskim stranicama objavili smo preporučeni sadržaj upitnika za stranke kod uspostave poslovog odnosa, dakako, u slučaju da je sukladno odredbama tog Zakona potrebno provesti te radnje.

Tijekom ljeta dogodio se i povjesni dan ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, a taj 1. srpnja pamtićemo i po tome što je toga dana Hrvatska odvjetnička komora postala punopravnom članicom Vijeća odvjetničkih komora Europe (The Council of Bars and Law Societies of Europe – CCBE), krovne udruge gotovo milijun europskih odvjetnika. CCBE je kao dobrodošlicu HOK-u svoju redovitu radnu sjednicu organizirao u rujnu u Zagrebu, a u organizaciji tog sastanka, na kojem je sudjelovalo više od 80 članova Stalnog odbora CCBE-a, sudjelovala je i Komora koja je za svoje napore i izraženu dobrodošlicu primila izraze zahvalnosti CCBE-a.

Ulagak Hrvatske u Europsku uniju pred nas stavlja nove zadaće, ali i nove poslove. Komora je osnovala Registar stranih odvjetnika koji će sada po određenim uvjetima iz Zakona o odvjetništvu moći raditi u Hrvatskoj. Više sam puta istaknuo – ali učiniti će to i ovom prigodom – da će Hrvatska odvjetnička komora ispuniti sve svoje obaveze prema stranim odvjetnicima, ali naša glavna briga i zadaća bila je i ostat će briga za hrvatske odvjetnike. Pred Komoru se ulaskom naše zemlje u Europsku uniju stavljuju i novi izazovi: sve je veći broj stranih državljanina koji su zainteresirani za poslove u Hrvatskoj ili kupnju nekretnina, te su sve češći upiti stranih državljanina koji traže naše odvjetnike. Oni pregledavaju i našu internetsku stranicu i traže razne podatke na stranim jezicima. A naša internetska stranica više ne može podnijeti sve veće zahtjeve koji se pred nju postavljaju te ćemo uskoro morati razmišljati o novoj stranici ili temeljitoj obnovi dosadašnje, kako bi ona mogla ispunjavati svoju osnovu zadaću – da vama, našim članovima, bude što dostupnija, pristupačnija i lakša za korištenje.

Odmah nakon ljeta i (zasluženih) godišnjih odmora, organizirali smo još jedan seminar za pripremu polaganja pravosudnog ispita na kojem je sudjelovao rekordan broj sudionika – njih 170. Na seminaru su predavali ugledni suci, a sa zadovoljstvom želimo istaknuti da svaki puta na seminarima predaje i sve veći broj naših kolega odvjetnika.

Pred nama je jesen koja će obilovati brojnim aktivnostima na unutarnjem planu, ali i međunarodnim aktivnostima. O svečemu tome moći ćete čitati u sljedećim brojevima "Odvjetnika" kao i na našoj internetskoj stranici.

Robert Travaš,

Predsjednik Hrvatske odvjetničke komore

R. Travaš

Sastanak Vijeća odvjetničkih komora Europe (The Council of Bars and Law Societies of Europe – CCBE) održan je u Zagrebu, 12. i 13. rujna, a taj je događaj veliko priznanje, kako hrvatskom odvjetništvu, tako i Republici Hrvatskoj, jer CCBE predstavlja odvjetničke komore zemalja članica Europske unije i jedanaest pridruženih članica. Najviše predstavnike europskog odvjetništva pozdravili su prigodnim govorima predsjednik CCBE-a Evangelos Tsouroulis, predsjednik Hrvatske odvjetničke komore Robert Travaš i zamjenica ministra pravosuđa Republike Hrvatske Sandra Artuković Kunšt.

Važnost očuvanja neovisnosti odvjetništva

Nataša Barac

Hrvatska odvjetnička komora

“Želimo iskoristiti ovu prigodu i pozdraviti naše prijatelje iz Hrvatske i čestitati im na uspjehu. Želio bih posebno zahvaliti predsjedniku HOK-a Robertu Travašu i predstavniku HOK-a u CCBE-u Ranku Pelicariću na izgradnji dobrih odnosa između HOK-a i CCBE-a”, rekao je predsjednik europske organizacije odvjetničkih komora Evangelos Tsouroulis te dodao da će punopravno članstvo HOK-a u CCBE-u pridonijeti zajedničkom očuvanju neovisnosti odvjetništva i očuvanju vladavine prava.

Visoke goste zatim je pozdravio domaćin i suorganizator sastanka, predsjednik HOK-a Robert Travaš. “Neovisan i stručan odvjetnik jedina je

garancija zaštite prava građana i pravnih osoba, a to ponekad nije u interesu vladajuće političke elite”, rekao je u svom govoru Travaš, dodajući kako upravo iz tog razloga oduvijek, pa tako i danas, postoje napadi na neovisnost odvjetništva.

“Odvjetnička tajna osnova je odnosa stranke i odvjetnika, a zakonodavci u raznim državama u zadnje vrijeme pokušavaju narušiti taj odnos i smanjiti neovisno djelovanje odvjetnika”, istaknuo je Travaš, potom i upozorio da se sve veći krug poslova povjerava drugim zanimanjima pod okriljem države, a istovremeno se sužava djelokrug poslova odvjetnika.

“Možda je i to razlog što u nekim zemljama po-

stoje i posluju tzv. ABS (Alternative Business Structure), kod kojih se na jednom mjestu može dobiti odvjetnička usluga, ali i npr. pogrebne usluge, vjerojatno jednog dana i kupiti, kako mi u Zagrebu kažemo 'grincajg', odnosno povrće za juhu", slikovito se izrazio predsjednik HOK-a. U svom izlaganju Travaš je također istaknuo kako je za odvjetnike CCBE najvažnija organizacija EU-a, koja se potvrdila kao pravi zaštitnik odvjetničkih interesa te postala autonomna organizacija europskog odvjetništva.

"Postajući punopravnom članicom CCBE-a, HOK je dokazao svoju pripadnost europskom i svjetskom odvjetništvu i to mu članstvo zasluženo pripada", rekao je Travaš.

Gotovo identičnu ocjenu izrekla je i zamjenica ministra pravosuđa Sandra Artuković Kunšt, istaknuvši da je Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske posvećeno ostvarivanju vladavine prava sa zajamčenim pristupom pravdi i pravičnim suđenjem.

"Uz demokraciju, to su apsolutna načela za koje ne želimo da ostanu na razini proklamacije već ih nastojimo ostvariti", kazala je zamjenica ministra te istaknula da u ostvarenju temeljnih jamstava slobode – vladavini prava, pristupu pravdi i pravičnom suđenju, Ministarstvo pravosuđa odvjetništvo i odvjetnike prepoznaje i uvažava kao prvu točku na kojoj se susreću ta načela kojima težimo.

"Članstvom u Europskoj uniji hrvatska reforma pravosuđa nije dovršena, nego će se ustajati u dogradnji pravosudnog sustava, prije svega zato da bi se osigurala i ostvarila načela vladavine prava i zaštite temeljnih prava svih građana", poručila je zamjenica ministra pravosuđa Sandra Artuković Kunšt.

Sjednica CCBE-a u Zagrebu nije bila samo protokolarna sjednica u povodu ulaska HOK-a u punopravno članstvo CCBE-a i Republike Hrvatske u punopravno članstvo EU-a, već je bila radna

CCBE je osnovan 1960. godine na kongresu Međunarodne unije odvjetnika u Baselu. Europski odvjetnici osjetili su potrebu da naglase svoju neovisnost te je zato osnovan CCBE koji predstavlja odvjetničke interese pred Europskom ekonomskom zajednicom. CCBE se potvrdio kao zastupnik odvjetničkih interesa, priznat od Europskog suda pravde kao predstavnik europskog odvjetništva koji usko surađuje s Europskom komisijom na rješavanju problema odvjetništva, predstavljajući gotovo milijun odvjetnika u EU.

Status promatrača u CCBE-u HOK je dobio 2000. kad je Hrvatska primljena za članicu Vijeća Europe. S vremenom HOK je postao pridruženom članicom CCBE-a, a od 1. srpnja 2013. ulaskom Hrvatske u punopravno članstvo EU-a i punopravnom članicom. HOK je time dokazao svoju pripadnost europskom i svjetskom odvjetništvu.

sjednica na kojoj se odlučivalo o mnogobrojnim aktualnim pitanjima odvjetništva u Europi, prvenstveno o prijemu Rusije za člana promatrača, promjenama Statuta CCBE-a, preporukama za zaštitu ljudskih prava, primjeni odvjetničkih direktiva, obvezi čuvanja odvjetničke tajne, odlukama Europskog suda pravde, stanju odvjetništva i sudovanja u zemljama članicama CCBE-a, pa tako i u Hrvatskoj.

Predsjednik CCBE-a Evangelos Tsouroulis poslao je nakon povratka u Bruxelles predsjedniku HOK-a Robertu Travašu pismo zahvale.

"U moje osobno ime i u ime svih članova CCBE-a želio bih zahvaliti Vama i Hrvatskoj odvjetničkoj komori na fantastičnoj dobrodošlici koju ste pružili CCBE-u prigodom sjednice Stalnog odbora. Vašu toplu i velikodušnu gostoljubivost komentirali su svi članovi s kojima sam razgovarao", napisao je predsjednik CCBE-a.

Tsouroulis je uputio i posebnu zahvalu djelatnicima i članovima HOK-a "koji su pomogli da sjednica bude tako uspješna".

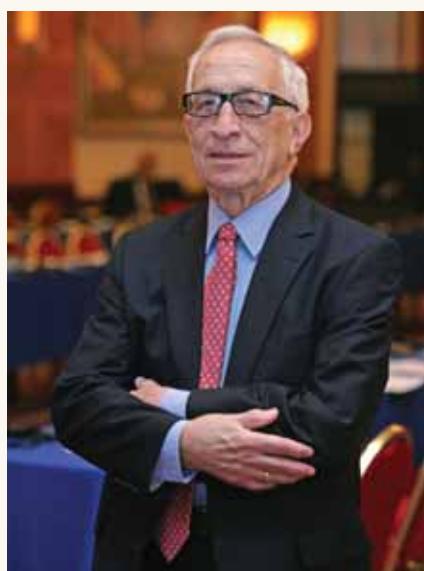
Sjednica CCBE-a u Zagrebu bila je "dolična proslava ulaska HOK-a u punopravno članstvo CCBE-a i veselimo se godinama uspješne suradnje koje su pred nama", zaključio je predsjednik te krovne organizacije europskih odvjetnika.

Predsjednik CCBE-a Evangelos Tsouroulis u kratkom je razgovoru za list "Odvjetnik" govorio o tome što očekuje od Hrvatske odvjetničke komore te koji su glavni problemi s kojima se suočavaju odvjetnici unutar Europske unije.

Evangelos Tsouroulis: Od hrvatskih odvjetnika mnogo očekujem

Zašto ste odabrali upravo Hrvatsku za ovaj sastanak CCBE-a?

**Predsjednik CCBE-a
Evangelos Tsouroulis**

Hrvatsku smo izabrali za mjesto sastanka Stalnog odbora CCBE-a zbog toga što je Hrvatska 1. srpnja postala punopravnom članicom Europske unije, a samim time je i Hrvatska odvjetnička komora istoga dana postala punopravnom članicom CCBE-a. Kako bismo čestitali Hrvatskoj i pozdravili je kao novu članicu naše obitelji, odlučili smo prihvatići poziv hrvatskih odvjetnika i naš redoviti sastanak održati u Zagrebu.

Ulazak u punopravno članstvo CCBE-a je vrlo važan događaj i smatram

da će HOK sada moći još lakše ispunjavati ciljeve i zadaće odvjetničke profesije i promovirati načela zaštite ljudskih prava i ostale vrijednosti odvjetničke profesije.

Koliko ste bili zadovoljni dosadašnjom ulogom Hrvatske odvjetničke komore unutar CCBE-a i što mislite da će HOK moći učiniti sada kada je postao punopravnim članom CCBE-a?

Hrvatska odvjetnička komora je i do sada bila pravi primjer za druge u okvirima CCBE-a, uvijek je na vrijeme i bez odgađanja ispunjavaća sve svoje zadaće unutar naše organizacije.

Očekujem da će tako i nastaviti i da će dati još veći doprinos odvjetničkoj profesiji u Europskoj uniji. Od hrvatskih odvjetnika mnogo očekujem.

Koja su glavna pitanja i problemi koji trenutno zaokupljaju odvjetnike unutar Europske unije?

Prvo i najvažnije pitanje je očuvanje neovisnosti pravnog sustava i odvjetništva, a uz to ide, dakako, i neovisnost odvjetničkih komora i zborova. U određenim zemljama postoji tendencija uplitanja u neovisnost pravnog sustava i odvjetništva na štetu prava građana Europske unije.

Jednako tako, u nekim zemljama postoji tendencija uplitanja u neovisnost odvjetničkih komora. To je važno pitanje u kojem se svi odvjetnici moraju držati zajedno i zajedno se boriti kako bi se očuvala neovisnost odvjetničkih komora te neovisnost pravnog sustava. Cilj očuvanja te neovisnosti nije interes odvjetnika, nego interes građana naših zemalja.

Vidite li neke posebne probleme u Hrvatskoj vezane uz neovisnost odvjetništva odnosno Hrvatske odvjetničke komore?

Ne, koliko mi je poznato. To je općeniti problem koji je prisutan diljem svijeta i, nažalost, iako je Europa civilizirano društvo i pred sebe je stavila visoke ciljeve za zaštitu građanskih prava i za zaštitu ljudskih prava, u nekim zemljama vidimo da se vlasti mijesaju u rad pravosudnih tijela i pokušavaju utjecati na rad odvjetnika. Krajnje žrtve tog uplitanja su građani Europske unije.

Nataša Barac

Hrvatska odvjetnička
komora

Hrvatska udruga za mirenje (HUM) organizirala je 19. rujna, u povodu 10. obljetnice svoga rada "Tjedan mirenja" s ciljem upoznavanja javnosti s postupkom i prednostima mirenja kao načina rješavanja sporova. Priznanja i zahvalnice tom su prigodom do bile ugledne organizacije, među kojima i Hrvatska odvjetnička komora, jer – kako su istaknuli govornici – bez odvjetnika nema ni mirenja.

HUM proslavio desetu obljetnicu svog rada

Dopredsjednik HOK-a
Mladen Klasić

"Mirenje ili medijacija je civilizacijski doseg u ponašanju ljudi", kazao je pozdravljajući nazočne predsjednik HUM-a Srđan Šimac, dodajući da je želja sudionika pravosudnog sustava da mirenje postane osnovni dio pravne i opće kulture. Predsjednik HUM-a podsjetio je da je prvi zakon o mirenju u Hrvatskoj donesen 2003. godine te da je Hrvatska bila među prvim zemljama u Europi koja je donijela takav zakon.

Dopredsjednik Hrvatske odvjetničke komore Mladen Klasić pozdravio je nazočne u ime Komore i svih hrvatskih odvjetnika te u svom govoru istaknuo važnost afirmacije procesa mirenja.

I dalje postoji stereotip, kazao je Klasić, da odvjetnici nisu za mirenje, ali to nije točno.

"Svaki dobar odvjetnik jasno će vidjeti prednosti mirenja, posebno za svoju stranku", nastavio je ističući da je Hrvatska odvjetnička komora osnovala Centar za mirenje koji je uspješno uklopljen u sustav mirenja u Republici Hrvatskoj.

Klasić je na kraju rekao kako se nuda će se u Hrvatskoj sve više sporova rješavati mirenjem, a hrvatski odvjetnici će u tome biti podrška.

Dopredsjednik Hrvatske odvjetničke komore primio je priznanje HUM-a u ime Komore, a predsjednik HUM-a istaknuo je da je HOK va-

žan dio procesa medijacije "jer se ona ne može provoditi bez odvjetnika".

Zahvalnicu HUM-a primio je i predsjednik Centra za mirenje HOK-a Branimir Tuškan.

"Sretan sam da su odvjetnici prepoznali svoj interes u mirenju, jer interes odvjetnika je da njihova stranke budu sretne", kazao je Tuškan.

Nataša Barac

Hrvatska odvjetnička komora

Mirenje ili medijacija je postupak u kojem stranke uz pomoć stručne osobe – izmiritelja (medijatora) – pokušavaju same, na temelju vlastitih interesa, riješiti svoj spor. Riječ je o metodi rješenja sporova, primjenjivoj na praktično sve vrste sporova i na sve stranke, neovisno o tome radi li se o fizičkim ili pravnim osobama ili institucijama.

Dr. sc. Srđan Šimac, sudac Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske i predsjednik Hrvatske udruge za mirenje (HUM) u razgovoru za "Odvjetnik" govori o radu svoje udruge i interesu odvjetnika za postupke mirenja.

Čestitamo Vam 10. obljetnicu djelovanja HUM-a. Kako ocjenjujete rad Vaše udruge u proteklih deset godina i koliko je mirenje postalo "popularno" u Hrvatskoj u tom razdoblju?

Hvala Vam na čestitkama. Nije uvijek izgledalo ovako dobro i ovako lako. Imali smo i teških trenutaka, ali skupina entuzijasta, većinom pravnika različitih profila, među kojima su i suci i odvjetnici, još prije deset ili više godina osobno se uvjerala u izuzetni potencijal mirenja. Na svečanosti ste vidjeli koliko je danas brojna izmiriteljska zajednica u Hrvatskoj, a svakog dana mirenje se sve više koristi i pridružuje mu se i sve veći broj odvjet-

nika koji u njemu prepoznaju višestruki interes.

Centar za mirenje Hrvatske odvjetničke komore, kao i sama Komora, dobro surađuje s Vašom Udrugom. U kojim je područjima moguće poboljšati suradnju HUM-a i HOK-a?

Imamo izvrsne odnose s vodstvom HOK-a, kao i s vodstvom Centra za mirenje HOK-a. Sudjelujemo u zajedničkim aktivnostima, a u upravnom odboru HUM-a imamo čak dva odvjetnika. Naša suradnja počela je edukacijom većeg broja odvjetnika za izmiritelje. Danas je već više od 70 odvjetnika koji su prošli osnovnu obuku, a mnogi među njima imaju i više dodatnih edukacija. Planiramo još mnogo više učiniti zajedno, pa tako i zajednička promotivna predavanja među odvjetnicima.

Trebaju li se odvjetnici u Hrvatskoj osjećati ugroženima zbog mirenja kao načina rješavanja sporova?

Mirenje nema čarobni štapić i nije rješenje za sve sporove i za sve stranke. Jednako tako, mirenje nije tu među nama da bi zamijenilo pravnike ili sudove. Osnovna zadaća odvjetnika trebala bi biti pomoći strankama u rješavanju njihovih životnih ili poslovnih problema i to na način da ih se, kada je god moguće, drži podalje

od sudova. Za sudove uvijek ima vremena, ako stranke uz pomoć svojih odvjetnika, pregovorima, mirenjem ili na drugi način, ne uspiju samostalno riješiti svoj spor. Najveći interes odvjetnika u mirenju je zadovoljiti interes svojih stranaka. Samo zadovoljne stranke plaćaju svoje račune, vraćaju se ponovno i preporučuju svoje odvjetnike drugima. Mirenje je, kada je riječ o odvjetnicima pogodno za brojne složene i dugotrajne sporove u kojima više nitko ne zna što se događa; za sporove u kojima stranke nisu u stanju plaćati odvjetničke usluge ili u kojima je odvjetnik preuzeo predmet bez naknade uz dogovor o postotku u uspjehu u sporu. Moje duboko uvjerenje je da odvjetnici mogu uz mirenje kao dodatnu uslugu, bilo kao izmiritelji bilo kao punomoćnici stranaka u mirenju, uvećati zaradu i načeti velik, do sada netaknuti dio tržišta pravnih usluga, na zadovoljstvo svoje i svojih stranaka.

Kako se unutar Europske unije gleda na postupke mirenja ili medijacije?

Europska unija sve brojnijim direktivama snažno podupire razvoj mirenja u svim zemljama članicama i priprema nove inicijative u tom pogledu. Posebnu pažnju obraća potrebi pojačanog rješavanja mirenjem u sporovima među strankama koje potječu iz različitih članica. Među državama članicama Europske unije u mirenju zasad prednjače Velika Britanija i Nizozemska. Vjerujemo da će zamah koji ima mirenje u Hrvatskoj, pripomoći da se i Hrvatska sa svojom praksom mirenja što prije priključi tim zemljama.

Centar za mirenje HOK-a jedan je od dobitnika priznanja Vaše Udruge za svoj rad. Kako to da priznanje dodjeljujete "konkurenčiji", odnosno smatrate li da je HOK konkurenca HUM-u?

HOK i njegovi članovi nisu konkurenčija HUM-u i njegovim članovima. Članovi HUM-a su članovi HOK-a i obrnuto. Svi zajedno imamo jedinstvenu zadaću: unaprijediti naš sustav rješavanja sporova, osigurati pravnoj i odvjetničkoj te novoj izmiriteljskoj profesiji položaj u društvu koji zaslужuju i na što bolji način zadovoljiti potrebe i interese hrvatskih građana i društva. Veseli nas da su HOK i njegov Centar za mirenje (i predsjednik Centra Branimir Tuškan), kao veoma ugledna i mnogo starija institucija, dobili priznanje upravo od HUM-a, i veseli nas priznanje koje je HOK dao svojom visokom nazočnosti na našoj svečanosti, što je HUM-u najveće priznanje.

Predsjednik HUM-a
Srđan Šimac

Hrvatska odvjetnička komora usvojila je na sjednici Skupštine 15. lipnja 2013. svoj novi Statut. Odvjetnik dr. sc. Atila Čokolić, koji se bavi poviješću odvjetništva, u svom članku podsjeća na povijest zakonske regulative odvjetništva u Hrvatskoj.

Počeci statutarne djelatnosti odvjetništva u Hrvatskoj

Ključne riječi: Odvjetnički red od 24. srpnja 1852.; Odvjetnički red od 6. srpnja 1868.; Po-slovnik; odvjetnički odbor; Komora, Interni pravilnik; statut

1. 1. Zakonska regulativa odvjetništva u Hrvatskoj i Slavoniji 1852. godine

Više je puta na stranicama ovog časopisa i glasila pisano o povijesti odvjetništva u hrvatskim zemljama, a ti su tekstovi neizostavno uključivali i naš najdugovječniji odvjetnički red.

U Hrvatskoj i Slavoniji, poslije Provizornog odvjetničkog reda od 16. kolovoza 1849. godine,¹ koji je zaživio vrlo kratko vrijeme, već je 24. srpnja 1852. g., donesen novi odvjetnički red, koji je proglašen za Ugarsku, Hrvatsku, Slavoniju, Tamiški Banat i Srpsku Vojvodinu, s izuzetkom Vojne krajine, a stupio je na snagu 1. siječnja 1853. godine. Taj je zakon imao ukupno 62 paragrafa, i bio podijeljen na pet poglavljaja:

- Poglavlje pέrvo – Uvieti, pod kojimi se dobiva odvjetničtvо; §§ 1. – 8.
- Poglavlje drugo – Prava i dužnosti odvjetničkih; §§ 9. – 30.
- Poglavlje tretje – Odbori odvjetnički; §§ 31. – 38.
- Poglavlje četvέrto – Ovéršivanje vlasti karnosne nad odvjetnicima; §§ 39. – 61.
- Poglavlje peto – O otéruštu odvjetničtvu; §§ 62. – 63.²

1 Allgemeines Reichs – Gesetz – und Regierungsblatt für das Kaiserthum Oesterreich, Jahrgang 1849., Wien, 1850., №. 364. Provizorische Advocaten: Ordnung; str. 648.

2 Sveobči déržavo-zakonski i vladni list za Cesarevinu Austrianskou, Komad LIII, od 7. rujna 1852., str. 778–790. Službeni tekst je pisan dvojezično, lijeva strana na hrvatskom, a desna na njemačkom jeziku, paralelno. Puni naslov ovog službenog izdanja glasi: «**Red odvjetnički** za Ugarsku, Hérvatsku, Slavoniu, tamiški Banat i sérbsku vojvodovinu, izim Krajine vojničke».

Na kraju Zakona, pridodana je i službena “Zakletva za odvjetnike”³.

Prvo poglavlje donosi tko i pod kojim uvjetima može biti odvjetnikom, pa tako sve odvjetnike imenuje ministar pravosuđa, koji će i njihov broj za područje svakog distrikta višeg zemaljskog suda ili banskog stola, a tako i podjelu njihovu po različitim mjestima sudbenim, na prijedlog viših sudova i odvjetničkih odbora, ustanovljavati već prema potrebi, (§ 5. Odvjetničkog reda iz 1852. godine).⁴ Prema tom § 5. ozakonjen je *numerus clausus*, jer je ministar pravosuđa, doduše, uz konzultacije, određivao broj odvjetnika na nekom području. Kako je taj Zakon (Odvjetnički red), donesen u jeku tzv. Bachovog absolutizma, centralna vlast je nastojala da to stanje ostane što duže, odnosno da odvjetnici nemaju samostalnost izbora članova. Istina je, da su već u samom Zakonu predviđene mogućnosti osnivanja odvjetničkih odbora (§ 31.), pa bi odvjetnici sva pitanja vezana za ustroj i organizaciju rješavali kao svoje unutarnje stvari, ali izvršna vlast nije dopustila da ta odredba Zakona zaživi.

Ispunjavanje zakonskih obveza, u ovom slučaju, osnivanje odvjetničkih odbora, dakle, uspostavljanje i uvođenje u pravni život odvjetničkih komora, kao što je to i učinjeno u drugim dijelovima Monarhije, automatski je značilo i pravno reguliranje komora kao subjekata profesionalnog udruživanja odvjetnika.

Taj put u Austrijskoj Carevini, a kasnije ni u Austro-Ugarskoj Monarhiji nije bio nimalo lak. Uvijek je carska administracija u centraliziranom političkom sustavu gledala s određenom skepsom na unutarnje autonomno uređenje različitih subjekata, pa tako i na odvjetništvo. Zbog toga je

3 Ibid., str. 791.

4 Odvjetnički red od 24. srpnja 1852., drugo popunjeno izdanje uredio dr. Stjepan Posilović, Zagreb, 1904. godine, str. 11.

Sveobči déržavno-zakonski..., str. 778.

**dr. sc. Atila
Čokolić**

.....
odvjetnik iz Osijeka

O autoru
Dr. sc. Atila Čokolić, odvjetnik u Osijeku i član uredništva časopisa *Odvjetnik*, godinama se bavi proučavanjem povijesti odvjetništva u Hrvatskoj.

vrijeme koje je proteklo da bi se formirale odvjetničke komore, od stupanja samog zakona – Odvjetničkog reda (1852. / 53. godine), do vremena kada su komore (odbori) formalno i oformljeni, bilo dugo dva desetljeća.

Odvjetnički odbori su konačno ustrojeni Naredbom Kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinske zemaljske vlade od 3. veljače 1872. godine, broj 53, odjela za pravosuđe.⁵ Tom naredbom su osnovana (ustrojena) dva odvjetnička odbora, jedan sa sjedištem u Zagrebu, a drugi sa sjedištem u Osijeku, a djelatnost im je imala započeti 1. ožujka 1872. godine.⁶ Trebalo je dakle punih dvadeset godina da se postigne ono što je sam Odvjetnički red predvidio još 1852. godine. Razloge takvom čvrstom vezivanju odvjetništva uz sudstvo i upravu, jer u to vrijeme u Hrvatskoj i Slavoniji još nije došlo do potpunog razdvajanja sudstva od uprave⁷, možemo samo prepostavljati, ali temeljni je razlog taj što je državna vlast željela imati što dužu potpunu kontrolu nad odvjetništvom.

Taj, u našoj pravnoj povijesti najdugovečniji zakon o odvjetništvu, ostao je na snazi za Hrvatsku i Slavoniju sve do stupanja na snagu Zakona o advokatima od 17. ožujka 1929. godine.

1. 2. Unutarnje ustrojstvo odvjetništva u Hrvatskoj i Slavoniji prema Odvjetničkom redu od 24. srpnja 1852. godine

Odvjetnički red od 1852. godine uvodi osnivanje odvjetničkih odbora, koji su *de facto* bili odvjetničke komore, jer su zakonski prvi puta precizno uređeni. Odvjetnički red u § 31. propisuje:

“U mjestih, gdje sudovi zemaljski stolicu svoju imadu, i koja su ujedno po broju odvjetnika ondje nastanjenih za to prikladna, imenovati će po predlogu višega zemaljskoga suda ili višega dištriktskoga suda ministarstvo pravosudja odbore odvjetničke, kojih će se djelokrug protezati polag okolnosti na sve odvjetnike u jednom ili više okoliša zemaljsko – sudbenih.

Broj članova svakoga odbora odvjetničkoga ustavoviti će se porazmjerno s obzirom na broj odvjet-

⁵ Smrekar, M., Priručnik za političku upravnu službu u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji, knjiga prva, Zagreb, 1899., str. 749.

⁶ Ibid., str. 749.

⁷ U Hrvatskoj i Slavoniji je do ponovnog razdvajanja sudstva od uprave došlo tek 1874. godine.

Čokolić, A., Implementacija građanske kodifikacije i institucionaliziranje odvjetništva – advokature u pravni sustav Trojedne kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, s osobitim osvrtom na ugovorni odnos odvjetnika – klijenta., Doktorska disertacija obranjena na Pravnom fakultetu u Osijeku, Osijek, 2011., str. 216.,

nika, stanjujućih u okolini, za koju je namienjen. Predsjednik i članovi odbora imenovati će se na jednu godinu dana, nego će ih moći viši zemaljski sud ili viši dištriktski sud u uredu njihovu i potvrditi od godine do godine. Kad se predloži promjena u osobi članova, potreban je tomu odobraj ministra pravosudja.”⁸

Odvjetništvo je, dakle, već 1852. godine i u zakonskoj regulativi zamišljeno kao strukovna organizacija sa svojom unutarnjom strukturom koja ima svoja tijela i vodstvo. Očigledno je da zbog političko-upravnih čimbenika taj dio Zakona nije stupio na snagu, tj. bio proveden u praksi. Apsolutizam kao oblik društveno-političkog uređenja neke države, jasno je, da nije najpogodnije društveno uređenje za uvođenje demokratskih institucija. Zbog toga se čekalo na pogodnija vremena, da Odvjetnički red zaživi u svim svojim odredbama.

Promatrano iz ugla apsolutističke monarhije, s obzirom na to koji su poslovi bili predviđeni kao samostalni poslovi odvjetničkih odbora, sasvim je shvatljivo zašto se odugovlačilo primijeniti zakon u tom dijelu dvadeset godina.

Zbog toga je ovdje bitno naglasiti što je sve zakonski tekst normirao kao izričite poslove odvjetništva, a koje provode odvjetnički odbori. § 32. glasi:

“U djelokrug odbora odvjetničkoga spada:

- *Davati mnjenje glede molbenica u § 6. napomenutih, u kojih se iste podijeljenje mjesta odvjetničkoga. Komisare izpitne iz stališta odvjetničkoga za izpite, koji se čine radi odvjetništva (§ 2.), imenuje na jednu godinu dana predsjednik odbora odvjetničkoga.*
- *Podnosići prijedloge, koji se odnose na kakove preinake ili popravke budi u sudovanju budi u odvjetničtvu.*
- *Čuvati poštenje i dostojanstvo stališta odvjetničkoga, strogo bdijući nad djelokrugom, čudorednosti, pravi i dužnostmi odvjetnika. Odbori odvjetnički vlastni su dakle takodjer, dužnosti, protivno ili griešno ponašanje svojih članova prijaviti nadležnim sudovom i iskati da se kazne.*
- *Nadzirati i izvršivati vlast karnosnu nad kandidati odvjetničtva, koji se upotrebljuju u kontaru odbora odvjetničkoga. Odbor vodi u tu svrhu o svih kandidatih osobiti imenik i zabi-*

⁸ Sveobči dječavno-zakonski ..., str. 783-784.

Smrekar, M., Priručnik za političku..., Knjiga prva, Zagreb, 1899., str. 749.

lježuje u njem dan, kada koi stupi u praktiku i kad izidje iz nje, a tako i odvjetnika, kod kojega je koi kandidat u praktiki bio, a napokon i podneseni izpit. Svaki odvjetnik imade u tu svrhu svagda prijaviti odboru odvjetničkomu odmah, čim kojega kandidata primi, i dan, kad ga primi; jer se inače vrieme praktike, koje ne bude prijavljeno, neće računati pri izkazivanju praktike, navršenoj pri kojem odvjetniku.

- Imenovati beznaplatne zastupnike za stranke uboge, kod sudovah onih, koji se nalaze u mjestih, gdje odbor sjedište svoje imade (§ 33.) i to obhodnjom (turnus), koja će se ustavoviti s obzirom na narav i važnost poslova.
- Izvršivati svekolike poslove, koji su odboru još napose povjereni u ovoj naredbi, i
- Obskrbljivati svoje poslove ekonomičke.”⁹

Razvidno je da su odvjetnički odbori imali velike ovlasti u svezi s unutar komorskim poslovima u koje osobito spadaju: poslovi oko upisa kandidata u imenik odvjetnika, podnošenje prijedloga zakonskih i podzakonskih akata nadležnoj vlasti, permanentna briga nad doličnim ponašanjem i ophođenjem odvjetnika, upisi odvjetničkih vježbenika na odvjetničku praksu, obavljanje niže disciplinske službe (vlasti) nad odvjetničkim kandidatima, postavljanje odvjetnika siromašnima, financijsko poslovanje odbora, te još neke druge ovlasti.

Međutim, te ovlasti predviđene zakonom, nisu se provodile kroz prvo razdoblje provođenja zakona, a kasnije kada su konačno i te odredbe pro- vedeni u djelo, postojala je konstantna kontrola sudske i dijelom izvršne vlasti nad tijelima odvjetništva u djelokrugu njihova rada.

Iako je propisana kontrola sudske i upravne (izvršne) vlasti nad odvjetništvom bila znatna, ipak su odvjetnici uspjeli ostvariti dio svoje autonomije kroz donošenje vlastitih akata, kao što su bili Statut, odnosno Poslovnik.¹⁰

Naprijed spomenutom Naredbom Kr. zemaljske vlade broj 53, od 3. veljače 1872. godine, riješeno je i dugo nerješavano pitanje odvjetničkih odbora. Ustanovljeni odvjetnički odbori formirani su prema sjedištima kraljevskih sudbenih stolova.

9 Sveobći dječavno-zakonski ..., str. 784.

Smrekar, M., Priručnik za političku..., Knjiga prva, Zagreb, 1899., str. 749-752.

10 Unutarnji akt odvjetničkih odbora u Zagrebu i Osijeku, zove se Poslovnik, ali u samom Poslovniku odvjetničkog odbora u Zagrebu, u § 14. Poslovnik se naziva Statut.

Smrekar, M., Priručnik za političku..., Knjiga prva, Zagreb, 1899., str. 754.

Tako su otpočeli s radom odvjetnički odbori u Zagrebu i Osijeku. Određeno je da se odvjetnički odbor u Zagrebu sastoji od 11 članova, dok se osječki odvjetnički odbor sastojao od 9 članova. Zagrebački je odbor bio u opsegu kraljevskih sudbenih stolova županija: Zagrebačke, Varaždinske, Križevačke, Riječke i Bjelovarske. Osječki odbor je bio u opsegu kraljevskih sudbenih stolova županija: Požeške, Virovitičke i Srijemske.¹¹ Kasnije je broj članova svakog odvjetničkog odbora uvećan, zagrebačkog za novih devet, što je ukupno činilo 20 članova, dok je osječki odvjetnički odbor povećan za novih pet članova, a što je konačno davalо 14 članova. To se dogodilo uslijed povećanja teritorijalnog opsega djelovanja svakog od odbora, a zbog razvojačenja, tj. ukidanja Vojne krajine i pripojenja svakog pripadajućeg područja bivše Vojne krajine ili granice jednom od odvjetničkih odbora. Odvjetničkom odboru u Zagrebu su nestankom Vojne krajine pripala područja kralj. sudbenih stolova u Gospicu, Ogulinu i Petrinji, a Odvjetničkom odboru u Osijeku pripala su područja kralj. sudbenih stolova u Novoj Gradiški, Vinkovcima i Zemunu.¹² Usklađivanje nadležnosti odvjetničkih odbora dovršeno je Naredbom zemaljske vlade odjela za pravosuđe od 4. lipnja 1887. godine, br. 7966., kojom je određeno da je Odvjetnički odbor u Zagrebu, sada sastavljen od 20 članova, nadležan za područja kraljevskih sudbenih stolova u Zagrebu, Varaždinu, Gospicu, Ogulinu, Petrinji i Bjelovaru, dok je Odvjetnički odbor u Osijeku, sada sastavljen od 14 članova, bio nadležan za područja kraljevskih sudbenih stolova u Osijeku, Požegi i Mitrovici.¹³

Jedan od prvih zadataka postavljenih pred novoosnovane odvjetničke odbore bio je donošenje vlastitih poslovnika (statuta), koji su po proceduri trebali biti predani Vladu na odobrenje.

O tome govori Naredba Kr. zemaljske vlade broj 53, od 3. veljače 1872. godine, u kojoj, uz ostalo, stoji da su ustrojeni odvjetnički odbori u Zagrebu i Osijeku, te da se u pogledu njihova rada određuje sljedeće:

“Prva zadaća djelatnosti tih odbora, iza kako počmu fungirati, valja da bude:

Da sastave osnovu potrošaka, spojenih s uredova-

11 Čokolić, A., 140 godina neovisnog odvjetništva u Hrvatskoj; Odvjetništvo u hrvatskim zemljama i organizacija sudova od početka XIX. stoljeća do 1868., odnosno 1886. godine, «Odvjetnik», br. 3-4/2008, Zagreb, 2008., str. 33.

12 Odvjetnički red..., str. 35.

13 Isto, str. 35.

njem odbora za jednu godinu u ime uredskoga stanja, pisarnice i podvorbe, pa da prema tomu ustanove porazmjerno prinose onih odvjetnika, koji se nalaze u gori označenom obsegu odbora; Da ustanove sebi poslovnik, ter da ga podnesu vladiti na odobrenje putem propisanim.¹⁴

Tako su odvjetnički odbori u Zagrebu i Osijeku ispunili svoju zadaću i predali na odobrenje vlasti svoje izrađene i usvojene poslovnike (statute). Naredbom Kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinske zemaljske vlade, Odjela za pravosuđe, od 31. kolovoza 1872. godine, broj 1384, odobreni su poslovnici odvjetničkih odbora u Zagrebu i Osijeku.¹⁵

Poslovnik Odvjetničkoga odbora u Zagrebu sastojao se od 18 paragrafa, a poslovnik Odvjetničkoga odbora u Osijeku, sastojao se od 28 paragrafa.

Poslovnici oba odbora normirali su kako odbori obavljaju svoju djelatnost, koja su im tijela, kada se održavaju sjednice odbora, tko se poziva na sjednice, tko može sazvati sjednicu, kako se glasuje, tko bira i na koji način tajnike odbora, kako se provodi dnevni red na sjednicama, koga obvezuju zaključci sa sjednicama, kako se vodi zapisnik sjednica, tko i kada verificira zapisnik, tko je potpisnik svih otpravaka odbora i na koji se način financiraju odbori.

Poslovnik Odvjetničkog odbora u Osijeku nešto je razrađeniji od poslovnika zagrebačkog Odbora, jer detaljnije propisuje pojedine odredbe za rad odbora, a što ne čudi, jer je i opsežniji za 10 paragrafa. Međutim, odredbe oba poslovnika gotovo na jednak način propisuju sve ono čime će se odbori baviti u smislu strukovne organizacije koja je od općeg značenja za društvo, a okuplja i organizira sve odvjetnike određenog područja. Da odvjetništvo u Hrvatskoj i Slavoniji tog vremena nije bilo posve samostalno, bez upliva sudbene i izvršne vlasti, vidljivo je u tome što oba poslovnika propisuju, zagrebački u § 4., a osječki u § 5., da se o zakazanoj sjednici ima izvijestiti predsjednik Kr. županijskog sudbenog stola u Zagrebu, odnosno predsjednik Kr. županijskog sudbenog stola u Osijeku, "...da uzmogne sam

14 Smrekar, M., Priručnik za političku..., Knjiga prva, Zagreb, 1899., str. 750.

15 Citirana Naredba glasi:

„Podneseni ovamo izvješćem od 14. kolovoza 1872. broj 6023 poslovnici odvjetničkih odbora u Zagrebu i Osijeku u smislu § 34. odvjetničkoga reda, ovime se odobravaju. Što se banskomu stolu daje na znanje uz povratak priloga pomenutoga izvješća.“

Ibid, str. 753.

glavom ili po zamjeniku prisustvovati sjednici”¹⁶

Poslovnici govore o tome da se sjednice imaju održavati redovito, u zagrebačkom Odboru svakog mjeseca, na zadnji dan mjeseca, a u osječkom Odboru svakog drugog mjeseca na radni dan, s tim da se datumi sjednica ustanovljuju za cijelu godinu unaprijed posebnom okružnicom.¹⁷ Postojala je mogućnost sazivanja i izvanrednih sjednica, ako je postojala za tim potreba. Sjednice je vodio predsjednik odbora i pazio na red tijekom sjednica. Jedino je predsjednik odbora mogao svakog govornika prekidati prilikom njegovog izlaganja. Da bi odluke odbora donesene na sjednicama bile pravovaljane, zagrebački Odbor je propisao u § 6. da je potrebno da osim predsjednika budu prisutna barem četiri člana. U osječkom Poslovniku u § 9. stoji da je potrebno da bi zaključak bio pravno valjan, da osim predsjednika budu prisutna barem četiri odbornika. Oba poslovnika identično propisuju da se preinaka poslovnika može obaviti samo na način da osim predsjednika na sjednici budu prisutne dvije trećine svih odbornika, a glasuje se tako da o tome odlučuje dvotrećinska većina svih odvjetujućih članova (u Osijeku dvije trećine svih odbornika).¹⁸ Svaki otpravak koji izda jedan od odvjetničkih odbora mora biti potpisani po predsjedniku i supotpisan po perovođi (§17. Poslovnika zagrebačkog Odbora i § 21. poslovnika osječkog Odbora).¹⁹ Zanimljivo je i to što osječki Poslovnik određuje da svaki otpravak Odvjetničkog odbora mora biti potkrijepljen i s odborskim pečatom, čiji natpis glasi: "Odvjetnički odbor u Osijeku", § 22. Poslovnika. Osječki je Poslovnik uredio i kako se vodi urudžbeni zapisnik, a koje odredbe zagrebački Poslovnik ne sadržava.

Na kraju oba poslovnika postoje odredbe o finansiranju odbora. Tako je propisano da troškovima koji su u svezu s uredovanjem odbora, ima "...porazmjerno doprinositi svaki odvjetnik, koji spada ovomu okolišu", (§18. Odbora zagrebačkog i § 27. Odbora osječkog).²⁰

Oba poslovnika također propisuju u istim paragrafima da će se redovito svake godine proračunavati visina svote i rok plaćanja (članarine!).

16 Ibid, str. 753 – 754.

17 § 2. Poslovnika zagrebačkog odbora, odnosno § 2. Poslovnika osječkog odbora;
Ibid, str. 753 – 754.

18 § 14. Poslovnika zagrebačkog odbora, odnosno § 17. Poslovnika osječkog odbora;
Ibid, str. 754 – 755.

19 Ibid, str. 754 – 755.

20 Ibid, str. 754 i 756.

Očito je pitanje članarine bilo važno i u drugoj polovini XIX. stoljeća, jer su kao i danas, odvjetnički odbori živjeli i ovisili isključivo o prihodima iz članarine, o svojem samofinanciranju.

2.1. Zakonska regulativa odvjetništva u Dalmaciji 1868. godine

Odvjetništvo u Dalmaciji nije imalo isti pravni razvoj kao odvjetništvo u Hrvatskoj i Slavoniji. Već je nešto rečeno o Provizornom ili privremenom odvjetničkom redu koji je donesen carskom naredbom od 16. kolovoza 1849. godine. Novoformirane odvjetničke komore u Dalmaciji su predviđene i utemeljene u gradovima Splitu, Dubrovniku, Zadru i Kotoru.²¹ Takva organizacija odvjetništva sa sjedištima formiranih komora, bazirana je prema mjesnim sjedištima okružnih sudova. Provizorni (privremeni) odvjetnički red, osim što je ozakonio potpunu zavisnost odvjetnika o ministarstvu pravosuđa (§ 1.),²² donosi novost, jer su osnovane odvjetničke komore kao svojevrsna prisilna udruženja odvjetnika na određenom području, a sa svrhom i obvezom da se brinu za ugled odvjetništva i da zastupaju interesu odvjetničke profesije, kako ističe prof. dr. Bayer.²³

Sve u svemu, Provizorni odvjetnički red za krunovinu Dalmaciju i nije bio tako privremenog karaktera kako je naslovjen, jer je u Dalmaciji ostao na snazi punih dvadeset godina.

Ipak, Zakonom od 6. srpnja 1868. godine, "uveden je red iliti zakon odvjetnički", te objavljen u zbirici "Zakonah i naredbah kriepostnih za Dalmaciju (prevodi ilirske), obnarodovanih sredstvom Lista dječavnih zakonah, Komad XII., razdan i razposlan dne 30. studenoga 1868. № 139."²⁴

U uvodnom dijelu Odvjetničkog zakona, koji se sastoji od pet članaka, u I. članku стоји да se u kraljevinama i zemljama što su zastupane u Carevinskom vijeću uvodi sljedeći red ili zakon od-

21 Belčić, M., Razvoj i djelatnost advokature na području Socijalističke Republike Hrvatske, *Odvjetnik*, br. 9, Zagreb, 1968., str. 64.

Engelsfeld, N., O Zakonu o odvjetništvu iz 1929. godine, Vladavina prava, 1/1999., Zagreb, 1999., str. 14.

22 Allgemeines Reichs - Gesetz - und Regierungsblatt für das Kaiserthum Oesterreich, Jahrgang 1849., Wien, 1850., №. 364. Provizorische Advocaten: Ordnung, str. 648.

23 Bayer, V., prof. dr., Opći povijesni razvoj advokature u krajevima koji danas tvore SR Hrvatsku, „Odvjetnik“ br. 9, Zagreb, 1968., str. 49.

24 Prevodi ilirski zakonah i naredbah kriepostnih za Dalmaciju, Iz dječavnog lista zakonah, izdana godine 1868., Zadar, 1868., Komad XII., №. 139., str. 417 – 426.

vjetnički, koji ima stupiti na snagu dana 1. siječnja 1869. godine. Nadalje se u članku II. navodi da dosadašnji Privremeni (Provizorni) odvjetnički red – zakon od 16. kolovoza 1849. godine, koji je objavljen pod br. 364. Dječavnog zakonskog lista, kao i svi drugi zakoni i propisi u svezi odvjetništva, a koji su u suprotnosti s novim Odvjetničkim zakonom, počevši od 1. siječnja 1869. godine, imaju biti ukinuti.²⁵

Zakon odvjetnički iz 1868. godine, koji je proglašen za Dalmaciju, ukupno se sastojao od 41 paragrafa, i bio je podijeljen na pet poglavila ili odsjeka.

Odsjeci zakona, prema paragrafima su izgledali ovako:

Odsiek I. – Uvjeti, pod kojimi može tko biti odvjetnik (advokat); §§ 1. – 7.,

Odsiek II. – Prava i dužnosti odvjetnikah; §§ 8. – 21.,

Odsiek III. – Komora odvjetnička i odbor iste komore; §§ 22. – 33.,

Odsiek IV. – Kada prestaje pravo odvjetničtva; § 34.,

*Odsiek V. – Ustanove prelazne; §§ 35. – 41.*²⁶

Paragraf 1. Odvjetničkog zakona određuje da bi se netko bavio odvjetništvom na prostoru kraljevine i zemalja koje su zastupane u Carevinskom vijeću, za to mu ne treba imenovanje od vlasti, nego mu je potrebno dokazati da je ispunio sve uvjete koji se traže zakonom i da je upisan u imenik odvjetnika. Uvjeti koji se zahtijevaju od kandidata jesu:

- *da je domovan u kojoj občini u ovih kraljevinah i zemljah;*
- *da je sam svoj;*
- *da je svršio pravoslovno-političke nauke, kao i da je po položenih strogih izpitih, koji su propisani, zadobio pravoslovni doktorat na kojem sveučilištu u ovih kraljevinah i zemljah;*
- *da je viežbao se (prakticirao) tako i toliko vremena, kao što je zakonom propisano;*
- *da je s uspihom podnio izpit odvjetnički.*²⁷

Već u § 1. Odvjetničkog zakona od 6. srpnja 1868. godine, uočljiva je bitna razlika u odnosu na Odvjetnički red od 24. srpnja 1852. godine. Prema Odvjetničkom redu iz 1852. godine, odvjetništvom se mogao baviti samo onaj kandidat

25 Prevodi ilirski zakonah i naredbah ..., str. 417.

26 Prevodi ilirski zakonah i naredbah ..., str. 417 – 426.

27 Prevodi ilirski zakonah i naredbah ..., str. 418.

koji je stekao ovlasti za bavljenje odvjetništvom, a koje mu je izdala vlast za to određena (§ 1.), dok je u Odvjetničkom zakonu za Dalmaciju iz 1868. godine odmah na početku zakonskog teksta nazočeno da kandidatu za bavljenje odvjetništvom nije potrebno imenovanje od vlasti, već ispunjeni zakonski uvjeti i upis u imenik odvjetnika.²⁸ Odvjetničke komore, prema Odvjetničkom zakonu iz 1868. godine, čine svi odvjetnici upisani u imenik odvjetnika koji prebivaju u okviru okružja jedne komore. Komora obavlja svoje poslove preko svojih tijela, skupštine, dakle, neposredno, te preko izbornog odbora, posredno. Članovi odbora-odbornici biraju se tajnim glasanjem između članova komore na skupštini apsolutnom većinom glasova prisutnih članova. Predsjednik, predsjednikovi namjesnici i odbornici, biraju se na tri godine, a po isteku mandata mogu se ponovno birati. Komora je imala obvezu rezultate izbora dostaviti Vrhovnom суду, Višem zemaljskom суду i Ministarstvu pravosuđa.

Odvjetničke komore bile su ovlaštene u ovim poslovima:

- samoj sebi i odboru donositi poslovnik;
  - ustanovljavati broj svojih odbornika;
  - izabirati članove odbora i članove ispitne komisije za odvjetnički ispit iz redova odvjetnika;
  - izrađivati proračun prihoda i rashoda komore;
  - sastavljati zakonske prijedloge i podnositi izvešća o stanju sudova;
  - davati prijedloge o teritoriju odvjetničkih komora i ustanovljenju novih komora (§ 27.).²⁹
- Obveza je bila da se poslovni komora i odbora moraju na potvrdu dostaviti ministru pravosuđa. Opseg djelovanja odvjetničkih odbora bili su sljedeći poslovi:
- voditi imenik odvjetnika, osobito odlučivati o upisu u isti, kao i o odstupu članova;
  - voditi imenik odvjetničkih kandidata, potvrđivati praksu odvjetničku, izdavati im iskaznice da mogu biti zamjenici odvjetnički;
  - izvršavati zaključke odvjetničke komore;
  - obavljati ekonomski poslove komore i utjerivati članarine;
  - komunicirati s vlastima i osobama izvan komore;
  - davati mišljenje o primjerenosti nagrada (honorara) i naknade odvjetnika za njegovo za-

28 Čokolić, A., 140 godina neovisnog odvjetništva u Hrvatskoj ..., str 34.

29 Prevodi ilirski zakonah i naredabah ..., str. 423.

stupanje;

- posredovati u nesuglasicama koje nastanu između članova komore;
- određivati zamjenika (preuzimatelja) odvjetniku koji umre, bolesnom ili odsutnom, ili koji si sam nije ili nije mogao imenovati zamjenika (preuzimatelja);
- dozvoljavati bezplatne zastupnike;
- sazivati redovite plenarne skupštine komore odvjetničke.

Odbor je bio ovlašten i na saziv izvanredne skupštine, a bio je dužan to učiniti ako je to zahtjevala jedna petina članstva komore.³⁰

Ovaj Odvjetnički zakon proklamirao je i načelo da je "stališ odvjetnički neodvisan od sudovah" (§ 33.). Određeno je da disciplinarnu vlast nad odvjetnicima i odvjetničkim kandidatima imaju vršiti "organi stališa odvjetničkoga". Zbog tog pitanja donijet će se poseban Disciplinarni statut (Štatut karnosni – disciplinarni). Dok se ne uredi to pitanje novim propisom, odvjetnici su u pogledu disciplinske odgovornosti potpadali pod Viši zemaljski sud, odnosno Vrhovni sud, shodno ranijim propisima.³¹ Disciplinsku vlast nad odvjetnicima u Dalmaciji, obavljali su sudovi sve dok nije 1. travnja 1872. godine donesen Zakon o disciplinskoj odgovornosti odvjetnika i odvjetničkih kandidata. Prema tom zakonu disciplinska je vlast prešla na odvjetničke komore, pa su u svim disciplinskim stvarima u prvostupanjskim postupcima, odvjetnicima i odvjetničkim kandidatima sudili sudovi odvjetničkih komora koji su bili sastavljeni isključivo od odvjetnika.³² Članovi sudova odvjetničkih komora su, kao i članovi odbora, birani tajnim glasanjem na razdoblje od tri godine. Protiv odluka tih sudova bila je dopuštena žalba na Vrhovni sud.³³

Taj zakon, Odvjetnički red od 6. srpnja 1868. godine, ostao je u Dalmaciji na snazi do uvođenja Zakona o advokatima od 17. ožujka 1929. godine.

2. 2. Unutarnje ustrojstvo odvjetništva u Dalmaciji prema Odvjetničkom redu od 6. srpnja 1868. godine

Odvjetnička komora u Splitu, za razliku od odvjetničkih odbora u Zagrebu i Osijeku, vrlo

30 Prevodi ilirski zakonah i naredabah ..., str. 424.

31 § 33. Zakona odvjetničkog od 6. srpnja 1868. godine, Prevodi ilirski zakonah i naredabah ..., str. 424 – 425.

32 Bayer, V., prof. dr., Opći povijesni razvoj advokature ..., str. 49.

33 Čokolić, A., 140 godina neovisnog odvjetništva u Hrvatskoj ..., str 35.

je brzo, nakon stupanja na snagu novog Odvjetničkog reda iz 1868. godine, već 27. veljače 1870., usvojila svoj Interni pravilnik o radu odvjetničke komore Split (*Regolamento interno per la camera degli avvocati in Spalato*). Pravilnik se sastojao od 30 paragrafa i njime su bila uređena pitanja unutarnje organizacije, procedure izbora odbora, vođenje zapisnika na sjednicama i sl. Pravilnik je usvojen od strane Ministarstva pravosuđa odlukom br. 1201. od 3. veljače 1870. godine. U to vrijeme Komorom u Splitu predsjedavao je dr. Edoardo Tacconi, dok je tajnik bio dr. G. F. Bulat.³⁴

Internim pravilnikom splitske Komore uređeno je da Odvjetnička komora zasjeda redovno dva puta godišnje, u ožujku i listopadu, a izvanredna sjednica može biti zakazana prema ukazanoj potrebi od strane Odbora, ili temeljem zahtjeva petine članova Komore, (§ 6. Pravilnika). Svih izbornici, predsjednik, odbornici i dr. biraju se na mandat od tri godine, a kako je to uredio Odvjetnički red u § 25. (§ 3. Pravilnika).³⁵

Svaki član Komore ima pravo podnosići prijedloge. Svi prijedlozi moraju biti upućeni u pisanom obliku Odboru, koji će ih ponijeti Komori popravljene mišljenjem Odbora, ako podnijeti prijedlozi ulaze u djelokrug rada Komore, (§ 9. Pravilnika).³⁶ Odstupanja i izmjene od utvrđenog dnevnog reda nisu bile dopuštene. Predsjednik daje članovima riječ po redoslijedu, kako je ona zatražena. Nitko nije smio prekidati govornika, osim predsjednika. Zaključci Komore važeći su samo uz prisutnost barem pet članova Komore. Točnost zapisnika verificira se na sljedećoj sjednici. Paragrafom 24. Pravilnika utvrđene su i sankcije za odvjetnike koji ne budu sudjelovali u radu sjednice, bez obzira na neprihvatanje opravdanosti izostanka od strane Komore. Takvo je kažnjavanje moguće u rasponu od 1 do 10 fiorina, ali samo ako je na pozivu za sjednicu naloženo obvezno prisustovanje sjednici (§ 24. Pravilnika). Svi akti Komore moraju biti potpisani od strane predsjednika ili njegova zamjenika, te od strane tajnika Odbora. Troškovi Komore pokrivaju se iz godišnjih članarina i učešća koje plaća svaki odvjetnik.

Svaki je odvjetnik obvezan čuvati ugled i štititi interes Komore, stoga nikome nije dozvoljeno

favorizirati, kao niti potpisivati akte koji nisu sastavljeni od njega samog, ili drugog odvjetnika, (§ 30. Pravilnika).³⁷

3.1. Zaključak

U svjetlu procedure prihvatanja novog Statuta Hrvatske odvjetničke komore ovaj povjesni pregled internih akata koje su odvjetnici donosili kao pravilnike ili poslovnike sedamdesetih godina XIX. stoljeća prikazuje konstantnu karakteristiku, jednaku svim generacijama odvjetnika na tlu Hrvatske, a to je težnja za potpunom neovisnošću i uređenjem svojih unutarnjih pitanja isključivo kroz tijela Komore koja su autonomna u donošenjima svih svojih akata. Kroz taj je rad vidljivo da je u tim nastojanjima često bilo vrlo teško prevladati ograničenja koja je vlast postavljala pred odvjetništvo, kako bi kontrola nad odvjetništvom bila veća. Unatoč tim nedemokratskim metodama, odvjetništvo je opstalo kao posebna institucija demokratskog društva, a kolege odvjetnici i u XIX. su stoljeću iznašli put vlastitog unutarkomorskog reguliranja svoje službe, opstali cijelo vrijeme i prevladali odvjetničku ovisnost o sudstvu i upravi kao jedno od obilježja austrijskog apsolutizma.

Sažetak

U radu se obrazlažu odredbe iz Odvjetničkog reda od 24. srpnja 1852. godine, koji je stupio na snagu 1. siječnja 1853., za kraljevine Hrvatsku i Slavoniju, a koje se odnose na uspostavljanje odvjetničke organizacije kroz odvjetničke odbore u Zagrebu i Osijeku. Usپoredo s tim Odvjetničkim redom u radu se komentiraju i odredbe Odvjetničkog reda od 6. srpnja 1868. godine, a koji je stupio na snagu 1. siječnja 1869. za zapadni dio Austrijske Carevine, pa tako i za Kraljevinu Dalmaciju. Taj suvremeniji odvjetnički red dao je više slobode i veće ovlasti odvjetničkim komorama, a koja se prije svega očitovala kroz donošenje svojih internih akata – statuta. Komparirajući pojedinačne odredbe statuta koje su donijeli odvjetnički odbori u Zagrebu i Osijeku kao poslovnike, a Komora u Splitu svoj Interni pravilnik, može se zaključiti da su sve tri komore na sličan način organizirale svoj rad, uz manje, odnosno više sloboda, koje su se u razdobljima različito reflektirale na odvjetništvo, zavisno o propisima izvršne i sudbene vlasti.

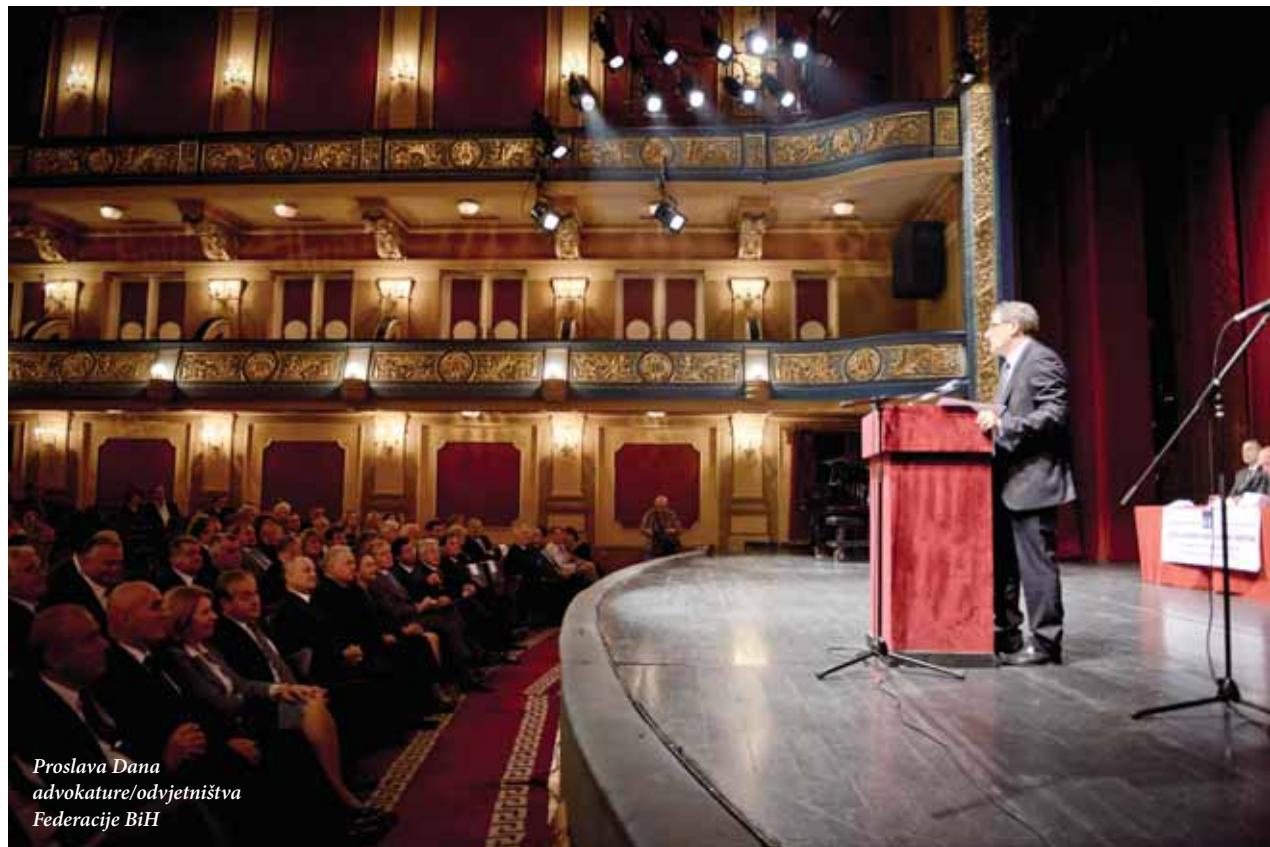
³⁴ *Regolamento interno per la camera degli avvocati in Spalato*, Split, 1870., stranice nisu numerirane.

Čokolić, A., 140 godina neovisnog odvjetništva u Hrvatskoj ..., str 37.

³⁵ Ibid, § 3., *Regolamento interno*.

³⁶ Ibid, § 9., *Regolamento interno*.

³⁷ Ibid, § 30. *Regolamento interno*.

Proslava Dana
advokature/odvjetništva
Federacije BiH

U Sarajevu je od 20. do 22. rujna ove godine održana proslava Dana advokature/odvjetništva Federacije Bosne i Hercegovine posvećena 130. godišnjici odvjetništva, na kojoj je sudjelovalo i izaslanstvo hrvatskih odvjetnika, s predsjednikom Hrvatske odvjetničke komore Robertom Travašem na čelu.

Darko Horvat

poslovni tajnik
Hrvatske odvjetničke
komore

130. godišnjica odvjetništva u Bosni i Hercegovini

U Bosni i Hercegovini se još davne 1883. godine počeo primjenjivati Advokatski red Austro-ugarske monarhije, jer je Bosna i Hercegovina u to vrijeme bila pod protektoratom te državne tvorevine. Odvjetnici Bosne i Hercegovine s punim pravom slave 130. godinu od početka samostalnog i neovisnog odvjetništva. Odvjetništvo je u Bosni i Hercegovini institucionalizirano donošenjem Zakona o advokaturi 1909. godine, kada je osnovana Advokatska komora u Sarajevu. Advokatska/Odvjetnička

komora Federacije Bosne i Hercegovine ove je godine svoje Dane advokature/odvjetništva posvetila upravo tom značajnom jubileju. U petak, 20. rujna održana je zajednička večera sa svim gostima, a u subotu, 21. rujna svečana skupština u Narodnom pozorištu u Sarajevu. Prigodne govore održali su Branko Marić, predsjednik AOK-a FBIH i Anto Petrušić, predsjednik Upravnog odbora. Anto Petrušić govorio je o povijesnom razvoju odvjetništva u Bosni i Hercegovini, a Branko

Marić u svom se govoru posvetio sadašnjem trenutku i problemima odvjetništva. S obzirom na probleme, zamolio je Vijeće odvjetničkih komora Europe i susjedne odvjetničke komore za pomoć u rješavanju nastalih problema.

Svečanost se nastavila uručenjem *Zlatne plakete* dobitnicima, uz ostale i Robertu Travašu, predsjedniku HOK-a, i Ranku Pelicariću, članu Upravnog odbora HOK-a. Plakete su dobili i zaslužni odvjetnici iz Bosne i Hercegovine, te Marcella Prunbauer-Glaser, bivša predsjednica Austrijske odvjetničke komore i Vijeća odvjetničkih komora Europe te sadašnji predsjednik Vijeća Evangelos Tsouroulis, koji je bio sprječen primiti *Zlatnu plaketu* pa je to u njegovo ime učinio Aldo Bulgarelli, prvi dopredsjednik Vijeća i budući predsjednik te organizacije.

Zahvaljujući na uručenim priznanjima, Robert Travaš istaknuo je višegodišnju kolegjalnu i prijateljsku suradnju s kolegama odvjetnicima iz Bosne i Hercegovine i njihovom profesionalnom organizacijom. Navečer je održana svečana večera u hotelu *Europa* uz prigodni muzički program.

Inozemne sudionike proslave, prije svečanosti u Narodnom pozorištu, provela je kroz Sarajevo Amila Kunosić-Ferizović, bivša predsjednica AOK-a FBIH. Obilazak Sarajeva ostavio je duboki dojam na inozemne goste, naročito činjenica da je Bosna i Hercegovina, zahvaljujući svojoj povijesti, duboko prožeta srednjoeuropskom kulturom koja je pomiješana s kulturom Orijenta, te muslimanskom, katoličkom, pravoslavnom i židovskom vjerom (možda bi bilo bolje reći Mojsijevom vjerom), što gradu Sarajevu daje poseban šarm.

Domaćinima je potrebno zahvaliti na izuzetno srdačnom i toplom prijemu, koji je ostavio jak dojam na sve inozemne goste. Slobodno možemo reći da su Dani advokature/odvjetništva Federacije Bosne i Hercegovine bili izuzetno uspješni i prijateljski te organizirani na vrhunskoj razini.

*Predsjednik HOK-a
Robert Travaš u Sarajevu*

**Priznanje Zlatna plaketa Advokatske/
Odvjetničke komore Federacije Bosne
i Hercegovine najviše je priznanje
koje dodjeljuje ta Komora. Ove
godine to ugledno priznanje dobili
su i predsjednik HOK-a Robert Travaš
te član Upravnog odbora HOK-a
Ranko Pelicarić. U objašnjenju odluke
navodi se da im se Zlatna plaketa
dodjeljuje "zbog zasluga i osobitog
doprinosa unaprjeđenju advokature/
odvjetništva u Federaciji BiH i Bosni
i Hercegovini, kao samostalne i
neovisne profesionalne društvene
djelatnosti, te na razvoju kolegijalnih
odnosa između naših Komora".**

Kazneno djelo i način njegova počinjenja

**mr. sc.
Šime Pavlović**

odvjetnik iz Zadra

O autoru
Zadarski odvjetnik mr. sc. Šime Pavlović autor je više knjiga s tematikom kaznenog prava u Hrvatskoj. Dugogodišnji je suradnik i član uredništva časopisa "Odvjetnik" u kojem je počeo objavljivati 1971. godine još kao vrlo mlađi odvjetnik.

Kratki uvod

Koliko smo se puta upitali što je to kazneno djelo, koje su mu glavne sastavnice i zašto neko ponašanje proglašavamo najtežom kažnjivom radnjom. Stručnjači materijalnog kaznenog prava i kriminolozi, svaki će vam sa svojeg stajališta, nastojati objasniti pojам *kazneno djelo*. Uvjeren sam da nitko od nas neće dobiti potpuni i zadovoljavajući odgovor na postavljene upite. Sve je u nekom začaranom krugu norme, zaštite pojedinca i zajednice, borbe protiv kriminala (kazneno-pravna kategorija) i kriminaliteta (kriminološka kategorija). Moram na kratko izaći iz osobnog (unutarnjeg) promišljanja i istaknuti da sva moja dosadašnja kazneno-pravna nastojanja, kroz teoriju i praksu te vlastite knjige, a bilo ih je podosta, nisam uspio pronaći, a kamoli dati zadovoljavajuću i donekle potpunu definiciju kaznenog djela. Zato ću krenuti od sadržaja načina počinjenja kaznenog djela, normativno formuliranog u članku 20. Kaznenog zakona iz 2011. godine (u nastavku teksta: KZ), koji je na snagu stupio 1. siječnja 2013. Pri tome napominjem da sam se uglavnom koristio tekstom iz moje knjige *Kazneni zakon – drugo izmijenjeno, dopunjeno i prošireno izdanje*, Libertin naklada, Rijeka, 2013., s. 19 – 25.

Kazneni zakon

Način počinjenja kaznenog djela

Članak 20.

- (1) Kazneno djelo može se počiniti činjenjem ili nečinjenjem.
- (2) Tko propusti spriječiti nastupanje zakonom opisane posljedice kaznenog djela odgovarat će za nečinjenje ako je pravno obvezan spriječiti nastupanje takve posljedice i ako je propuštanje po djelovanju i značenju jednako počinjenju tog djela činjenjem.
- (3) Počinitelj koji je kazneno djelo počinio nečinjenjem može se blaže kazniti, osim ako se radi o kaznenom djelu koje se može počiniti samo nečinjenjem.

II. 1. Stavak 1.

U stavku 1. je opća odredba prema kojoj se kazneno djelo može počiniti činjenjem ili nečinjenjem. Formulacija (alternacija!) pokazuje da se kaznena djela mogu počiniti na dva načina. *Aktivnom radnjom ili propuštanjem dužne radnje*. Postoje, dakle, dva načina čovjekova postupanja koja vode ostvarenju kaznenog djela; riječ je o dva opća oblika počinjenja djeila; da se radnja počinjenja javlja kao akt činjenja ili kao akt nečinjenja. U toj općoj odredbi ne određuje se kad je kazneno djelo počinjeno nečinjenjem. U skladu s općim učenjem o nečinjenju, može se reći da je kazneno djelo počinjeno nečinjenjem kad počinitelj propusti činjenje koje je bio dužan obaviti. Možemo zaključiti da je nečinjenje u kaznenopravnom

smislu propuštanje dužne radnje. Riječ je o propuštanju poduzimanja radnje koju zakon zahtijeva od pojedinca. Pretpostavka nečinjenja jest postojanje određene pravne dužnosti činjenja.

U KZ-u ne postoji formulacija kaznenog djela, no iz njegova Općeg i Posebnog dijela dolazimo do zaključka da je ono ponašanje kojim se ugrožavaju ili povrjeđuju vrijednosti (opća ili posebna pravna dobra) zaštićene kaznenim zakonom (materijalni pojam *kaznenog djela*). Kazneno djelo je kažnjivo ponašanje koje se protivi pravnoj normi (*quod iure non fit*) sa držanoj u kazrenom zakonu (formalni pojam kaznenog djela). Bitni su mu elementi: subjekt (počinitelj, fizička i pravna osoba); radnja (ponašanje kao očitovanje volje u vanjskom svijetu); biće kaznenog djela; protupravnost; krivnja i kaznena sankcija, a u izuzetnim slučajevima i posebna pretpostavka kažnjivosti, primjerice, objektivni uvjet kažnjivosti. To su atributivna svojstva kaznenih djela.

U strukturi kaznenog djela ovdje koristimo izraz *ponašanje*, a ne *radnja*. U kolokvijalnom izričaju radnja u sebi implicira čin, pokret, a ponašanje je vladanje (aktivno ili pasivno). U kazneno-pravnom smislu, kazneno djelo je posljedica činjenja ili nečinjenja. Na redovitom pravnom studiju učili smo da se kaznena djela, s obzirom na način počinjenja, dijele na kaznena djela činjenjem (komisivni delikti ili *delicta commissiva*) i na kaznena djela nečinjenjem (omisivni delikti ili *delicta omissiva*). Dominantna su komisivna kaznena djela. Temeljni razlog njihova takva položaja u kaznennom zakonu je što se njima krši zabrambena (prohibitivna) norma. Pregledom delikata iz Posebnog dijela Kaznenog zakona uočava se da je u njima navlastito zabrambena norma; postoji obveza zabrane poduzimanja aktivnog ponašanja. S druge strane u kaznenom zakonu su u manjem broju kaznena djela nečinjenja. Takvim djelima počinitelj krši zapovjednu (imperativnu, *praecipientivnu*) normu, počinitelj ne čini ono što je bio dužan činiti, primjerice, nepružanje pomoći (čl. 123. KZ-a) ili nepružanje medicinske pomoći u hitnim slučajevima (čl. 183. KZ-a). U zakonskim opisima takva kaznena djela nazivamo pravim kaznenim

djelima nečinjenjem. Posljedica je izvan bića kaznenog djela. U pravilu počinitelj ne može biti svatko, nego samo osoba s određenim svojstvima, primjerice, doktor medicine ili doktor stomatologije. Neka formalna kaznena djela u kojima je radnja opisana isključivo kao činjenje, mogu se počiniti nečinjenjem. Počinitelj je dužan spriječiti počinjenje kaznenog djela; on je u položaju garanta. Primjer takva djela je odgovornost zapovjednika (čl. 96. st. 1. KZ-a). U sudskoj praksi je više slučajeva kaznene odgovornosti garanta.

Ali postoje i neprava kaznena djela nečinjenjem (*delicta commissiva per omissionem*) ili komisivno-omisivni delikti). To su djela kod kojih se krši zabrambena (imperativna) norma kao redoviti način počinjenja kaznenog djela, uz izuzetno počinjenje nečinjenjem zbog propusta dužnog djelovanja u smjeru sprječavanja posljedice. Počinitelj se uglavnom nalazi u posebnog garantnom odnosu. Najbolji primjer je usmrćenje djeteta od strane majke, koje je moguće nehranjenjem ili ostavljanjem bez pomoći. Više je kaznenih djela kod kojih je određeno činjenje ili nečinjenje postavljeno kao alternativno obilježje kaznenog djela. Zavisno o radnji počinjenja ono može biti komisivni ili omisivni delikt, primjerice, kazneno djelo ne-savjesnog liječenja (čl. 181. st. 1. KZ-a).

II. 2. Stavak 2.

U st. 2. čl. 20. KZ-a eksplícite je navedeno da je *zakonski neregulirano nepravo djelo nečinjenjem* jedan od oblika nečinjenja.

Ponovimo još jedanput. Prava kaznena djela nečinjenjem (*delicta omissiva*) čine se propuštanjem dužnog činjenja. Neprava kaznena djela nečinjenjem dijele se na zakonski regulirana neprava kaznena djela nečinjenjem (u zakonu je opisano od čega se sastoji radnja nečinjenja, posljedica i osoba garant iz opisa kaznenog djela) i na zakonski neregulirana neprava kaznena djela nečinjenjem (kaznena djela s posljedicom bez zakonskog opisa u kojem je sadržano nečinjenje). Primjer prve skupine kaznenih djela je kazneno djelo dovođenja u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom (čl. 215. st. 2. KZ-a). U

zakonski regulirana neprava kaznena djela nečinjenjem, kako je već navedeno, ulaze i kaznena djela s alternativnim obilježjima činjenja i nečinjenja. Najbolji primjer, uz već naprijed navedeni, je novo kazneno djelo zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju (čl. 246. st. 1. KZ-a) – povredu dužnosti zaštite tuđih imovinskih interesa moguće je ostvariti radnjom činjenja ili propustom poduzimanja dužne radnje u zaštiti tih interesa. Nadalje, brojna su zakonski neregulirana neprava kaznena djela nečinjenjem, kod kojih zakonski opis kaznenog djela ne sadrži nečinjenje, nego samo činjenje, ali počinitelj odgovara i za nečinjenje. Djela postoje, počinitelj za njih odgovara, a da nemaju vlastiti zakonski opis. Tko ubije drugoga odgovarat će za kazneno djelo ubojstva (čl. 110. KZ-a). Posljedica je rezultat aktivne radnje činjenja (pucanj iz pištolja), ali i nečinjenja (puštanje djeteta da se uguši hranom). Oba su ponašanja ekvivalentna, za oba vrijedi klauzula jednake vrijednosti. Počinitelj djela nečinjenjem je glede krivnje svjestan činjenica na kojima se temelji njegova garantna dužnost, svoje garantne pozicije i dužnosti, primjerice, majčina skrb o životu djeteta kod kaznenog djela ubojstva ili počinitelj djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju u dužnosti pružanja zaštite imovinskih interesa druge osobe.

Temeljna odredba čl. 20. st. 2. nastoji ukazati na postojanje i značenje nereguliranog nepravog kaznenog djela nečinjenjem, smatrajući ga oblikom delikta nečinjenja. Nekoliko je uvjeta njegova izjednačavanja s ostalim oblicima kaznenih djela nečinjenjem. Više ih je.

1. izrazito specifično obilježe je da je počinitelj djela pojedinac koji je (osim općih oznaka počiniteljstva) jamac, garant, za nepovredivost zaštićenog dobra
2. sama radnja počinjenja je nečinjenjem kroz manifestiranje nesprječavanje nastupanja posljedice iz bića djela
3. protupravnost: protupravno postupa onaj tko je pravno obvezan na činjenje, pa to propusti, tako da se u tom smislu mora ovdje utvrđivati protupravnost
4. nastupanje posljedice, to je gotovo uvijek sastavni dio strukture tog djela

5. klauzula jednake vrijednosti nečinjenja i činjenja
6. objektivno uračunavanje posljedice: mora se utvrditi da ona ne bi nastupila, da je počinitelj poduzeo dužnu radnju
7. krivnja: specifično je ovdje za dolus postojanje počiniteljeve svijesti o činjenicama na kojima počiva garantna situacija (ali ne i svijest o samoj garantnoj obvezi); kad je riječ o svijesti o protupravnosti, počinitelj mora znati da je pravno obvezan poduzeti zaštitnu radnju, pa će onda zabluda o protupravnosti postojati kad je on bio u zabludi o svojoj dužnosti poduzimanja radnje.

Prema sadržaju zakonski nereguliranog nepravog kaznenog djela nečinjenjem, specifična je njegova tzv. *klauzula jednake vrijednosti*. Uvjet postojanja toga delikta jest njegova izjednačenost s odgovarajućim djelima činjenja; jest da je nečinjenje (njegovo nepravo) u vrijednosnom smislu ekvivalentno činjenju (njegovu nepravu) iz danoga zakonskog opisa; znači, određena podudarnost nečinjenja u odnosu na smisao zakonskog opisa djela, određena vrijednosna jednakost. Traži se odnos jednakosti između neuklanjanja posljedice (nečinjenje) i ostvarenja te posljedice radnjom činjenja. To je ta klauzula jednake vrijednosti nečinjenja i činjenja. Taj je zahtjev logičan i nužan: da bi u istom zakonskom biću djela moglo uz djelo činjenja postojati i ono nepisano djelo nečinjenja, ovo drugo, jer je smješteno u taj isti zakonski okvir, mora na neki način biti u vrijednosnom smislu ekvivalentno tom djelu činjenja. Bez toga bi samo zakonsko biće djela činjenja, koje je oslonac i za djelo nečinjenja, uključivalo i ponašanja koja vrijednosno ne odgovaraju ovdje opisanom nepravu, a ne bi odgovaralo ni kazni propisanoj za to djelo. Ta se pretpostavka mora uvijek posebno utvrditi za svako takvo djelo. Taj će uvjet biti uvijek ispunjen kad su zakonski opisi tako jednostavno dani da se sastoje jedino u opisu posljedice, bez posebnih modaliteta radnje. To je, primjerice, slučaj kod kaznenog djela ubojstva, gdje biće djela jednostavno glasi: tko ubije drugog. Tu je za izjednačavanje djela nečinjenja s odgovarajućim djelom činjenja dovoljno da je od strane garanta propuštena dužna radnja, što

je dovelo do opisane posljedice. Ako zakonski opisi nisu tako jednostavni, već je radnja počinjenja opisana s nekim detaljima (način počinjenja, sredstva i drugi modaliteti radnje), primjerice, prijevarom, silom, uporabom opasnih sredstava i dr., tada se kod svakoga takvog djela mora posebno ispitati i utvrditi može li se ono, s obzirom na te modalitete, ostvariti i nečinjenjem. Ne može se, primjerice, nečinjenjem, bez sile i nasilja počiniti kazneno djelo kod kojeg se, prema zakonskom opisu djela, traži sila i nasilje. Budući da se radi o ispitivanju pojedinih kaznenih djela, težište je za te ocjene u Posebnom dijelu, u tumačenju pojedinih kaznenih djela. Klauzula jednake vrijednosti služi i sprječavanju preširokog i neodgovarajućeg shvaćanja tih djela nečinjenja.

Kad se govori o tome koja se zakonski neregulirana garantna djela nečinjenja mogu obuhvati zakonskim opisom djela činjenja, potrebno je voditi računa i o tome kako ima kaznenih djela koja su po svojoj prirodi takva da isključuju nečinjenje, da se mogu izvršiti samo činjenjem. Kod tih se djela ne može garantnom pozicijom uspostaviti to specifično obilježje počinitelja djela.

Druga specifičnost je učenje o tzv. garantu (*osobi pravno obveznoj spriječiti nastupanje zakonom opisane posljedice kaznenog djela*). Za određenje počinitelja tih kaznenih djela značajnu ulogu ima kategorija *garanta*. Situaciju u kojoj se pojavljuje garant možemo predviđati kroz konkretnu opasnu situaciju za neko zakonom zaštićeno pravno dobro i način uklanjanja prijeteće opasnosti poduzimanjem odgovarajuće učinkovite radnje. Počinitelj se prije toga nalazi u posebnom pravnom odnosu prema zaštićenom dobru, pa upravo iz tog pravno utemeljenog odnosa i nastaje njegova posebna obveza da ukloni opasnost i dobro zaštiti od povrede. Bitna je, dakle, ta garantna, pravno utemeljena obveza (dužnost), taj pojedinac u ulozi garanta. Ako taj određeni pojedinac propusti poduzeti dužnu radnju kako bi spriječio nastupanje štetne posljedice iz zakonskog bića djela, odgovarat će za ostvarenje tog djela i za tu posljedicu, on je njegov počinitelj. Ta garantna obveza je posebna kvaliteta prema kojoj određeni pojedinac može biti počinitelj takvog

kaznenog djela. Riječ je o specifičnom načinu određivanja počiniteljstva.

Garantna obveza kao nepisano obilježje bića djela, kao pravni zahtjev, ima i svoje činjenične pretpostavke. I one su nepisana obilježja zakonskog bića djela. Radi se o nizu okolnosti iz kojih proizlazi da je određeno dobro u opasnosti i iz kojih se vidi da je u takvoj opasnoj situaciji određeni pojedinac u određenoj vezi s tim dobrom, s njegovom zaštitom. Te okolnosti čine ono što se može nazvati garantna pozicija (situacija). Upravo se na tim okolnostima mogu graditi određene garantne obveze (dužnosti). Prema tomu, valja razlikovati garantnu situaciju od garantne obveze, što je važno za protupravnost, za krivnju, za sadržaj dolusa, za zabludu o biću djela i protupravnosti. Baš iz određene garantne situacije (primjerice, da dvije osobe trajno žive zajedno i jedna se razboli, što rađa određene obveze za drugu osobu), vidi se na neki način veza pojedinca sa zaštićenim dobrom, njegov posebni odnos prema tom dobru, i onda je baš to polazište da se pravno zasnuje njegova uloga garanta. Na osnovi različitosti garantnih situacija, profiliraju se različiti modeli garantnih obveza. U svemu tome ideja je da je određeno dobro, njegova zaštita, povjerena i prepustena određenom pojedincu, da ona ovisi o njegovu pozitivnom, aktivnom djelovanju na uklanjanju opasnosti od tog dobra, i da se onda drugi – prepustajući njemu tu zaštitu – oslanjaju na tog pojedinca. To znači da on jamči (garantira) kako do štetne posljedice neće doći.

Iz toga što je navedeno o garantu proizlazi da se za ova zakonski neregulirana neprava garantna kaznena djela nečinjenjem traži posebna pravna osnova. Pravni poredak svakog obvezuje da svoje aktivne radnje izvodi tako da one ne povrjeđuju zaštićeno pravno dobro. U postupku utvrđivanja kaznene odgovornosti garanta nužno je poći logikom pravne norme *ultra posse nemo tenetur*; od nikoga se ne može zahtijevati ono što je iznad njegovih mogućnosti; traži se postojanje sposobnosti za poduzimanje radnje kojom će se ukloniti opasna situacija.

3. Stavak 3.

U stavku 3. predviđena je povlastica blažeg kažnjavanja. Mogu je koristiti počinitelji kaznenih djela nečinjenja, osim djela koja se mogu izvršiti samo nečinjenjem. Iz zakonske formulacije bi značilo da se taj privilegij ne odnosi na pravo kazneno djelo nečinjenjem kao i na zakonski regulirana kaznena djela nečinjenjem, kao i ona koja se mogu počiniti činjenjem i nečinjenjem (neka od zakonski reguliranih nepravih kaznenih djela nečinjenjem).

Smisao te zakonske odredbe možemo izvesti iz činjenice što se za neispunjerenje garantne obvezе traži manje energije nego kod materijalnih djela činjenja, kod kojih zato i ne postoji jedna ovako opća mogućnost blažeg kažnjavanja. Blaže kažnjavanje prema st. 3. znači primjenu odredbi iz čl. 48. st. 1. KZ-a o ublažavanju kazne. Stavak 3. vrijedi i za dolusna i za nehajna djela.

Sudska praksa

“Optuženi je kao zapovjednik bio potpuno svjestan da je oštećeni doveden u P. poljanu bez ikakvog zakonskog osnova i ovlaštenja. On je bio na položaju da faktičku vlast vrši, što je vidljivo iz činjenice da je u određenim trenucima privremeno zaustavio maltretiranje oštećenog svojim naredbama. Dakle, mogao je poduzeti određene mјere da spriječi ovakvo protupravno lišenje slobode oštećenog. Nad podređenima je očito optuženi imao efektivnu kontrolu. Iz samog razvoja događaja, kada stražari tuku oštećenog, što optuženi i zaustavlja u određenom trenutku, jasno je da optuženi zna da njegovi podređeni maltretiraju oštećenog, ali on zanemaruje teško svoju obavezu i ne zapovijeda da to mora prestati, već se očito to maltretiranje nastavlja sve do teškog ranjavanja oštećenog. Svjesno je dakle opt., iako je znao, ignorirao informacije o ponašanju stražara, a koje su ukazivale na to, da se kazneno djelo spram oštećenog čini upravo na okrutan način. Kao zapovjednik bio je zadužen da se s oštećenim dobro postupa i da spriječi svako zlostavljanje, i u tu svrhu morao je ustanoviti primjereni sistem zaštite oštećenog, ali se i pobrinuti da taj sistem na zadovoljavajući način funkcioniра. Svojim postupkom optuženi je zanemario svoje dužnosti i odgovoran je za zlo-

stavljanje oštećenog, jer nije ustanovio sistem čuvanja oštećenog, a nije se ni pobrinuo da taj sistem zatvaranja na zadovoljavajući način funkcioniра. Svojim postupkom on je zanemario svoje dužnosti i odgovoran je za zlostavljanje oštećenog.” (VSRH, I Kž-852/99-5 od 20. prosinca 2000.) Nema dvojbe da je garant počinio kazneno djelo protupravnog oduzimanja slobode (čl. 136. st. 3. KZ-a).

“Nesporno je da je optuženik bio komandir 2. specijalnog voda tzv. TO Benkovac i da je u toj funkciji dva dana prije napada na Škabrnju prisustvovao sastanku u komandi garnizona u Benkovcu, na kojemu je iznesen plan napada na Škabrnju i podijeljeni konkretni zadaci postrojbama, ali pravilno sud prvog stupnja navodi da okolnost što je optuženik zapovijedao manjom organizacionom jedinicom u vojnoj operaciji koja je rezultirala zločinom sama po sebi ne ukazuje da je takva osoba ujedno i počinitelj tog zločina.

Da bi se moglo govoriti o odgovornosti takvog zapovjednika zbog nečinjenja, dakle zbog propuštanja da spriječi zločin, nužno je da osim odnosa subordinacije po položaju u lancu zapovijedanja nadređeni faktično ima kontrolu nad podređenima i može spriječiti zločin, a to svjesno ne čini, solidarizirajući se s ponašanjem podređenih, kao što se tvrdi u optužnici da se i optuženik solidarizirao sa tim postupcima.” (VSRH, I Kž-1197/04-6 od 11. travnja 2006.). Danas je to kazneno djelo odgovornosti zapovjednika (čl. 96. st. 1. KZ-a).

Umjesto zaključka

Kazneno-pravna dogmatika i sudska praksa oduvijek se sučeljavaju s određenjem pojma i sadržaja kaznenog djela, polazeći da ono nije samo pravni fenomen kao posljedica konflikta pojedinca i pravne norme, nego, navlastito kriminološki, sociološki događaj usko povezan uz sredinu u kojoj je nastao. Svakako da se u normativnom određivanju delikta i njegovoj praktičnoj primjeni ne smije udaljavati od načela zakonitosti, izbjegavajući arbitarnost u tumačenju i bez epiteta tzv. *kaučuk paragrafa*. Završio bih s jednom starorimskom izrekom: *Si piget admissi, committere parce pigenda* (Ako mrziš prijestup, tada pazi da ne počiniš ono što treba mrziti).

Kolokacije u jeziku prava

Bauk načela prilike kruži Europom

Načelo prilike? Što je to to, sigurno se pitate. I ja sam se upitala kada sam u nekoliko europskih pravnih tekstova naišla na sintagmu *principle of opportunity*. Brzo sam dograbila nekoliko rječnika (uvijek sumnjati, poglavito u svoje znanje!) i provjerila nije li mi možda promaklo koje od značenja riječi *opportunity*. Našla sam samo jedno značenje, ovako ilustriрано: *The best reason for a trip to London is the super opportunity for shopping; We need to create more opportunities for young people; I had an opportunity to go to New York and I seized it; equal opportunities in employment*. Riječ, dakle, ne znači ni više ni manje nego prilika, prigoda, zgoda. Odakle onda “načelo prilike” u tekstovima o kaznenom progonu? Misli li se možda na onu staru “prilika čini lopova”? U knjizi *Basic Concepts of Legal Thought*, u poglavlju *Prosecutorial Discretion*, utjecajni američki profesor George P. Fletcher, analizirajući srednjoeuropsku kaznenopravnu tradiciju piše: “The camp in favour of full enforcement invokes the principle of legality on its side; they rely on the expression *Legalitätsprinzip* (legality principle) to designate full enforcement. Under this “legality principle”, prosecutors may not make special deals with particular suspects in return for their cooperation. The discretionary approach – known as the *Opportunitätsprinzip* (opportunity principle) – permits prosecutors to pick and choose their cases and invest their resources to maximize their effectiveness.” I eto nas na mogućem izvoru! Uz sve dužno poštovanje, bojim se da je u ovom slučaju profesor Fletcher nasjeo pojavi koja je u jezičnoj znanosti poznata kao “lažni prijatelji” (*false friends*). Njemačka riječ *Oppunität* (također: *Zweckmäßigkeit*, svrhovitost) nije inaćica en-

gleskoj *opportunity*, nego *expediency*. I doista, samo nekoliko stranica dalje, autor se ponovo bavi načelom svrhovitosti, pa kaže: “*Opportunität* is best translated here as *expediency*”. Točno! Sada smo sigurni da se načelo oportuniteta ili svrhovitosti na engleskome može izraziti kao *the principle of expediency*, ili *the principle of discretionary prosecution*, za razliku od načela zakonitosti, odnosno *the principle of legality*, *the principle of mandatory prosecution*. Na internetu dostupni rječnici nisu uvijek pouzdani, ali autorica ovoga teksta ima pozitivno iskustvo s elektronički dostupnim njemačko-engleskim rječnicima. Englesku inaćicu našoj imenici svrhovitost, odnosno njemačkoj *Zweckmäßigkeit*, lako ćete provjeriti ako u mrežni pretraživač upišete samo: *Zweckmäßigkeit Englisch*. O lažnim prijateljima između engleskoga i hrvatskoga uvjerljivo govori akademik Jakša Barbić u radu pod nazivom “Jezik u propisima”. U poglavlju naslovlenom “Ropska upotreba anglizama umjesto prikladnih riječi u hrvatskom jeziku”, akademik Barbić upozorava na neprikladnu uporabu pridjeva *classified* (tajni, npr. *classified data*, tajni podaci, a ne klasificirani podaci), zatim pridjeva *material* (bitan, odlučan, važan, npr. *material fact*, odlučna činjenica, a ne materijalna činjenica), na imenicu transakcija (*legal transaction*, ili samo *transaction*) umjesto pravni posao, itd. U mojoj vlastitoj “torbici falših prijevoda” našlo bi se još dosta sličnih primjera, poput konstruiranja odredbe za *to construe a provision, qualified offence* za kvalificirani oblik kaznenog djela, itd. Lažnim prijateljima ćemo se pozabaviti u rječničkom dijelu ovoga priloga kako bismo izbjegli – riječima akademika Barbića – “ropsko prevodenje” koje nemalo puta može

Priredila

Ivana Bendow
prof.

O AUTORICI

Ivana Bendow podučava pravnički engleski jezik i sastavlja hrvatsko-engleski kolokacijski rječnik prava. Autorica je dvaju dvojezičnih frazeoloških rječnika u nakladi Školske knjige.

dovesti do velikih zabuna s obje strane jezične barijere. Ali, vratimo se načas svrhovitosti.

U kaznenopostupovnom pravu je svrhovitost supotstavljenazakonitosti, a kako su zakoni u idealnom društvu utemeljeni na moralu, pravo i veliko pitanje glasi: je li moralno pogadati se (*to negotiate, to bargain, to make a deal*) s počiniteljem kaznenog djela? Pa baš i nije – ali je svrhovito. Svrha sporazumijevanja o krivnji i kazni (*plea bargaining, charge and sentence bargaining*) je otkrivanje drugih počinitelja i istovremeno štednja resursa (kraće

trajanje postupka, štednja zatvorskih mjesta). Ono što ovom prilikom želim naglasiti jest da se izvan kaznenopostupovnog prava o oportunitetu manje raspravlja u kontekstu korisnije uporabe resursa, a više u kontekstu moralnosti. Za ljubitelje interneta i dalje vrijedi preporuka: uguglati *expediency morality*.

A sada vas, uz prijateljski pozdrav, prepustam istinskim prijateljima među engleskim i hrvatskim pravnim nazivima. Kako bi glasio “lažnjak” i kako se doista nalazi u nekim prevodima – to ćete i sami lako zaključiti.

kontradiktorni postupak adversarial proceedings
kvalificirani oblik kaznenog djela aggravated crime, offence in its aggravated form
privilegirani oblik kaznenog djela mitigated crime, mitigated offence
materijalno pravo substantive law
materijalna istina substantive truth
materijalni dokazi physical evidence
bitni doprinos oštećenika a material contribution by the injured party
konkludentna radnja conduct
konkludentnom radnjom izraziti prihvaćanje to manifest acceptance by conduct
ponuđeni može izraziti svoju volju
konkludentnom radnjom the offeree may manifest his or her intent by conduct
materijalna kaznena djela result crimes
formalna kaznena djela conduct crimes
aktivna legitimacija standing to sue, claimant's standing
pasivna legitimacija standing to be sued, defendant's standing
aktivno legitimirana osoba a person who has standing to sue
pasivno legitimirana osoba a person who has standing to be sued
promašena legitimacija lack of standing
prigovor promašene legitimacije lack of standing defence

subjektivno pravo, subjektivna prava a right, rights
subjektivna obilježja kaznenog djela subjective elements of a crime, mental elements of a crime, <i>mens rea</i> , subjective elements of a criminal offence
objektivna obilježja kaznenog djela objective elements of a crime, <i>actus reus</i>
profesionalna deformacija an occupational deformity
profesionalna bolest an occupational disease
kvalifikacija kaznenog djela the designation of a crime, offence designation
kvalificirati porezna kaznena djela kao predikatna djela pranja novca to designate tax crimes as money laundering predicate offences
subjekt (osoba) an actor
the construction of a provision tumačenje odredbe
service of process dostava pismena
a qualified right ograničeno subjektivno pravo, subjektivno pravo koje se može ograničiti
material facts odlučne činjenice
a material witness vrlo važan svjedok
material elements of a criminal offence bitna obilježja kaznenog djela, biće kaznenog djela
to materially contribute to one's own loss bitno doprinijeti vlastitoj šteti
the objection is immaterial prigovor je nebitan
material elements of an offence objektivna obilježja kaznenog djela

Dana 15. srpnja 2013. godine pred dopredsjednikom Hrvatske odvjetničke komore odvjetničku prisegu dali su:

SAŠA ANĐELKOVIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. srpnja 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

KRISTINA BERGER
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. srpnja 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ANAMARIJA BIOČIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. srpnja 2013. godine sa sjedištem ureda u OSIJEKU.

LUKA CVITAK
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. srpnja 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ANITA ČIKVAR
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. srpnja 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU

MARKO FERRI
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. srpnja 2013. godine sa sjedištem ureda u RIJECI.

MARIJA GRBIN
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. srpnja 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

KSENJAVA HADŽISEJDŽIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. srpnja 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

mr. sc. DARKO KRČUM
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. srpnja 2013. godine sa sjedištem ureda u SPLITU.

MARINA KRKA
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. srpnja 2013. godine sa sjedištem ureda u SPLITU.

VANJA KRSNIK
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. srpnja 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ZDESLAV LOZO
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. srpnja 2013. godine sa sjedištem ureda u SPLITU.

JASMINKA MANDIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. srpnja 2013. godine sa sjedištem ureda u VINKOVCIIMA.

ANA MATAS
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. srpnja 2013. godine sa sjedištem ureda u SPLITU.

IVA ORLIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. srpnja 2013. godine sa sjedištem ureda u DUBROVNIKU.

IVA PAVLINEK
Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 8. srpnja
2013. godine sa
sjedištem ureda
u ZAGREBU.

ANA PEHAR
Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 8. srpnja
2013. godine sa
sjedištem ureda
u RIJECI.

MARIJA PEZELJ
Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 8. srpnja
2013. godine sa
sjedištem ureda
u ZAGREBU.

**RUŽICA PILIČIĆ
ŠINKO**
Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 8. srpnja
2013. godine sa
sjedištem ureda
u BJELOVARU.

**AMIRA
PREDOVAN**
Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 8. srpnja
2013. godine sa
sjedištem ureda
u RIJECI.

ZORANA RUBEŠA
Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 8. srpnja
2013. godine sa
sjedištem ureda
u ZAGREBU.

LANA RUDELIĆ
Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 8. srpnja
2013. godine sa
sjedištem ureda
u ZAGREBU.

BOJAN RUŽDJAK
Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 8. srpnja
2013. godine sa
sjedištem ureda
u ZAGREBU.

ANA SELJAN
Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 8. srpnja
2013. godine sa
sjedištem ureda
u ZAGREBU.

**MARINA
SLADOLJEV**
Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 8. srpnja
2013. godine sa
sjedištem ureda
u SPLITU.

**MILENA
STOJOVSKA**
Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 8. srpnja
2013. godine sa
sjedištem ureda
u PULI.

MARKO ŠEBALJ
Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 8. srpnja
2013. godine sa
sjedištem ureda
u ZAGREBU.

ANTE ŠEKERIJA
Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 8. srpnja
2013. godine sa
sjedištem ureda
u ZAGREBU.

KATARINA ŠMIT
Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 3. lipnja
2013. godine sa
sjedištem ureda
u ZAGREBU.

TENA TOMEK
Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 8. srpnja
2013. godine sa
sjedištem ureda
u ZAGREBU.

JASMINKA
TRUBELJA

Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 3. lipnja
2013. godine sa
sjedištem ureda
u ZAGREBU.

VLADIMIR
VELJOVIĆ

Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 8. srpnja
2013. godine sa
sjedištem ureda
u PULI.

MARKO ZAGORAC

Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 8. srpnja
2013. godine sa
sjedištem ureda
u RIJECI.

LUKA ZUPČIĆ

Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 8. srpnja
2013. godine sa
sjedištem ureda
u ZAGREBU.

NIKOLINA
ŽIVKOVIĆ

Odobren upis
rješenjem
Izvršnog odbora
od 8. srpnja
2013. godine, sa
sjedištem ureda
u ZAGREBU.

Dopredsjednik HOK-a
Mladen Klasić s novim
članovima HOK-a

Dana 18. rujna 2013. godine pred predsjednikom Hrvatske odvjetničke komore odvjetničku prisegu dali su:

MATE ARAS
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

DAVID BAJLO
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZADRU.

DARIO BANIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u KARLOVCU.

JOSIP BEGOVIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

IVAN BITANGA
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZADRU.

ANA BOLOTIN
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MIRKO BUDIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u SPLITU.

SMILJENKA BULJAN
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u SPLITU.

ANITA CVETKO
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

PETRA ČIPČIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

IVAN ČIZMIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u SPLITU.

LJUBICA ČULIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ANA ĆOSIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

HRVOJE DEMO
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u RIJECI.

DAVOR DOMIJAN
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

TOMISLAV DUMENČIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ANA MARIJA FUČKAR
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

TOMISLAV GAMBIRAZA
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZADRU.

TONKA GJOIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

TOMISLAV HORAČKI
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u KARLOVCU.

LANA HUMLJAK
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

DINKO JONJIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u IMOTSKOM.

MANDE JURAGA
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 8. srpnja 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MAJA JURLINA
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

MARIN KARUZA
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u SPLITU.

SANJA KELAVA
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

BRANKO KIRIN
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

DIJANA KLADAR
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ŽELJKA KOVAC
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ŠIBENIKU.

MLAĐEN KUZMANIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u SPLITU.

**LARISA SILVIA
MARIĆ**
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

**SILVIA MLINARIĆ
TALAN**
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u VARAŽDINU.

LUKA MRKIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZADRU.

HRVOJE NIKOLIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

IVE ORLIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u RIJECI.

**ZORAN
PARFENJUK**
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

**ANDREJA
PAVKOVIĆ**
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u VARAŽDINU.

LANA PERČIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u RIJECI.

LOVRO PERICA
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u CRIKVENICI.

BORIS PEZIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

JELENA PLIŠO
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ANA POZNIC
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

ADRIANA REKIĆ
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

**MARTINA
STRUKİĆ**
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

IVANA ŠUTI
Odobren upis na sjednici Izvršnog odbora 9. rujna 2013. godine sa sjedištem ureda u ZAGREBU.

TAJANA TUŠEK
Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 9. rujna
2013. godine sa
sjedištem ureda
u KRAPINI.

ANTE VUJČIĆ
Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 9. rujna
2013. godine sa
sjedištem ureda
u SPLITU.

IVAN ZUBIĆ
Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 9. rujna
2013. godine sa
sjedištem ureda
u KRAPINI.

KATJA ŽUVELA
Odobren upis na
sjednici Izvršnog
odbora 9. rujna
2013. godine sa
sjedištem ureda
u ZAGREBU.

Predsjednik HOK-a
Robert Travaš s novim
članovima HOK-a

BOŽICA JAKŠIĆ (1954.-2013.)

Božica Jakšić rođena je 1954. godine u Rozmajerovcu, općina Našice. Na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomirala je 1977. godine a pravosudni je ispit položila 1979. godine.

Radila je u Općinskom javnom tužilištu u Zagrebu kao stručna suradnica, zatim i kao zamjenica općinskog javnog tužitelja u Zagrebu, sve do 1983. godine kada je imenovana zamjenicom u Okružnom javnom tužiteljstvu u Bjelovaru. U Imenik odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore upisana je 1993. godine.

Božica Jakšić preminula je 20. kolovoza 2013. godine u Bjelovaru.

ŽELJKO ČAIĆ (1937.-2013.)

Željko Čaić rođen je 1937. godine u Novoj Gradišci. Na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomirao je 1963. godine. Godine 1969. upisuje se u Imenik odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore, sa sjedištem kancelarije u Velikoj Gorici. Željko Čaić je početkom 2010. godine brisan iz Imenika odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore radi odlaska u mirovinu.

Željko Čaić preminuo je 06. rujna 2013. godine u Velikoj Gorici.

Veljko Klemenčić (1922. – 2013.)

Poštovana obitelji, tužni zbore!

Danas smo se okupili kako bismo se oprostili od uvaženog kolege Veljka Klemenčića, odvjetnika u miru i ispratili ga na posljednji počinak.

Kolega Klemenčić rođen je 15. svibnja 1922. godine u Zagrebu. Osnovnu i srednju školu završio je također u Zagrebu, a ispit zrelosti položio je 1942. godine na I. Klasičnoj gimnaziji, nakon čega je upisao Pravni fakultet. Na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomirao je 6. veljače 1948. godine.

Radio je u Poljoprivrednoj mašinskoj stanici Zagreb, pa u Direkciji gradskih trgovačkih poduzeća, Povjereništvu trgovine Narodnog odbora grada Zagreba, u kemijskoj industriji Chromos te u Kotarskom sudu I. u Zagrebu.

U Imenik odvjetničkih vježbenika upisuje se 28. travnja 1956. godine te radi kao odvjetnički vježbenik u odvjetničkom uredu dr. Nelle Gavrančić-Markulin, a potom kod odvjetnika dr. Miroslava Trtnja.

Pravosudni ispit položio je 18. rujna 1957., a dana 5. veljače 1958. god. upisuje se u Imenik odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore sa sjedištem ureda u Zagrebu.

Nakon dugog niza godina provedenih u odvjetništvu, kolega Klemenčić se briše dana 28. veljače 1989. iz Imenika odvjetnika Hrvatske odvjetničke komore zbog odlaska u mirovinu. Preuzimateljica njegovog ureda postala je njegova druga supruga Darinka Klemenčić, koja je također bila odvjetnica. Oboje su bili cijenjeni među svojim kolegama odvjetnicima.

Kolega Klemenčić proveo je u odvjetništvu više od 30 godina te jeiza sebe ostavio neizbrisiv trag. Bio je vrlo stručan, savjestan, cijenjen i požrtvovan odvjetnik. Bio je pravi borac za prava svojih stranaka.

U dugogodišnjoj odvjetničkoj praksi odgojio je niz vježbenika – kasnije odvjetnika, a među njima i svog nećaka, kolegu Berislava Klemenčića.

Osim što je bio vrstan odvjetnik, bio je i vrlo aktivan sportaš. Naročito ga je veselio mali nogomet koji je rekreativno igrao do svoje 87. godine života. Bio je vratar malonogometne ekipe. Osim malog nogometa, neizmjerno je volio ping-pong i skijanje, kojim se također intenzivno i dugo bavio. Bio je vrlo aktivan i pun života.

Pamtit ćemo ga ne samo kao cijenjenog kolegu odvjetnika i strastvenog sportaša rekreativca, nego i kao nježnog i brižnog oca svoje djece: Lovorke, Nine, Pavla i Filipa.

U ime Hrvatske odvjetničke komore i Odvjetničkog zbora Zagreb izražavam iskrenu sućut obitelji uvaženog, premulinog kolege Veljka Klemenčića.

Počivao u miru!

(Govor odvjetnika Branimira Perića na ispraćaju Veljka Klemenčića)

"Odvjetnik" će povremeno objavljivati direktive Europske unije koje se odnose na odvjetničku profesiju a koje su sigurno zanimljive hrvatskim odvjetnicima, posebice nakon ulaska Hrvatske u EU. U ovom broju objavljujemo neslužbeni prijevod direktive koja se odnosi na obavljanje odvjetničke profesije u jednoj od zemalja članica Unije, drugoj od one u kojoj je odvjetnik stekao kvalifikaciju.

Direktiva 98/5/EC Europskog parlamenta i Europskog vijeća

31998L0005

Direktiva 98/5/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 1998. godine o olakšavanju stalnog obavljanja odvjetničke profesije u zemlji članici, drugoj od one u kojoj je odvjetnik stekao kvalifikaciju

Službene novine L 077, 14/03/1998. P. 0036 – 0043

.....

Direktiva 98/5/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 1998. godine o olakšavanju stalnog obavljanja odvjetničke profesije u zemlji članici, drugoj od one u kojoj je odvjetnik stekao kvalifikaciju.

Europski parlament i Vijeće Europske unije, uzimajući u obzir Sporazum temeljem kojeg je osnovana Europska zajednica, naročito članke 49, 57(1), prvu i treću rečenicu članka 57 (2), uzimajući u obzir prijedlog Komisije (1), uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i socijalnog vijeća (2), a djelujući u skladu s postupkom određenim u članku 189(b) Sporazuma (3),

1) budući da prema odredbama članka 7(a) Sporazuma, unutarnje tržište podrazumijeva područje bez unutarnjih granica; a kako u skladu s člankom 3(c) Sporazuma, uki-

danje svih prepreka slobodi kretanja osoba i usluga u zemljama članicama predstavlja jedan od ciljeva Zajednice, te budući da to za građane zemalja članica, uz ostalo, znači i mogućnost obavljanja svoje profesije, bilo u obliku samozapošljavanja, bilo u svojstvu zaposlenika, u zemlji članici, drugoj od one u kojoj je stečena stručna spremna;

(2) budući da prema Direktivi Vijeća 89/48/EEZ-a od 21. prosinca 1988. godine o općem načinu priznavanja diploma s visokih učilišta stečenih pri završetku stručnog obrazovanja u trajanju od najmanje tri godine (4) odvjetnik koji je stekao svoju punu kvalifikaciju u jednoj zemlji članici može radi preseljenja odnosno rada u drugoj zemlji članici zatražiti priznavanje svoje diplome, kako bi ondje obavljao svoju odvjetničku profesiju pod stručnim nazivom koji se koristi u toj zemlji; cilj je Direktive 89/48/EEZ-a osigurati odvjetniku profesionalnu integraciju u zemlji domaćinu, a Direktiva ne namjerava mijenjati pravila koja određuju struku u toj zemlji niti isključiti tog odvjetnika od poštivanja tih pravila.

(3) budući da se neki odvjetnici mogu brzo uključiti u struku u zemlji članici domaćinu, uz ostalo i uspješnim polaganjem testa

- sposobnosti prema uputi 89/48/EEZ-a, drugi potpuno kvalificirani odvjetnici trebali bi doseći takvo uključivanje nakon određenog vremena obavljanja pravne prakse u zemlji domaćinu pod stručnim nazivom svoje domicilne zemlje ili bi mogli nastaviti i dalje raditi koristeći stručni naziv domicilne zemlje;
- (4) budući da bi na kraju toga razdoblja odvjetnik trebao biti sposobljen za uključivanje u struku u zemlji domaćinu nakon provjere da posjeduje stručno iskustvo u toj zemlji članici;
- (5) budući da je djelovanje u navedenom smjeru opravданo na razini Zajednice, ne samo zbog činjenice, a u usporedbi s općim sustavom priznavanja diploma, da se omogućuje odvjetnicima lakša integracija u odvjetničku struku zemlje domaćina, nego i zbog toga što se time što se odvjetnicima omogućuje stalno obavljanje prakse u zemlji domaćinu koristeći stručni naziv domicilne zemlje zadovoljavaju potrebe korisnika pravnih usluga koji, zahvaljujući povećanju protoka dobara i trgovine, a naročito onih s unutarnjeg tržišta, traže savjet prilikom zaključivanja međunarodnih poslovnih transakcija u kojima se međunarodni zakoni, zakoni Zajednice i domaći zakoni često preklapaju;
- (6) budući da je djelovanje u ovom smjeru opravданo također na razini Zajednice zbog toga što samo nekoliko zemalja članica dopušta odvjetnicima iz drugih zemalja članica da obavljaju i druge odvjetničke aktivnosti na svom teritoriju, odnosno da osim davanja pravnih usluga rade koristeći stručni naziv domicilne zemlje; budući da se ipak u zemljama članicama, u kojima postoji takva mogućnost, što se tiče samih praktičnih detalja, područje obavljanja prakse i obveza prijave nadležnim tijelima znatno razlikuju; budući da zbog raznih situacija dolazi do nejednake i neravnomjerne utakmice među odvjetnicima iz zemalja članica, što dovodi do sprječavanja slobode kretanja; budući da jedino Direktiva koja postavlja uvjete za reguliranje, osim pružanja usluga i drugih djelova odvjetničke profesije, koje obavljaju odvjetnici koristeći stručni naziv domicilne zemlje, u stanju je riješiti te poteškoće i

pružiti iste mogućnosti odvjetnicima i korisnicima pravnih usluga u svim zemljama članicama;

- (7) budući da, kako bi se pridržavala toga cilja, ova Direktiva ne postavlja nikakva pravila koja se odnose isključivo na unutarnje slučajevi određene zemlje, a u slučajevima kada i utječe na nacionalne odredbe koje reguliraju pravnu struku, to čini samo u nužno potrebnoj mjeri, kako bi učinkovito postigla svoju svrhu; kako taj propis ne ometa nacionalnu legislaturu kojom se određuje pristup odvjetničkoj profesiji i njezinu obavljanju pod stručnim nazivom koji se koristi u zemlji domaćinu;
- (8) budući da se od odvjetnika na koje se odnosi Direktiva traži da se prijave nadležnim tijelima u zemlji domaćinu, kako bi ta nadležna tijela utvrdila da su njihove pravne aktivnosti u skladu s pravilima profesionalnog ponašanja koja su na snazi u toj zemlji; budući da prijava određuje jurisdikciju, stupnjeve i vrste sudova pred kojima odvjetnici mogu obavljati svoju praksu određenu zakonom koji se primjenjuje na odvjetnike u zemlji domaćinu;
- (9) budući da bi odvjetnici koji nisu uključeni u profesiju u zemlji domaćinu, trebali obavljati svoju praksu u toj zemlji rabeći stručni naziv svoje domicilne zemlje, kako bi korisnici njihovih usluga bili točno obaviješteni i kako bi ih mogli razlikovati od odvjetnika zemlje domaćina koji obavljaju svoju profesiju pod stručnim nazivom koji se rabi u toj zemlji;
- (10) budući da se odvjetnicima na koje se odnosi ova Direktiva treba dopustiti davanje pravnih savjeta, naročito o zakonima svoje domicilne zemlje, o zakonu Zajednice, o međunarodnim zakonima i o zakonima zemlje domaćina; budući da se to već dopušta u domeni pružanja usluga, pod Direktivom Vijeća 77/249/EEZ-a od 22. ožujka 1977.godine, kako bi se olakšala sloboda učinkovitog pružanja pravnih usluga (5); međutim ipak se treba predvidjeti, kao i u uputi 77/249/EEZ-a, mogućnost da se priprema određenih službenih dokumenata iz područja o nasljeđivanju i nekretninama isključi iz obavljanja prakse pod stručnim

nazivom domicilne zemlje u Ujedinjenom Kraljevstvu i Irskoj; kako ova Direktiva ni na koji način ne utječe na odredbe prema kojima su, u svakoj zemlji članici, određene aktivnosti rezervirane za druge profesije a ne pravnu; budući da bi odgovaralo preuzeti odredbu iz Direktive 77/249/EEZ-a vezanu uz mogućnost da zemlja domaćin traži od odvjetnika koji obavlja praksu pod stručnim nazivom domicilne zemlje, da radi zajedno s domaćim odvjetnikom prilikom zastupanja ili obrane klijenta u pravnom postupku; budući da se obveza zajedničkog rada primjenjuje u skladu s tumačenjem Suda Europske zajednice, naročito s presudom od 25. veljače 1988. godine, slučaj 427/85, Komisija v. Njemačka (6).

(11) budući da bi se s ciljem osiguravanja dobrog rada pravnog sustava zemljama članicama trebala ostaviti mogućnost da posebnim pravilima ili odredbama sačuvaju pristup svojim najvišim sudovima specijaliziranim odvjetnicima, a da se pritom ne prijeći uključivanje odvjetnika iz zemalja članica koji ispunjavaju potrebne uvjete;

(12) budući da odvjetnik prijavljen pod stručnim nazivom domicilne zemlje u zemlji domaćinu mora ostati prijavljen nadležnim tijelima i u svojoj zemlji, želi li zadržati položaj odvjetnika i koristiti prednost ove Direktive; kako je iz toga razloga uska suradnja nadležnih tijela nužna, naročito u stegovnim postupcima;

(13) budući da odvjetnici na koje se odnosi ova Direktiva, bilo da su u svojoj zemlji članici zaposleni ili samozaposleni, mogu raditi u zemlji domaćinu kao zaposlenici, u istoj mjeri u kojoj ta zemlja članica nudi takvu mogućnost svojim odvjetnicima;

(14) budući da ova Direktiva dopušta odvjetnicima obavljanje profesije u drugoj zemlji članici pod stručnim nazivom domicilne zemlje, a što je iz razloga da im se olakša dobivanje stručnog naziva zemlje domaćina; kako na temelju članaka 48. i 52. Sporazuma, i njihovom tumačenju na Sudu, zemlja domaćin mora uzeti u obzir svako stručno iskustvo stećeno na njezinu teritoriju; budući da se, nakon tri godine redovitog i učinkovitog obavljanja pravne prakse u zemlji

domaćinu, bilo da je riječ o primjeni zakona te zemlje, u što je uključena i primjena zakona Zajednice, razumno može smatrati da je takav odvjetnik stekao potrebne vještine kako bi se u potpunosti uključio u pravnu struku u toj zemlji članici; budući da bi na kraju toga razdoblja, odvjetnik koji dokaže, uz mogućnost provjere, svoju stručnost u zemlji domaćinu, trebao dobiti stručni naziv koji se rabi u toj zemlji članici; uvezši u obzir da ako je u razdoblju od najmanje tri godine odvjetnik obavljao učinkovito i redovito odvjetničku praksu, te se unutar tog razdoblja i neko kraće vrijeme bavio zakonima zemlje domaćina, nadležna tijela će također uzeti u obzir svako drugo znanje o zakonu te zemlje, koje mogu provjeriti prilikom razgovora s odvjetnikom; budući da ako se dokaže da nije ispunio te uvjete, odluka nadležnih tijela zemlje domaćina da ne odobri stručni naziv koji se koristi u toj državi radi olakšavanja obavljanja prakse koje je vezano uz te uvjete, mora biti potkrijepljena i podložna žalbi prema nacionalnom zakonu;

(15) budući da je iz gospodarskih i profesionalnih razloga, sve češća tendencija odvjetnika u Zajednici da udruženo obavljaju odvjetničku praksu, uključujući i kroz oblik društava, postala stvarnost; budući da činjenica što odvjetnici pripadaju društvu u svojoj zemlji članici, ne bi smjela biti izgovor da ih se spriječi ili odvrati od obavljanja prakse u zemlji članici domaćinu; budući da se zemljama članicama mora ipak dopustiti da poduzmu odgovarajuće mjere s pravovaljanim ciljem očuvanja neovisnosti struke; budući da se moraju dobiti određena jamstva u tim zemljama članicama koje dopuštaju udruženu odvjetničku praksu;

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Cilj, područje primjene, definicija

1. Svrha ove Direktive jest olakšati stalno obavljanje odvjetničke prakse bilo u samozapošljavanju, bilo u svojstvu zaposlenika u zemlji članici, koja nije ona zemlja članica u kojoj je osoba stekla stručnu spremu.

2. U smislu ove Direktive:

‘odvjetnik’ označava bilo koju osobu koja je građanin neke od zemalja članica i koji ima dozvolu obavljati svoju profesionalnu djelatnost pod jednim od sljedećih profesionalnih naziva:

Belgija	Avocat/Advocaat/Rechtsanwalt
Danska	Advokat
Njemačka	Rechtsanwalt
Grčka	Dikigoros
Španjolska	Abogado/Advocat/Avogado/Abokatu
Francuska	Avocat
Irska	Barrister/Solicitor
Italija	Avvocato
Luksemburg	Avocat
Nizozemska	Advocaat
Austrija	Rechtsanwalt
Portugal	Advogado
Finska	Asianajaja/Advokat
Švedska	Advokat
Ujedinjeno Kraljevstvo	Advocate/Barrister/Solicitor

- b) ‘domicilna zemlja članica’ označava onu zemlju članicu u kojoj je odvjetnik stekao pravo korištenja svojega profesionalnog naziva, kao što je navedeno pod a) prije obavljanja odvjetničke profesije u drugoj zemlji članici
- c) ‘zemlja članica domaćin’ označava zemlju članicu u kojoj odvjetnik radi u skladu s ovom Direktivom
- d) ‘stručni naziv domicilne zemlje’ označava stručni naziv koji se koristi u zemlji članici u kojoj je odvjetnik stekao pravo koristiti taj naziv prije obavljanja odvjetničke profesije u zemlji članici domaćinu
- e) ‘udruživanje’ označava bilo koji tijelo, bilo da se radi o pravnoj osobi ili ne, osnovano prema zakonu zemlje članice unutar kojeg odvjetnici udruženo obavljaju svoje pravne aktivnosti pod zajedničkim nazivom
- f) ‘odgovarajući stručni naziv’ ili ‘odgovarajuća struka’ označava stručni naziv ili struku određenu nadležnim tijelom pri kojem je odvjetnik registriran prema članku 3, a ‘nadležno tijelo’ je samo to tijelo.

3. Ova se Direktiva primjenjuje na odvjetnike koji obavljaju profesiju bilo kao samozaposleni, bilo u svojstvu zaposlenika u domicil-

noj zemlji članici, a prema članku 8. u zemlji članici domaćinu.

4. Obavljanje odvjetničke profesije u okviru značenja ove Direktive ne bi trebalo uključivati pružanje usluga, što je pokriveno Direktivom 77/249/EEZ-a.

Članak 2.

Pravo na obavljanje odvjetničke prakse pod stručnim nazivom iz svoje domicilne zemlje

Svaki odvjetnik ima pravo stalno obavljati djelatnosti navedene u članku 5. pod stručnim nazivom iz svoje zemlje u svakoj drugoj zemlji članici.

Uključivanje u odvjetničku struku u zemlji članici domaćinu određeno je u članku 10.

Članak 3.

Prijava kod nadležnih tijela

- 1. Odvjetnik koji želi obavljati svoju profesiju u zemlji članici u kojoj nije stekao svoju stručnu spremu, mora se prijaviti nadležnim tijelima te zemlje.
- 2. Nadležna tijela u zemlji članici domaćinu će registrirati odvjetnika nakon što je podnio potvrdu o svojoj prijavi kod nadležnih tijela svoje zemlje. Nadležna tijela mogu zahtijevati da ta potvrda ne bude starija od tri mjeseca. Ona će također obavijestiti nadležno tijelo domicilne zemlje o toj prijavi.
- 3. Radi primjene stavka 1:
  - u Ujedinjenom Kraljevstvu i Irskoj, odvjetnici koji obavljaju svoju praksu koristeći stručni naziv drugačiji od onog koji se rabi u Ujedinjenom Kraljevstvu i Irskoj, prijaviti će se kod tijela nadležnih za struku ‘barrister’ ili ‘advocate’, ili kod tijela nadležnih za naziv ‘solicitor’.
  - u Ujedinjenom Kraljevstvu, tijela nadležna za ‘barristera’ iz Irske bit će nadležna za struku ‘barrister’ ili ‘advocate’, a tijela nadležna za ‘solicitora’ iz Irskog bit će nadležna za struku ‘solicitor’.
  - u Irskoj, tijela nadležna za ‘barristera’ ili ‘advocate’ iz Ujedinjenog Kraljevstva bit će nadležna za struku ‘barrister’, a tijela nad-

- ležna za 'solicitora' iz Ujedinjenog Kraljevstva bit će nadležna za profesiju 'solicitor'.
- Prilikom objavljanja imena prijavljenih odnosno registriranih odvjetnika, nadležna tijela u zemlji domaćinu će također objaviti imena odvjetnika prijavljenih odnosno registriranih u smislu ove Direktive.

Članak 4.

Uporaba stručnog naziva stečenog u domicilnoj zemlji

- Ako odvjetnik tijekom rada u zemlji domaćin koristi stručni naziv stečen u domicilnoj zemlji, taj naziv treba biti izražen na službenom jeziku ili jednom od službenih jezika domicilne zemlje na razumljiv način, kako bi se izbjeglo miješanje sa stručnim nazivom koji se koristi u zemlji članici domaćinu.
- Radi primjene stavka 1., zemlja članica domaćin može zatražiti od odvjetnika koji radi pod stručnim nazivom iz domicilne zemlje da navede stručno tijelo iz svoje zemlje čiji je on član ili sudske tijelo pred kojem je ovlašten obavljati praksu prema zakonima svoje zemlje.

Zemlja domaćin može također zatražiti od odvjetnika koji radi pod stručnim nazivom domicilne zemlje da priloži svoju prijavu pri nadležnom tijelu te zemlje.

Članak 5.

Područje djelovanja

- Prema stavcima 2. i 3., odvjetnik koji se služi stručnim nazivom domicilne zemlje izvršava ista profesionalna djelovanja kao odvjetnik koji koristi odgovarajući stručni naziv u zemlji domaćinu, može, uz ostalo, davati savjete o zakonima svoje zemlje, o zakonima Zajednice, o međunarodnim zakonima i o zakonima zemlje domaćina. On će se u svakom slučaju pridržavati pravila postupka koja se primjenjuju u nacionalnim sudovima.
- Zemlje članice koje na svom području ovlaštite posebnu kategoriju odvjetnika za pripremu dokumenata u svrhu upravljanja

imovinom preminulih osoba i za stvaranje ili prijenos prava na nekretnine, a u drugoj zemlji članici za te aktivnosti su ovlašteni pripadnici drugih struka a ne odvjetnici, mogu iz tih poslova izuzeti odvjetnike koji obavljaju svoju profesiju koristeći stručni naziv domicilne zemlje prenesen u jednu od potonjih zemalja članica.

- Radi obavljanja aktivnosti vezanih uz zastupanje ili obranu klijenta u pravnom postupku, a u mjeri u kojoj zakon zemlje domaćina dopušta takve aktivnosti odvjetniku koji obavlja odvjetničku praksu pod stručnim nazivom te zemlje, zemlja domaćin može zahtijevati od odvjetnika koji koristi stručni naziv domicilne zemlje da radi zajedno bilo s odvjetnikom koji obavlja svoju profesiju pred predmetnim sudskim tijelom i koji će, ako je potrebno, biti odgovoran tome sudskome tijelu, bilo s opunomoćenim zastupnikom ('avoué').

Međutim, kako bi se osigurao dobar rad sudskog sustava, zemlje članice mogu postaviti posebna pravila za pristup vrhovnim sudovima, kao, na primjer, davanje pristupa samo specijaliziranim odvjetnicima.

Članak 6.

Primjenjiva pravila struke i kodeks ponasanja

- Bez obzira na pravila struke i kodeks ponasanja koje mora poštivati u domicilnoj zemlji članici, odvjetnik koji obavlja praksu koristeći stručni naziv svoje zemlje mora poštivati ista pravila ponasanja koja se odnose na sve odvjetničke aktivnosti koje obavlja na teritoriju zemlje domaćina kao i odvjetnici koji rade koristeći odgovarajući stručni naziv te zemlje.
- Odvjetnicima koji se bave profesijom koristeći stručni naziv domicilne zemlje, jamčit će se odgovarajuće zastupanje u strukovnim udrugama zemlje domaćina. Takvo zastupanje će u najmanju ruku podrazumijevati pravo na glasanje za izbor upravnih tijela te udruge.
- Zemlja članica domaćin može tražiti od odvjetnika koji koristi stručni naziv domicil-

ne zemlje, bilo da izvadi policu osiguranja u slučaju profesionalne štete, bilo da se učlaniti u fond strukovnoga jamstva u skladu s propisima koje je donijela ta zemlja o strukovnim aktivnostima na svom području. Međutim, odvjetnik koji se bavi odvjetničkom profesijom koristeći stručni naziv domicilne zemlje može biti izuzet od takvog zahtjeva ako može dokazati da je pokriven valjanom policom osiguranja ili jamstvom u skladu s propisima svoje zemlje članice, sve dok su takva polica ili jamstvo istovjetni u smislu uvjeta i duljine pokrića. Ako je ta istovjetnost samo djelomična, nadležno tijelo zemlje članice domaćina može zahtijevati ugovaranje dodatnog osiguranja ili jamstva, kojim bi se pokrili oni elementi koji do tada nisu bili uključeni u policu osiguranja ili jamstvo prema propisima zemlje domaćina.

Članak 7.

Stegovni postupak

1. Ako odvjetnik koji se bavi praksom pod stručnim nazivom domicilne zemlje ne uspije ispuniti obveze na snazi u zemlji domaćinu, primjenjivat će se pravila postupka, kazne i pravni lijek kakvi su predviđeni u zemlji domaćinu.
2. Prije pokretanja stegovnog postupka protiv odvjetnika koji obavlja praksu pod stručnim nazivom domicilne zemlje, nadležno tijelo u zemlji članici domaćinu će što je prije moguće obavijestiti nadležno tijelo domicilne zemlje, dajući mu na uvid sve detalje koji se na taj postupak odnose.
Prvi podstavak će se primjenjivati *mutatis mutandis* kada je nadležno tijelo domicilne zemlje pokrenulo stegovni postupak, o čemu će obavijestiti nadležna tijela zemlje članice domaćina (zemalja članica domaćina).
3. Nadležno tijelo zemlje domaćina će surađivati tijekom stegovnog postupka s nadležnim tijelom domicilne zemlje, a da pritom ne ugrozi svoje ovlasti donošenja odluka. Treba istaknuti da će zemlja domaćin poduzeti potrebne mjere kojima bi se osigu-

ralo da nadležno tijelo u domicilnoj zemlji može podnijeti žalbu odgovarajućim tijelima.

4. Nadležno tijelo domicilne zemlje odlučit će koje korake treba poduzeti prema svojim vlastitim propisima u svjetlu odluke nadležnog tijela zemlje domaćina, kada se radi o odvjetniku koji obavlja praksu koristeći stručni naziv domicilne zemlje.
5. Iako to nije uvjet za odluku nadležnog tijela u zemlji domaćinu, privremeno ili trajno oduzimanje dozvole odvjetniku za obavljanje odvjetničke prakse od strane nadležnog tijela domicilne zemlje automatski će dovesti do toga da se takvom odvjetniku zabrani odvjetnička praksa pod stručnim nazivom domicilne zemlje u zemlji domaćinu.

Članak 8.

Odvjetnička praksa u zaposleničkom statusu

Odvjetnik koji je prijavljen u zemlji domaćinu pod stručnim nazivom domicilne zemlje, može obavljati odvjetničku praksu kao zaposlenik kod drugog odvjetnika, u odvjetničkom društvu ili odvjetničkoj tvrtki, javnom ili privatnom poduzeću, u onoj mjeri u kojoj zemlja domaćin to dopušta odvjetnicima prijavljenima pod stručnim nazivom koji se koristi u toj državi.

Članak 9.

Navođenje razloga i pravni lijek

Odluka o neupisivanju iz članka 3., ili odluka o poništenju takva upisa, te odluka o nametanju stegovnih mjera, moraju sadržavati razloge na kojima su temeljene.

Pravni lijek protiv takvih odluka može se koristiti pred sudom u skladu s odredbama nacionalnog zakona.

Članak 10.

Uključivanje odvjetnika u struku u zemlji domaćinu

1. Odvjetnik koji obavlja svoju profesiju koristeći stručni naziv zemlje iz koje dolazi, a koji je najmanje tri godine u zemlji domaćinu učinkovito i redovito obavljao djelatnosti vezane uz zakone te zemlje, uključujući zakon Zajednice, bit će izuzet iz uvjeta prema članku 4(1)(b) Direktive 89/48/EEZ-a, 'Učinkovito i redovito obavljanje djelatnosti' znači djelovanje bez prekida, osim onih što ih donosi svakodnevni život. Taj će odvjetnik morati podnijeti dokaze nadležnom tijelu o učinkovitom i redovitom obavljanju djelatnosti u zemlji domaćinu u trajanju od najmanje tri godine, što podrazumijeva:

a) da će odvjetnik dati na uvid nadležnom tijelu zemlje domaćina svaku odgovarajuću obavijest i dokumentaciju, posebno o broju slučajeva kojima se bavio te o njihovoj prirodi
 b) nadležno tijelo zemlje domaćina može provjeriti učinkovitu i redovitu prirodu obavljanja odvjetnikove djelatnosti, i može, u slučaju potrebe, zatražiti od odvjetnika da, usmeno ili pismeno, pruži objašnjenje ili dodatne detalje o danim informacijama i dokumentaciji spomenutima u točki a). Nadležno tijelo zemlje domaćina morat će obrazložiti svoju odluku o odbijanju jamčenja izuzeća u slučaju nedostatka dokaza o ispunjenju zahtjeva postavljenih u prvom podstavku, a takva odluka bit će podložna žalbi u okviru nacionalnog zakona.

2. Odvjetnik koji obavlja praksu pod stručnim nazivom domicilne zemlje u zemlji domaćinu, može bilo kada zatražiti priznavanje svoje diplome u skladu s Direktivom 890/48/EEZ-a, kako bi pristupio odvjetničkoj struci zemlje domaćina te radio pod stručnim nazivom koji se koristi u toj zemlji članici.
 3. Odvjetnik koji obavlja odvjetničku djelatnost koristeći stručni naziv domicilne zemlje i koji je učinkovito i redovito obav-

ljao praksu u zemlji domaćinu najmanje tri godine, ali manji dio njegovoga rada u tom razdoblju se odnosio na bavljenje zakonima te zemlje, može dobiti od nadležnog tijela te zemlje dopuštenje pristupa odvjetničkoj struci u zemlji domaćinu i pravo korištenja stručnog naziva iz te zemlje, a da ne ispunjava uvjete iz članka 4(1)(b) Direktive 89/48/EEZ-a, na sljedeći način:

- a) Nadležno tijelo zemlje članice domaćina uzet će u obzir učinkovito i redovito obavljanje odvjetničke prakse u naprijed navedenom razdoblju, svako stručno iskustvo i poznavanje zakona te zemlje, te svako pohađanje predavanja i seminara o zakonima države članice domaćina, kao i o pravilima struke i kodeksu ponašanja.
- b) Odvjetnik će dati nadležnom tijelu zemlje domaćina svaku odgovarajuću obavijest i dokumentaciju, posebno o slučajevima na kojima je radio. Procjena odvjetnikova učinkovita i redovitog stručnog djelovanja u zemlji domaćinu i procjena njegove sposobnosti da nastavi takvu djelatnost, napravit će se u tijeku razgovora s nadležnim tijelom zemlje domaćina, kako bi se ustanovila redovita i učinkovita priroda tog djelovanja.
4. Nadležno tijelo države domaćina može, uz obrazloženu odluku i podložno žalbi u nadležnosti nacionalnog suda, prema odredbama domaćeg prava, odbiti zahtjev odvjetnika kojemu pripada pravo prema odredbama ovog članka, ako smatra da bi to bilo u protivnosti s javnim interesom, a posebno u slučaju disciplinskog postupka protiv takvog odvjetnika, pritužbi na njegov rad ili bilo kakvog neprimjernog ponašanja.
5. Predstavnici nadležnog tijela kojima je povjeren razmatranje prijave, čuvat će povjerljivost svake dobivene obavijesti.
6. Odvjetnik kojemu se odobri pristup odvjetničkoj struci u zemlji domaćinu u skladu sa stavcima 1., 2. i 3., ima pravo koristiti stručni naziv domicilne zemlje, izražen na službenom jeziku ili jednom od službenih jezika svoje zemlje, zajedno sa stručnim nazivom koji odgovara struci odvjetnika u zemlji članici domaćinu.

Članak 11.

Udružena odvjetnička praksa

U slučaju kada je udružena odvjetnička praksa dopuštena pod odgovarajućim stručnim nazivom u državi članici domaćinu, primjenjivat će se sljedeće odredbe za odvjetnike koji žele obavljati praksu pod tim nazivom ili koji se prijavljuju kod nadležnog tijela:

1. Jedan ili više odvjetnika koji obavljaju odvjetničku praksu pod stručnim nazivom domicilne zemlje u državi članici domaćinu mogu djelovati u okviru podružnice ili ureda svog odvjetničkog društva u zemlji domaćinu. Ipak, kada su osnovna pravila koja uređuju to društvo u domicilnoj zemlji nespojiva s osnovnim pravilima propisanim zakonom, odredbom ili upravnim aktom u zemlji domaćinu, primjenjivat će se ova zadnja u onoj mjeri u kojoj je njihovo poštivanje opravdano javnim interesom zaštite klijenata ili trećih lica.
2. Svaka zemlja članica dat će mogućnost dvojici ili više odvjetnika iz istog odvjetničkog društva, ili dvojici ili više odvjetnika koji dolaze iz iste zemlje članice, a obavljaju praksu na njezinu teritoriju koristeći stručni naziv domicilne zemlje, da osnuju udruženu odvjetničku praksu. Ako zemlja domaćin pruža svojim odvjetnicima mogućnost izbora više oblika udružene prakse, u takvim će se oblicima također moći udruživati gore spomenuti odvjetnici. Način na koji će takvi odvjetnici obavljati udruženu odvjetničku praksu bit će uređen zakonima, odredbama i upravnim propisima te države.
3. Zemlja domaćin poduzet će mjere potrebne za odobrenje obavljanja udružene prakse i sljedećim kategorijama:
  - a) više odvjetnika iz različitih država članica koji obavljaju praksu pod stručnim nazivima domicilnih zemalja
  - b) jednom ili više odvjetnika iz točke a), i jednom i više odvjetnika iz zemlje domaćina.
4. Odvjetnik koji želi obavljati praksu koristeći stručni naziv domicilne zemlje obavijestiti će

nadležno tijelo u zemlji domaćinu o činjenici da je član odvjetničkog ureda u svojoj zemlji i dati mu sve odgovarajuće informacije o tom odvjetničkom uredu.

5. Bez obzira na točke od 1. do 4., zemlja domaćin, u slučaju da zabranjuje odvjetnicima koji koriste odgovarajući stručni naziv te zemlje obavljanje odvjetničke prakse u okviru odvjetničkih društava ili zajednica odvjetnika u kojima neke osobe nisu pripadnici odvjetničke struke, može zabraniti odvjetniku prijavljenom pod stručnim nazivom domicilne zemlje da obavlja praksu na njezinu teritoriju u svojstvu člana njegovog odvjetničkog društva ili zajednice. Pod terminom zajednica koja uključuje osobe koje nisu pripadnici odvjetničke struke smatraju se i takve zajednice u kojima: osobe koje nisu odvjetnici posjeduju kapital društva u cijelosti ili djelomično ili koriste naziv zajednice koja obavlja odvjetničku djelatnost, ili na prevladavajući utjecaj na donošenje odluka imaju, *de facto* ili *de jure*, osobe koje nemaju status odvjetnika a u smislu članka 1(2). Kad su osnovna pravila koja određuju odvjetničko društvo u domicilnoj zemlji nespojiva s pravilima na snazi u zemlji domaćinu, ili s odredbama prvoga podstavka, zemlja domaćin može, bez ograničenja predviđenih u točki 1., ne odobriti otvaranje podružnice ili ureda na svom teritoriju.

Članak 12.

Ime zajednice

Bez obzira na način na koji odvjetnici obavljaju profesiju koristeći stručni naziv domicilne zemlje u zemlji domaćinu, oni mogu koristiti ime bilo kojeg odvjetničkog društva kojem pripadaju u svojoj zemlji.

Zemlja domaćin može tražiti da se uz ime iz prvoga podstavka spomene i pravni oblik odvjetničkog društva u domicilnoj zemlji i/ili imena svakog člana odvjetničkog društva koji obavlja profesiju u zemlji domaćinu.

Članak 13.***Suradnja nadležnih tijela domicilne zemlje i zemlje domaćina i povjerljivost***

Kako bi se olakšala primjena ove Direktive te kako bi se spriječila zloupotreba njezinih odredbi s jednim ciljem zaobilazeњa pravila zemlje članice domaćina, nadležno tijelo zemlje domaćina i nadležno tijelo domicilne zemlje moraju blisko surađivati i međusobno si pomagati. Ta će nadležna tijela čuvati povjerljivost informacija koje izmjenjuju.

Članak 14.***Imenovanje nadležnih tijela***

Najkasnije do 14. ožujka 2000. godine zemlje članice će imenovati nadležna tijela ovlaštena za primitak zamolbi i donošenje odluka koje se odnose na ovu uputu. One će prenijeti tu obavijest drugim državama članicama i Komisiji.

Članak 15.***Izvješće Vijeća***

Najkasnije deset godina od stupanja na snagu ove Direktive, Komisija će izvjestiti Europski parlament i Vijeće o napretku provedbe ove Direktive.

Nakon što je obavilo sva potrebna savjetovanja, ona će podnijeti svoje zaključke i predstaviti moguće izmjene postojećeg sustava.

Članak 16.***Provredba***

1. Najkasnije do 14. ožujka 2000. godine zemlje članice donijet će zakone, odredbe i administrativne akte potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom. O tome će smješta obavijestiti Komisiju. U svom sadržaju usvojene će se mjere pozivati na ovu uputu, ili će, u slučaju službenog objavlјivanja, biti popraćene upućivanjem na nju. Zemlje članice će odlučiti o načinu na koji će se izvesti pozivanje na uputu.
2. Zemlje članice obavijestit će Komisiju o sadržaju glavnih odredbi nacionalnog zakona koje su usvojile, a odnose se na područje ove Direktive.

Članak 17.

Ova Direktiva stupa na snagu danom objavlјivanja u službenim novinama Europske zajednice.

Članak 18.***Primateљi***

Ova je Direktiva upućena svim državama članicama.

*U Bruxellesu
16. veljače 1998. godine*

*Za Europski parlament
predsjednik
J. M. Gil-Robles*

*Za Vijeće
predsjednik
J. Cunningham*

(1) OJ C 128, 24. 5. 1995., p. 6 i OJ C 355, 25. 11. 1996., p. 19.

(2) OJ C 256, 2. 10. 1995., p. 14.

(3) Mišljenje parlamenta od 19. 6. 1996. (OJ C 198, 8. 7. 1996., p. 85), Zajedničko mišljenje Vijeća od 24. 7. 1997. (OJ C 297, 29. 9. 1997., p. 6), Odluka Europskog parlamenta od 19. 11. 1997. (Odluka Vijeća od 15. 12. 1997).

(4) OJ L 19, 24. 1. 1989, p. 16.

(5) OJ L 78, 26. 3. 1977, p. 17. Zadnja izmjena Direktive Aktom o pristupanju 1994.

(6) [1988] ECR 1123.

Hrvatska odvjetnička komora na sjednici Skupštine održanoj dana 15. lipnja 2013. godine na temelju odredbe članka 41. Zakona o odvjetništvu (Narodne novine broj 90/1994, 117/2008, 50/2009, 75/2009, 18/2011), te odredbe 61. Statuta Hrvatske odvjetničke komore (Narodne novine 74/2009, 90/2010, 64/2011, 101/2011) donijela je

STATUT

HRVATSKE ODVJETNIČKE KOMORE

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim se Statutom uređuju: organizacija Hrvatske odvjetničke komore (dalje: Komora), stjecanje prava na obavljanje odvjetništva i odvjetničkog vježbeništva, vođenje imenika i upisnika, prava i dužnosti odvjetnika i odvjetničkih vježbenika, uvjeti za postavljanje privremenog zamjenika i preuzimatelja ureda, uvjeti za rad odvjetničkih društava, stranih podružnica, zajedničkih odvjetničkih ureda i povezivanje odvjetničkih ureda, specijalizacija odvjetnika, disciplinska odgovornost odvjetnika i odvjetničkih vježbenika, rad Hrvatske odvjetničke akademije, rad Centra za mirenje Hrvatske odvjetničke komore, rad glasila "Odvjetnik", internetska stranica Komore, finansijsko

poslovanje, te druga pitanja važna za odvjetništvo.

(2) Riječi i pojmovni sklopovi koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, odnose se na jednak način na muški i ženski rod.

Članak 2.

- (1) Komora je samostalna, neovisna i obvezatna, zakonom utemeljena organizacija odvjetnika.
- (2) Komora predstavlja odvjetništvo Republike Hrvatske.
- (3) Komoru predstavlja i zastupa predsjednik Komore.
- (4) Sjedište Komore je u Zagrebu.
- (5) Puni naziv Komore je:
HRVATSKA ODVJETNIČKA KOMORA.
- Skraćeni naziv je: HOK.
- (6) Uz naziv na hrvatskom jeziku, Komora se može koristiti i nazivom na engleskom jeziku, a tada

je naziv:
Croatian Bar Association,
ili skraćeno:
CBA.

Članak 3.

- (1) Komora ima svoj znak, pečate, žigove i zastavu.
- (2) Znak Komore utvrđuje Skupština.
- (3) Pečati i žigovi Komore okruglog su oblika, promjera 38 mm, s natpisom: HRVATSKA ODVJETNIČKA KOMORA – ZAGREB.
- (4) Žig izrađen od kovine otiskivati će se u crvenom vosku.
- (5) Pečati za tintu mogu se otiskivati u tamnoplavoj ili ljubičastojo boji.
- (6) Komora ima i suhi žig.
- (7) Zborovi imaju svoje pečate i žigove u skladu s općim aktom koji donosi Upravni odbor Komore.

(8) Komora ima zastavu koja je bijele boje omjera 1 : 2, u čijem se središtu nalazi znak Komore.

Članak 4.

(1) Komora unapređuje, u skladu s Ustavom, Zakonom o odvjetništvu i drugim propisima te ovim Statutom, Kodeksom odvjetničke etike i drugim općim aktima Komore, odvjetništvo kao neovisnu i samostalnu službu, koja osigurava pružanje pravne pomoći fizičkim i pravnim osobama u ostvarivanju njihovih prava i pravnih interesa.

(2) Komora osobito:

1. čuva ugled i samostalnost odvjetništva te osigurava uvjete za pravilno obavljanje odvjetničkog zvanja
2. nadzire odvjetnike, zajedničke odvjetničke uredje, strane podružnice, odvjetnička društva, razne druge oblike povezivanja odvjetnika te nastavnike pravnih predmeta na sveučilištima u pružanju pravne pomoći radi zaštite prava i interesa stranaka
3. brine se o trajnom stručnom uzdizanju odvjetnika i odvjetničkih vježbenika te s tim u svezi uspostavlja i unapređuje razne oblike stručne i znanstvene suradnje sa sudovima, Hrvatskom javnobilježničkom komorom, upravnim tijelima, fakultetima, udruženjem pravnika itd.
4. razvija odvjetničku etiku te se brine o poštivanju Kodeksa odvjetničke etike
5. prati i proučava odnose i pojave važne za uređenje i zaštitu sloboda i prava građana i pravnih osoba te za unapređenje odvjetništva

6. obavještava Hrvatski sabor, nadležna ministarstva te predstavnička tijela jedinica lokalne samouprave i uprave o stanju i problemima te o mjerama koje bi trebalo poduzeti radi unapređenja odvjetništva i radi zaštite sloboda i prava građana i pravnih osoba

7. promiče materijalne i druge interese odvjetništva

8. brine se o položaju i pravima umirovljenih odvjetnika i zaposlenika u odvjetničkim uredima

9. uspostavlja i razvija suradnju s drugim odvjetničkim komorama i međunarodnim organizacijama odvjetnika, odvjetničkih komora i pravnika.

II. ORGANIZACIJA HRVATSKE ODVJETNIČKE KOMORE

Članak 5.

(1) Tjela Komore jesu:

1. Skupština
2. Konferencija
3. Upravni odbor
4. Izvršni odbor
5. predsjednik Komore
6. Nadzorni odbor
7. zborovi
8. Disciplinski sud
9. Viši disciplinski sud
10. disciplinska vijeća
11. Disciplinsko tužiteljstvo.

(2) Mandat izbornih tijela Komore traje tri godine, odnosno do izbora novih tijela.

(3) U tijela Komore mogu biti birani odvjetnici koji najmanje 5 godina kontinuirano obavljaju odvjetničku službu u Republici Hrvatskoj, osim ako to nije drugačije određeno nekom

drugom odredbom ovog Statuta.

Skupština

Članak 6.

(1) Skupština je najviše tijelo Komore.

(2) Skupštinu Komore čine:

1. predstavnici svih odvjetničkih zborova Komore izabrani na godišnjim skupštinama zborova
2. predsjednik Komore, predsjednici svih odvjetničkih zborova, predsjednik Disciplinskog suda Komore, predsjednik Višeg disciplinskog suda Komore, disciplinski tužitelj Komore, bivši predsjednici Komore koji nisu u mirovini i predsjednik Udruge odvjetničkih vježbenika pri Komori.

(2) Broj predstavnika odvjetničkih zborova iz stavka 1. ovog članka određuje se tako da svaki zbor izabire po jednog predstavnika u Skupštinu na svakih započetih pedeset svojih članova.

Članak 7.

(1) Skupština:

1. donosi Statut Komore i Kodeks odvjetničke etike
2. donosi Poslovnik o radu Skupštine
3. donosi Odluku o uvođenju Plakete dr. Ive Politea s povećanjem te Pravilnik o provedbi te odluke
4. bira predsjednika Komore
5. bira i razrješava dužnosti predsjednika i najmanje po četiri člana Disciplinskog suda i Višeg disciplinskog suda te disciplinskog tužitelja

- i najmanje tri njegova zamjenika
6. bira tri člana Nadzornog odbora i jednog zamjenika
  7. utvrđuje članove Upravnog odbora i njihove zamjenike, koje su izabrali odvjetnički zborovi
  8. bira najmanje četiri odvjetnika koji će obavljati dužnosti članova Vijeća Vrhovnog suda Republike Hrvatske kad oni odlučuju u povodu priziva odnosno žalbe protiv odluka tijela Komore
  9. odobrava prihode i rashode Komore
  10. raspravlja i odlučuje o svim pitanjima koja se tiču obavljanja odvjetničke službe i položaja odvjetništva
  11. razmatra i zauzima stajališta o izvještajima Upravnog odbora o radu za proteklo razdoblje te daje razrješnicu Upravnom odboru
  12. razmatra izvještaj Nadzornog odbora
  13. odlučuje i o drugim pitanjima koja su stavljena na dnevni red.
- (2) Skupština može razmatrati svako pitanje iz djelokruga drugih tijela Komore i odlučivati o njemu.

Članak 8.

- (1) Skupština može biti redovita i izvanredna.
- (2) Redovitu Skupštinu saziva Upravni odbor Komore.
- (3) Izvanrednu Skupštinu saziva Upravni odbor Komore na prijedlog ovlaštenih predlagatelja.
- (4) Ovlašteni predlagatelji koji traže saziv izvanredne sjednice Skupštine dužni su svoj pisani zahtjev dostaviti Upravnom odboru Komore uz naznaku

- dnevnog reda sjednice.
- (5) Upravni odbor dužan je sazvati izvanrednu Skupštinu najkasnije u roku dva mjeseca od dana primitka zahtjeva za sazivanje.
  - (6) Ako Upravni odbor ne uputi poziv za sazivanje Skupštine najkasnije u roku petnaest dana nakon primitka zahtjeva, Skupštinu može sazvati svaki od zborova koji su podnijeli zajednički zahtjev, odnosno osoba koju su ovlastili odvjetnici koji su zatražili sazivanje Skupštine.

Članak 9.

- (1) Redovita Skupština Komore održava se svake godine, a saziva je Upravni odbor Komore.
- (2) Izvanrednu sjednicu Skupštine Upravni odbor saziva na svoj poticaj, ili na zahtjev 1/3 članova, ili tri zbara Komore čije ukupno članstvo predstavlja najmanje 1/4 ukupnoga članstva Komore.

Članak 10.

- (1) Poziv za redovitu ili izvanrednu sjednicu Skupštine mora biti poslan svim članovima Skupštine najkasnije 15 dana prije njezina održavanja. Poziv se objavljuje na internetskim stranicama Komore i u glasilu Komore, a može se objaviti i u dnevnim javnim glasilima.
- (2) U pozivu za sjednicu Skupštine treba biti označeno mjesto i vrijeme održavanja Skupštine i dnevni red.

Članak 11.

- (1) Skupština se može održati i donositi pravovaljane odluke

- ako joj prisustvuje većina svih članova.
- (2) Skupština donosi odluke većinom glasova prisutnih članova.
  - (3) O spajanju, pripajanju ili uklanjanju već postojećih zborova Skupština može odlučivati samo ako joj prisustvuje najmanje tri četvrtine ukupnog broja njezinih članova.
  - (4) Odluke iz stavka 3. ovog članka donosi Skupština većinom ukupnog broja svih svojih članova.
  - (5) Član Skupštine kojemu je pravomoćnom odlukom izrečena mjera zabrane obavljanja odvjetništva na određeno vrijeme, ili kojemu je obustavljen pravo na obavljanje odvjetništva, nema pravo sudjelovati u radu Skupštine.
  - (6) Ako u slučaju iz stavka 5. ovog članka do dana održavanja Skupštine zbor ne izabere drugog predstavnika, i ako o tome na vrijeme ne obavijesti Komoru, odredbe ovog Statuta o broju članova Skupštine i o kvorumu prilagođuju se smanjenom broju članova.

Članak 12.

- (1) Skupština ima pravo opozvati članove tijela Komore koje ona bira i u tom slučaju dužna je odmah izabrati nove.
- (2) U slučaju da dođe do nepotpunjenosti mjesta u izbornom tijelu Komore, Skupština je obvezna na prvoj sljedećoj sjednici izabrati novog člana.

Članak 13.

Rad Skupštine odvija se prema Poslovniku o radu Skupštine.

Konferencija**Članak 14.**

- (1) Radi raspravljanja i zauzimanja stajališta o najvažnijim pitanjima odvjetništva može se sazvati Konferencija hrvatskih odvjetnika (dalje: Konferencija).
- (2) Konferenciju čine svi odvjetnici članovi Komore te odvjetnički vježbenici upisani u Imenik odvjetničkih vježbenika.
- (3) Odluka o sazivanju Konferencije donosi se na jedan od sljedećih načina:
  1. većinom glasova prisutnih članova Skupštine Komore
  2. većinom glasova svih članova Upravnog odbora Komore
  3. na zahtjev jedne trećine svih odvjetničkih zborova
  4. na zahtjev najmanje jedne petine svih članova Komore.
- (4) Konferencija se redovito saziva svake treće godine, u pravilu u prvoj godini nakon provedenih izbora.

Članak 15.

- (1) Odluku o sazivanju Konferencije provodi i Konferenciju saziva predsjednik Komore.
- (2) Pisani poziv za Konferenciju mora se objaviti na internetskim stranicama Komore i dostaviti svakom članu Konferencije elektroničkom poštom (*e-mailom*), a po potrebi i klasičnom poštom.
- (3) Uz poziv za Konferenciju mora se dostaviti prijedlog dnevnog reda Konferencije.
- (4) Konferenciju otvara i njome rukovodi predsjednik Komore, osim ako Konferencija, nakon otvaranja, ne odluči da se izabere radno predsjedništvo.

- (5) O radu Konferencije vodi se zapisnik koji mora sadržavati i podatke o broju prisutnih odvjetnika i odvjetničkih vježbenika.

Članak 16.

- (1) Konferencija se može održati i donositi pravovaljane zaključke bez obzira na broj prisutnih članova.
- (2) Konferencija donosi zaključke većinom glasova prisutnih članova.
- (3) Zaključci Konferencije imaju važnost preporuka za druga tijela Komore.

Upravni odbor**Članak 17.**

- (1) Upravni odbor čine predsjednik Komore, prethodni predsjednik Komore koji nije u mirovini, predsjednici zborova, izabrani predstavnici zborova, nacionalni potpredsjednik Međunarodne unije odvjetnika, izabrani predstavnik Komore pri Međunarodnoj uniji odvjetnika (International Bar Association, IBA) i pri Vijeću odvjetničkih komora Europske unije (Council of Bars and Law Societies of Europe, CCBE), predsjednik Komisije za međunarodne odnose te predsjednik Udruge odvjetničkih vježbenika pri Komori.
- (2) Odvjetnički zborovi koji imaju više od 200 odvjetnika biraju svoje predstavnike u Upravni odbor tako da na svakih započetih dvjesto članova izabiru po jednog predstavnika u Upravni odbor.
- (3) Članovi odvjetničkog zbora koji su izabrani za predstavnike zbora u Upravni odbor izravno

postaju predstavnici zbora u Skupštini Komore time da se njihov broj uračunava u ukupni broj predstavnika zbora u Skupštini Komore.

- (4) Za člana ili zamjenika člana iz pojedinog odvjetničkog zbora u Upravni odbor može biti biran samo odvjetnik koji najmanje 10 godina kontinuirano obavlja odvjetničku službu.
- (5) Odvjetnički zborovi dužni su o izboru predstavnika u Upravni odbor odmah izvjestiti Komoru.

Članak 18.

- (1) Upravni odbor:
  1. donosi pravilnike i druge opće akte Komore
  2. donosi odluku o izmjenama Tarife o nagradama i naknadama za rad odvjetnika
  3. donosi autentično tumačenje Tarife
  4. donosi odluku o dodjeli Plakete dr. Ive Politea s poveljom
  5. na prvoj sjednici nakon sjednice Skupštine bira na prijedlog predsjednika Komore osam članova Izvršnog odbora, koji zajedno s predsjednikom Komore čine Izvršni odbor Komore; na istoj sjednici Upravni odbor na prijedlog predsjednika Komore između izabranih članova Izvršnog odbora izabire četiri dopredsjednika, glavnog tajnika i blagajnika te izvjestitelja za upise u imenike i upisnike Komore
  6. bira predsjednika i dva člana Disciplinskog vijeća
  7. imenuje voditelja upisnika odvjetničkih društava i zajedničkih ureda Komore i njegova zamjenika

8. imenuje uredništvo, te glavnog urednika i urednika glasila "Odvjetnik"
9. imenuje glavnog urednika i urednika internetskih stranica Komore
10. imenuje članove i predsjednike tijela i komisija Komore
11. utvrđuje visinu upisnine, članarine, naknade za davanje suglasnosti odvjetničkim društvima, posmrtnine i ostalih davanja odvjetnika i odvjetničkih vježbenika
12. utvrđuje najviši iznos troškova disciplinskog postupka
13. utvrđuje visinu novčanih iznosa kojima mogu raspolažati Izvršni odbor i predsjednik Komore
14. utvrđuje program trajnog stručnog usavršavanja odvjetnika i odvjetničkih vježbenika i nadzire provedbu tog programa u suradnji s Hrvatskom odvjetničkom akademijom
15. priprema i utvrđuje preporuke i prijedloge o pitanjima općeg značaja za obavljanje odvjetničke službe
16. sastavlja godišnje proračune i završne račune Komore i podnosi ih na odobrenje Skupštini
17. upravlja finansijskim poslovanjem Komore
18. prima i odobrava izveštaje Izvršnog odbora i predsjednika Komore
19. izvršava odluke i zaključke Skupštine
20. odobrava pravila zborova
21. odlučuje o žalbama protiv upravnih akata koje u prvom stupnju donosi Izvršni odbor
22. odlučuje o žalbama protiv upravnih akata koje u prvom stupnju donosi predsjednik

- Komore, a koji se odnose na stjecanje, mirovanje, obustavu ili gubitak prava na obavljanje odvjetništva
23. odlučuje o učlanjenju Komore u međunarodne odvjetničke udruge i druge pravničke organizacije te izabire predstavnike Komore u tim udrugama
24. brine se o unapređenju saradnje s komorama u drugim zemljama te s odgovarajućim stručnim i profesionalnim udrugama u inozemstvu
25. prati rad odvjetnika i odvjetničkih vježbenika te odvjetničkih društava, zajedničkih odvjetničkih ureda i stranih podružnica, i poduzima mјere za ispravno obavljanje tog rada
26. obavlja poslove općeg značaja za odvjetništvo
27. obavlja ostale poslove određene Zakonom o odvjetništvu, ovim Statutom i drugim općim aktima Komore, kao i sve ostale poslove koji nisu u djelokrugu ostalih tijela Komore ili koje mu Izvršni odbor ustupi na rješavanje.
- (2) Upravnim odborom predsjedava predsjednik Komore.
- (3) O žalbi iz st. 1. t. 21. ovog članka Upravni odbor odlučuje u sastavu iz kojeg su isključeni svi članovi Izvršnog odbora. Za donošenje pravovaljanih odluka o žalbi iz st. 1. t. 21. ovog članka potrebna je prisutnost najmanje polovice punog broja članova Upravnog odbora koji se dobije kad se od ukupnog broja članova odbiju članovi Izvršnog odbora.
- (4) O žalbi iz st. 1. t. 22. ovog članka Upravni odbor odlučuje u sastavu iz kojeg je isključen pred-

sjednik Komore. Za donošenje pravovaljanih odluka o žalbi iz st. 1. t. 22. ovog članka potrebna je prisutnost najmanje polovice punog broja članova Upravnog odbora koji se dobije kad se od ukupnog broja članova odbije predsjednik Komore.

- (5) Sjednicama užeg sastava Upravnog odbora pri raspravljanju i odlučivanju o žalbama iz st. 1. t. 21. i 22. ovog članka rukovodi najstariji prisutni član užega sastava Upravnog odbora.

Članak 19.

- (1) Upravni odbor sastaje se na poziv predsjednika Komore na redovite sjednice najmanje šest puta godišnje.
- (2) Predsjednik Komore saziva sjednicu i onda kada to zatraži trećina članova Upravnog odbora. U svakom slučaju ti su članovi dužni dostaviti predsjedniku svoj obrazloženi zahtjev uz naznaku dnevnog reda sjednice.
- (3) U pozivu za sjednice mora biti naznačeno mjesto i vrijeme održavanja te dnevni red sjednice.
- (4) Za donošenje pravovaljanih odluka potrebna je nazočnost većine članova Upravnog odbora, ako ovim Statutom nije nešto drugo određeno. Odluke se donose većinom glasova prisutnih članova.
- (5) Upravni odbor može odlučiti da se pojedini dijelovi sjednice ili pojedine točke dnevnog reda sjednice oglase zatvorenima.

Članak 20.

Upravni odbor Komore dužan je pratiti rad odvjetnika, odvjetničkih vježbenika, odvjetničkih društava, zajedničkih odvjetničkih ureda i stranih podružnica, te je ovlašten:

1. davati potrebne upute i upozorenja te donositi odluke u vezi s tim radom
2. tražiti od odvjetnika i odvjetničkih vježbenika, odvjetničkih društava i zajedničkih odvjetničkih ureda, neposredno ili posredovanjem zborova, obavijesti i podatke koji se odnose na obavljanje njihova rada
3. poduzimati potrebne mjere radi uklanjanja međusobnih nesuglasica odvjetnika s obzirom na njihov odvjetnički rad.

Članak 21.

- (1) Upravni odbor i Hrvatska odvjetnička akademija brinu se o stalnom stručnom usavršavanju odvjetnika i odvjetničkih vježbenika:
  1. organiziranjem savjetovanja, seminara, tečajeva, predavanja, tribina, okruglih stolova i sl.
  2. izdavanjem časopisa, knjiga i drugih tiskovina
  3. obavještavanjem putem internetskih stranica Komore.
- (2) Oblike stalnog stručnog usavršavanja iz stavka 1. ovog članka Upravni odbor može organizirati i provoditi u suradnji s pojedinim zborovima, sudovima, drugim državnim tijelima, tijelima lokalne samouprave i uprave, Hrvatskom javnobilježničkom komorom, fakultetima, Pravosudnom akademijom kao i drugim stručnim i znanstvenim ustanovama, zakladama, stručnim i profesionalnim udrugama, trgovačkim društvima itd.
- (3) Razne oblike stalnog stručnog usavršavanja Upravni odbor može organizirati i ostvarivati i u suradnji s inozemnim od-

vjetničkim komorama i drugim stručnim asocijacijama.

Izvršni odbor

Članak 22.

- (1) Izvršni odbor čine predsjednik Komore, četiri dopredsjednika, glavni tajnik, blagajnik, referent za upise u imenike i upisnike Komore te još jedan član, a biraju se na prijedlog predsjednika Komore iz redova članova Upravnog odbora Komore.
- (2) Izvršnim odborom predsjedava predsjednik Komore, osim u slučaju iz čl. 23. st. 2.

Članak 23.

- (1) Izvršni odbor Komore:
  1. odlučuje o zahtjevima za upis u Imenik odvjetnika i odvjetničkih vježbenika
  2. izdaje prethodne suglasnosti odvjetničkim društvima o sukladnosti ugovora o osnivanju sa zakonom, Statutom i drugim općim aktima Komore te potvrdu Komore da su odvjetnici osnivači upisani u Imenik odvjetnika
  3. donosi rješenje o obustavi obavljanja odvjetništva te rješenje o brisanju iz Imenika odvjetnika, kada je to određeno ovim Statutom
  4. donosi rješenja o zabrani rada odvjetničkog društva i strane podružnice zbog razloga iz članka 32. st. 1. i 3. Zakona o odvjetništvu
  5. donosi rješenje o zabrani rada odvjetnika, zajedničkog odvjetničkog ureda, odvjetničkog društva i strane podružnice zbog razloga iz
- (2) donosi rješenje kojim održava sadržaj internetskih stranica odvjetnika, zajedničkih odvjetničkih ureda i odvjetničkih društava, odnosno pojedinih dijelova tih stranica
- (3) donosi rješenje o bezodložnom brisanju cijele internetske stranice odvjetnika, zajedničkih odvjetničkih ureda i odvjetničkih društava, odnosno pojedinih dijelova tih stranica
- (4) odlučuje o obnovi postupka za upis u imenike odvjetnika i odvjetničkih vježbenika
- (5) odlučuje o žalbama izjavljenim protiv rješenja koja donosi predsjednik Komore, osim rješenja koja se odnose na stjecanje, mirovanje, obustavu ili gubitak prava na obavljanje odvjetništva
- (6) donosi odluke o obustavi obavljanja odvjetništva, postavlja privremene zamjenike i preuzimatelje ureda kad je to ovim Statutom određeno
- (7) rješava hitna pitanja u svezi s radom Komore koja se ne mogu odgoditi do sljedeće sjednice Upravnog odbora
- (8) odobrava isplate gotovine iz blagajne Komore do iznosa koji mu je odobrio Upravni odbor i raspolaže njima
- (9) razmatra ugovore o osnivanju odvjetničkih društava, ugovore o osnivanju zajedničkih odvjetničkih ureda, ugovore o povezivanju odvjetničkih ureda, odluku o osnivanju strane podružnice te ugovore koje odvjetnici sklapaju s fizičkim i pravnim osobama radi pružanja

- pravne pomoći uz plaćanje naknade u paušalnim iznosima
14. obavlja ostale poslove predviđene ovim Statutom ili drugim općim aktom Komore te poslove koje mu povjeri Upravni odbor Komore.
- (2) Kada Izvršni odbor odlučuje o žalbama protiv rješenja koja je predsjednik Komore donio u prvom stupnju, predsjednik Komore ne može sudjelovati u radu Izvršnog odbora.

Članak 24.

- (1) Sjednice Izvršnog odbora saziva predsjednik Komore.
- (2) Za donošenje pravovaljanih zaključaka potrebna je prisutnost većine članova Izvršnog odbora. Odluke se donose većinom glasova prisutnih članova.
- (3) O svojim zaključcima i svojem radu Izvršni odbor izvješćuje Upravni odbor Komore na njegovoj prvoj redovitoj sjednici.
- (4) Za svoj rad Izvršni odbor odgovara Upravnem odboru Komore.
- (5) Izvršni odbor može odlučiti da se pojedini dijelovi sjednice ili pojedine točke dnevnog reda sjednice oglase zatvorenim.

Predsjednik Komore

Članak 25.

- (1) Za predsjednika Komore može biti biran odvjetnik koji najmanje 15 godina kontinuirano obavlja odvjetničku službu.
- (2) Predsjednik Komore:
1. saziva sjednice Upravnog odbora i Izvršnog odbora Komore i predsjedava tim tijelima

2. predstavlja i zastupa Komoru
3. donosi rješenje o brisanju iz Imenika odvjetnika na zahtjev odvjetnika i u slučaju smrti odvjetnika
4. donosi rješenja o upisu odvjetničkih vježbenika u Imenik odvjetničkih vježbenika te o njihovu brisanju
5. donosi rješenja o preseljenju sjedišta odvjetničkih ureda
6. donosi rješenja o obustavi odvjetništva kad je protiv odvjetnika određen pritvor
7. donosi rješenja o imenovanju punomoćnika za pružanje besplatne pravne pomoći
8. prima svečane prisege novoupisanih odvjetnika
9. odobrava isplate iz blagajne Komore do iznosa koji je odredio Upravni odbor i raspolaže njima
10. obavlja druge poslove predviđene ovim Statutom ili drugim općim aktom Komore te poslove koje mu povjeri Upravni ili Izvršni odbor Komore.

Članak 26.

Ako je predsjednik spriječen obnašati svoju dužnost, tada ga zamjenjuje s istim ovlastima jedan od dopredsjednika kojega on odredi.

Nadzorni odbor

Članak 27.

- (1) Nadzorni odbor sastoji se od tri člana, koji između sebe biraju predsjednika.
- (2) Nadzorni odbor dužan je najmanje dva puta godišnje pregledati novčano poslovanje Komore i završni račun. O svom radu podnosi izvještaj svake godine Skupštini Komore i predlaže davanje razrješnice starom Upravnom odboru prigodom izbora novog.
- (3) Izvršni odbor, predsjednik i druga tijela Komore dužni su Nadzornom odboru dati potrebne podatke u svezi sa svojim radom.

Zborovi

Članak 28.

- (1) Odvjetnici koji su upisani u Imenik odvjetnika Komore istodobno su članovi odvjetničkog zbora na čijem je području sjedište njihova ureda.
- (2) Zborovi odvjetnika osnivaju se na području svake županije i Grada Zagreba i čine ih odvjetnici čiji se uredi nalaze na području županije odnosno grada Zagreba. Ako odvjetnički ured ima više pisarnica, odvjetnici koji rade u pojedinim pisarnicama članovi su onih zborova na području kojih se nalaze pisarne u kojima rade.
- (3) Ako na području koje županije ima manje od dvadeset pet odvjetnika, ne osniva se poseban zbor te županije, već se odvjetnici s područja te županije priključuju zboru susjedne županije koji odredi Upravni odbor.

- (4) Odvjetnički su zborovi područna tijela Komore.
- (5) Na području pojedinoga odvjetničkog zbora mogu se, u mjestima s najmanje deset odvjetnika, osnovati odvjetnički odbori koji djeluju u sastavu zbora.
- (6) Odnos odvjetničkog zbora, pitanja spajanja s drugim odvjetničkim zborovima kao i odnosa s odvjetničkim odborima, uređuju se u skladu s ovim Statutom te pravilima odvjetničkog zbora.
- (7) Odvjetnički zbor donosi svoja pravila, koja stupaju na snagu kad ih odobri Upravni odbor Komore.
- (8) Odvjetnički zborovi imaju svoje prihode i proračune, koje donosi upravni odbor zbora.

Članak 29.

- (1) Osnovna je zadaća odvjetničkog zbora da, u skladu s odredbama zakona, ovog Statuta, Kodeksa odvjetničke etike i ostalih općih akata Komore, svojih akata te odluka i uputa tijela Komore:
  1. čuva ugled odvjetništva i unapređuje ga kao samostalnu i neovisnu službu
  2. štiti prava i interes odvjetnika, odvjetničkih društava i odvjetničkih vježbenika
  3. nadzire odvjetnike, odvjetničke vježbenike, odvjetnička društva i zajedničke odvjetničke uredi u obavljanju njihove službe
  4. razvija odvjetničku etiku
  5. samostalno ili u suradnji s drugim zborovima, Komorom, sudovima i drugim državnim tijelima ili tijelima jedinica lokalne samouprave ili uprave, udrugama pravnika, područnim tijelima javnih bilježnika, fakultetima itd., organizira i

- provodi razne oblike stalnog stručnog usavršavanja
6. utvrđuje članarinu koja se plaća zboru.
- (2) Ostale zadaće zbora utvrđuju se njegovim pravilima.

Članak 30.

- (1) Tijela zbora jesu:
  - a) Skupština
  - b) Upravni odbor
  - c) Predsjednik
  - d) Nadzorni odbor.
- (2) Zbor između svojih članova može izabrati disciplinsko vijeće te druga tijela.
- (3) Mandat navedenih tijela zbora je tri godine.
- (4) Godišnje skupštine zborova održavaju se prije Skupštine Komore.
- (5) Izbori u zborovima članova drugih tijela Komore moraju biti usklađeni s izborima odgovarajućih tijela Komore.

Članak 31.

- (1) Upravni odbor zbora dužan je obavještavati najmanje jedanput godišnje Upravni odbor Komore o svim važnijim pitanjima koja se pojavljuju u radu odvjetnika na području zbora, o materijalnim uvjetima njihova rada te o pružanju pravne pomoći na području zbora.
- (2) Disciplinsko vijeće zbora, u skladu s odredbama ovog Statuta, provodi disciplinski postupak i izriče disciplinske mjere za lakše povrede dužnosti i ugleda odvjetništva što ih počine članovi zbora.

Disciplinsko tužiteljstvo

Članak 32.

- (1) Disciplinsko tužiteljstvo je neovisno tijelo Komore koje čine

- Disciplinski tužitelj i njegovi zamjenici.
- (2) Disciplinsko tužiteljstvo predstavlja i njime rukovodi Disciplinski tužitelj, a u slučaju njegove spriječenosti zamjenjuje ga zamjenik kojeg on odredi.
- (3) Disciplinski tužitelj i njegovi zamjenici su u svojem radu neovisni te rade u skladu sa zakonom, Statutom Komore i Kodeksom odvjetničke etike, s time što su zamjenici Disciplinskog tužitelja dužni postupati po njegovim uputama.
- (4) Disciplinsko tužiteljstvo:
  - pokreće disciplinske postupke za teže povrede dužnosti i ugleda odvjetništva
  - prikuplja činjenice i dokaze bitne za odlučivanje o osnovanosti disciplinskih prijava i o disciplinskoj odgovornosti disciplinskih okrivljenika
  - podiže optužnice za teže povrede dužnosti i ugleda odvjetništva
  - zastupa optužbe pred Disciplinskim sudom
  - podnosi žalbe protiv presuda Disciplinskog suda
  - daje odgovore i očitovanja te sudjeluje u postupcima u povodu izvanrednih pravnih lijekova
  - postupke radi lakših povreda dužnosti i ugleda odvjetništva ustupa disciplinskom vijeću, koje je dužno o predmetima meritorno odlučiti
  - odbacuje disciplinske prijave prije podizanja optužnica
  - predlaže Disciplinskom sudu opozive uvjetnih osuda
  - predlaže donošenje i ukidanje odluke o obustavi obavljanja odvjetništva
  - izvješćuje podnositelje disciplinskih prijava o odbačajima istih

- obavlja ostale poslove predviđene zakonom i ovim Statutom.

Članak 33.

- (1) Disciplinskog tužitelja i njegove zamjenike bira i razrješuje Skupština Komore.
- (2) Disciplinski tužitelj i njegovi zamjenici biraju se na vrijeme od 3 godine.
- (3) Dužnost disciplinskog tužitelja i njegovih zamjenika prestaje istekom mandata na koji su izabrani, razrješenjem, ostavkom, brisanjem iz Imenika odvjetnika ili smrću.
- (4) Član Disciplinskog tužiteljstva smatra se razriješenim dužnosti ako za njegovo razrješenje glasuje natpolovična većina svih članova Skupštine.
- (5) Na obrazloženi prijedlog Disciplinskog tužitelja, odluku o privremenom udaljenju s dužnosti zamjenika disciplinskog tužitelja donosi Izvršni odbor Komore.
- (6) Članu Disciplinskog tužiteljstva o čijem se razrješenju odlučuje mora biti omogućeno da se prije sjednice Skupštine na kojoj će se odlučivati o njegovu razrješenju, pravodobno upozna sa zahtjevom za svojim razrješnjem, činjenicama na kojima se taj zahtjev temelji i dokazima kojima se te činjenice potkrepljuju. Isto tako, mora mu biti omogućeno da se na sjednici Skupštine izjasni o zahtjevu za razrješenje.

Disciplinski sud

Članak 34.

- (1) Disciplinski sud je neovisno tijelo Komore koje odlučuje o težim povredama dužnosti i ugleda

- odvjetništa što ih počine odvjetnici i odvjetnički vježbenici.
- (2) Disciplinski sud odlučuje i o žalbama protiv odluka Disciplinskog vijeća doneesenima u prvom stupnju.

Članak 35.

- (1) Predsjednika, njegovog zamjenika i suce Disciplinskog suda bira i razrješuje Skupština Komore.
- (2) Predsjednik, njegov zamjenik i suci Disciplinskog suda biraju se na vrijeme od 3 godine.
- (3) Dužnost Predsjednika, njegovog zamjenika i sudaca Disciplinskog suda prestaje istekom mandata na koji su izabrani, razrješenjem, ostavkom, brisanjem iz Imenika odvjetnika ili smrću.
- (4) Član Disciplinskog suda smatra se razriješenim dužnosti ako za njegovo razrješenje glasuje natpolovična većina svih članova Skupštine.
- (5) Na obrazloženi prijedlog Predsjednika Disciplinskog suda, odluku o privremenom udaljenju s dužnosti suca Disciplinskog suda donosi Izvršni odbor Komore.
- (6) Članu Disciplinskog suda o čijem se razrješenju odlučuje mora biti omogućeno da se prije sjednice Skupštine na kojoj će se odlučivati o njegovu razrješenju, pravodobno upozna sa zahtjevom za svojim razrješnjem, činjenicama na kojima se taj zahtjev temelji i dokazima kojima se te činjenice potkrepljuju. Isto tako, mora mu biti omogućeno da se na sjednici Skupštine izjasni o zahtjevu za razrješenje.

Članak 36.

Disciplinski su suci u sudovanju neovisni i sude po zakonu, Statutu Komore i Kodeksu odvjetničke etike.

Viši disciplinski sud

Članak 37.

Viši disciplinski sud neovisno je tijelo Komore, koje odlučuje o žalbama protiv odluka Disciplinskog suda Komore doneesenih u prvom stupnju, a obavlja i druge poslove određene Zakonom i ovim Statutom.

Članak 38.

- (1) Predsjednika, njegova zamjenika i suce Višeg disciplinskog suda bira i razrješava dužnosti Skupština Komore.
- (2) Predsjednik, njegov zamjenik i suci Višeg disciplinskog suda biraju se na vrijeme od 3 godine.
- (3) Dužnost Predsjednika, njegova zamjenika i sudaca Višeg disciplinskog suda prestaje istekom mandata na koji su izabrani, razrješenjem, ostavkom, brisanjem iz Imenika odvjetnika ili smrću.
- (3) Na postupak razrješenja člana Višega disciplinskog suda na odgovarajući se način primjenjuju odredbe čl. 35. st. 4.- 6. ovog Statuta.

Članak 39.

- (1) Radom Višega disciplinskog suda rukovodi njegov predsjednik, a u slučaju predsjednikove spriječenosti to čini njegov zamjenik.
- (2) Viši disciplinski sud sudi u vijećima, koja se sastoje od predsjednika vijeća i dva člana.

Sastav vijeća i redoslijed prema kojemu im se dodjeljuju predmeti utvrđuje Viši disciplinski sud na početku svake godine svog mandata.

- (3) Ako se postupak vodi protiv odvjetničkog vježbenika, jedan član vijeća mora biti odvjetnički vježbenik, kojega određuje predsjednik Suda između pet odvjetničkih vježbenika, što ih za svaku tekuću godinu manda-ta Suda izabere Udruga odvjet-ničkih vježbenika u skladu sa svojim pravilima.

Članak 40.

Odredbe čl. 36. ovog Statuta primje-njuju se i na postupak pred Višim disciplinskim sudom.

Disciplinska vijeća

Članak 41.

- (1) Za lakše povrede dužnosti i ugleda odvjetništva odvjetnici i odvjetnički vježbenici odgova-raju pred disciplinskim vijećem koje se sastoji od tri člana. Čla-nove disciplinskih vijeća bira Upravni odbor Komore, odno-sno zbor između svojih članova.
- (2) Izvršni odbor Komore ovlašten je pojedine predmete ustupiti na rješavanje disciplinskim vijećima zborova ako su ona osnovana.
- (3) O žalbama protiv odluka disciplinskih vijeća odlučuje Disci-plinski sud.

III. STJECANJE I PRESTANAK PRAVA NA OBAVLJANJE ODVJETNIŠTVA

Članak 42.

- (1) Pravo na obavljanje odvjetništva stječe se nakon dane svećane prisege, upisom u Imenik od-vjetnika.
- (2) O činjenici upisa u Imenik od-vjetnika odvjetniku se izdaje rješenje i odvjetnička iskaznica.
- (3) Odluku o sadržaju, veličini i obliku odvjetničke iskaznice donosi Upravni odbor Komore.
- (4) U slučaju promjene bilo kojeg podatka u iskaznici, odvjetnik je dužan bez odgode zatražiti izda-vanje nove iskaznice.
- (5) Troškove izdavanja iskaznice snosi odvjetnik.

Članak 43.

- (1) Zahtjev za upis u Imenik odvjet-nika podnosi se Komori.
- (2) Podnositelj zahtjeva je uz zahtjev dužan priložiti dokaze da ispunjava propisane uvjete za obavljanje odvjetništva te na-značiti mjesto u kojem namjera-va otvoriti odvjetnički ured.
- (3) O zahtjevu odlučuje Izvršni odbor Komore. Postupak do do-nošenja rješenja provodi pred-sjednik Komore ili član Izvršnog odbora kojega za to ovlasti taj odbor.
- (4) Protiv rješenja Izvršnog obo-ra o zahtjevu za upis u Imenik odvjetnika podnositelj zahtjeva može izjaviti žalbu Upravnom odboru Komore u roku od 8 dana od dana dostave rješenja.
- (5) O žalbi iz st. 4. ovog članka odlučuje Upravni odbor u sastavu iz kojeg su isključeni svi članovi

Izvršnog odbora. Za donošenje pravovaljanih odluka o žalbi iz st. 4. ovog članka potrebna je prisutnost najmanje polovice onog broja članova Upravnog odbora koji se dobije kad se od ukupnog broja članova odbiju članovi Izvršnog odbora. Sjed-nicama užeg sastava Upravnog odbora pri raspravljanju i odlu-čivanju o žalbama iz st. 4. ovog članka rukovodi najstariji pri-sutni član užega sastava Uprav-nog odbora.

Članak 44.

Prije odlučivanja o zahtjevu za upis u Imenik odvjetnika Komora može zatražiti od podnositelja zahtjeva da dopuni dokaze o svom pravu na upis u Imenik odvjetnika.

Članak 45.

Postupak u povodu zahtjeva za upis u Imenik odvjetnika prekida se ako je protiv podnositelja zahtjeva pokre-nut kazneni progon zbog kaznenog djela koje bi ga činilo nedostojnim za obavljanje odvjetničkog zvanja ili ako je protiv njega zbog istog razlo-ga, ili zbog disciplinskog djela koje bi ga činilo nedostojnim za obavljanje odvjetništva, pokrenut disciplinski postupak u tijelu ili pravnoj osobi u kojoj radi ili koje je član.

Članak 46.

Ako Izvršni odbor Komore ne do-nese rješenje o urednom zahtjevu u roku 60 dana od dana podnoše-nja zahtjeva, a ne postoje razlozi za odgodu upisa, podnositelj zahtjeva može podnijeti žalbu Upravnom odboru Komore kao da je zahtjev od-bijen.

Članak 47.

- (1) Ako se poslije odobrenog upisa sazna da podnositelj nije ispunjavao uvjete za stjecanje odvjetništva, upisni će se postupak obnoviti po službenoj dužnosti, na zahtjev disciplinskog tužitelja, Upravnog odbora ili ministra pravosuđa.
- (2) O prijedlogu za obnovu postupka odlučuje Izvršni odbor Komore.

Članak 48.

Podnositelj zahtjeva kojemu je odobren upis u Imenik odvjetnika daje svečanu prisegu pred predsjednikom Komore ili pred dopredsjednikom kojega odredi predsjednik Komore.

Članak 49.

- (1) Odvjetnik kojemu prestaje obavljanje odvjetništva radi stupanja u radni odnos, osim u odvjetničkom društvu, ili zato što se odriče obavljanja odvjetništva iz osobnih razloga ili radi odlaska u mirovinu, mora najkasnije 15 dana prije namjera ravanog prestanka obavljanja odvjetništva Komori podnijeti zahtjev za brisanje iz Imenika odvjetnika.
- (2) U slučaju smrti odvjetnika, nasljednici su dužni u roku od 30 dana, računajući od dana smrti odvjetnika, podnijeti zahtjev za njegovo brisanje iz Imenika odvjetnika.
- (3) Zahtjev za brisanje iz Imenika odvjetnika iz st. 1. i 2. mora sadržavati razlog brisanja, točan datum prestanka obavljanja odvjetništva, prijedlog za imenovanje preuzimatelja odvjetničkog ureda te pisanu suglasnost

- (1) predloženog preuzimatelja, a zahtjev iz st. 2. i dokaz o smrti odvjetnika.
- (4) Rješenje o brisanju iz Imenika odvjetnika donosi predsjednik Komore.
- (5) Ako podnositelj zahtjeva za brisanje ne predloži preuzimatelja i ne dostavi njegovu pisanu suglasnost, preuzimatelja će imenovati predsjednik Komore istim rješenjem kojim odlučuje o zahtjevu za brisanje.
- (6) Protiv rješenja predsjednika Komore kojim je odlučeno o zahtjevu za brisanje, podnositelj zahtjeva i odvjetnik koji je imenovan preuzimateljem odvjetničkog ureda mogu izjaviti žalbu Upravnom odboru Komore u roku od 8 dana od dostave rješenja.

Članak 50.

- (1) Ako odvjetnik, odnosno osobe ovlaštene na podnošenje zahtjeva za brisanje umrlog odvjetnika, ne podnesu zahtjev za brisanje u propisanom roku, o brisanju odvjetnika i imenovanju preuzimatelja odvjetničkog ureda odlučit će Izvršni odbor Komore.
- (2) Protiv rješenja Izvršnog odbora Komore o brisanju iz Imenika odvjetnika može se izjaviti žalba Upravnom odboru Komore u roku od 8 dana od dana dostave rješenja.

Članak 51.

- (1) Rješenje o brisanju iz Imenika odvjetnika u slučajevima prestanka prava na obavljanje odvjetništva iz razloga navedenih u čl. 56. (osim toč. 8.) Zakona o odvjetništvu, donosi Izvršni

odbor Komore te istim rješenjem imenuje preuzimatelja odvjetničkog ureda.

- (2) Protiv rješenja Izvršnog odbora Komore iz st. 1. dopuštena je žalba Upravnom odboru Komore u roku od 8 dana dana dostave rješenja.

Članak 52.

- (1) Odvjetnik koji se zapošljava u odvjetničkom društvu dužan je o tome odmah izvjestiti Komoru te dostaviti primjerak ugovora o zasnivanju radnog odnosa s odvjetničkim društvom.
- (2) O prestanku radnog odnosa odvjetnika u odvjetničkom društvu, odvjetnik i odvjetničko društvo dužni su najkasnije 15 dana prije prestanka radnog odnosa izvjestiti Komoru te dostaviti odluku o prestanku radnog odnosa.
- (3) Izješće iz st. 2. mora sadržavati podatak o tome nastavlja li odvjetnik samostalno obavljati odvjetničku djelatnost ili prestaže s obavljanjem odvjetništva.
- (4) Ako odvjetnik nastavlja samostalno obavljati odvjetničku djelatnost, izješće iz st. 2. mora sadržavati i podatak o sjedištu odvjetničkog ureda u kojem nastavlja obavljati odvjetnišvo, o brojevima telefona i telefaksa te adresom elektroničke pošte (e-maila).
- (5) Ako odvjetnik prestaje s obavljanjem odvjetničke djelatnosti, uz izješće iz st. 2. mora biti priložen i njegov zahtjev za brisanje iz Imenika odvjetnika.

IV. STJECANJE I PRESTANAK PRAVA NA OBAVLJANJE ODVJETNIČKE VJEŽBE

Članak 53.

- (1) Zahtjev za upis u Imenik odvjetničkih vježbenika podnosi se Komori.
- (2) O zahtjevu odlučuje Izvršni odbor Komore.
- (3) Protiv rješenja Izvršnog odbora o zahtjevu za upis u Imenik odvjetničkih vježbenika, može se izjaviti žalba Upravnom odboru Komore u roku od 8 dana od dana dostave rješenja.
- (4) O žalbi iz st. 3. ovog članka odlučuje Upravni odbor u sastavu iz kojeg su isključeni svi članovi Izvršnog odbora. Za donošenje pravovaljanih odluka o žalbi iz st. 3. ovog članka potrebna je prisutnost najmanje polovice onog broja članova Upravnog odbora koji se dobije kad se od ukupnog broja članova odbiju članovi Izvršnog odbora. Sjednicama užeg sastava Upravnog odbora pri raspravljanju i odlučivanju o žalbi iz st. 3. ovog članka rukovodi najstariji prisutni član užeg sastava Upravnog odbora.

Članak 54.

Uz zahtjev treba priložiti dokaze da su ispunjeni zakonski uvjeti za upis te ugovor zaključen između osobe koja traži upis i odvjetnika odnosno odvjetničkog društva o primanju na vježbu.

Članak 55.

- (1) Vježbeniku kojem je odobren upis izdaje se o tome rješenje i

- iskaznica odvjetničkog vježbenika.
- (2) Odluku o sadržaju, veličini i obliku iskaznice odvjetničkog vježbenika donosi Upravni odbor Komore.

Članak 56.

- (1) Na odvjetničke vježbenike se na odgovarajući način primjenjuju odredbe ovog Statuta o stjecanju, mirovanju, obustavi i prestanku prava na obavljanje odvjetništva te o obnovi upisnog postupka.
- (2) U rješenju donešenom u postupku za obnovu upisnog postupka odlučit će se ostaje li ranija odluka o upisu na snazi ili se ukida i određuje brisanje iz Imenika odvjetničkih vježbenika.

Članak 57.

Odvjetnički vježbenici obvezatno se udružuju u Udrugu odvjetničkih vježbenika pri Komori, bez svojstva pravne osobe. Organizacija i rad Udruge uređuju se, u skladu s ovim Statutom, pravilima Udruge, koja stupaju na snagu kad ih odobri Upravni odbor Komore.

Članak 58.

- (1) Odvjetnički vježbenik kojem je prestala vježba, dužan je odmah, a najkasnije u roku od mjesec dana računajući od dana prestanka vježbe, podnijeti zahtjev za brisanje iz Imenika odvjetničkih vježbenika Komore.
- (2) Zahtjev mora sadržavati podatak o datumu prestanka vježbe te dokaz o prestanku radnog odnosa u odvjetničkom uredu.
- (3) Rješenje o brisanju iz Imenika

odvjetničkih vježbenika donosi predsjednik Komore.

- (4) Odvjetnik, odnosno odvjetničko društvo kod kojeg je odvjetnički vježbenik bio na vježbi, dužni su odmah po prestanku vježbe pisanim putem o tome izvjestiti Komoru.

V. PRAVA I DUŽNOSTI ODVJETNIKA I ODVJETNIČKIH VJEŽBENIKA

Članak 59.

- (1) Odvjetnik ima pravo birati i biti biran u tijela Komore.
- (2) Odvjetnici koji su izabrani u Skupštinu Komore dužni su prisustvovati sjednicama Skupštine. Odvjetnici koji su izabrani u druga tijela Komore dužni su prisustvovati sjednicama tih tijela.
- (3) Odvjetnici su dužni postupati u skladu sa zaključcima tijela Komore.

Članak 60.

Odvjetnik je dužan na zahtjev tijela Komore davati bez odgode podatke i obavijesti, koji se odnose na njegovo držanje i rad u obavljanju odvjetničkih poslova.

Članak 61.

- (1) Ako odvjetnik iz opravdanih razloga dulje vrijeme ne može obavljati odvjetničku službu, mora dogovoriti zamjenu s drugim odvjetnikom te o tome odmah pisanim putem izvjestiti Komoru.
- (2) Ako je odvjetnik zbog bolesti ili opravdane odsutnosti ili iz

- drugih opravdanih razloga duže od 45 dana spriječen baviti se odvjetništvom, dužan je u roku od 15 dana od saznanja o toj činjenici, zatražiti obustavu obavljanja odvjetništva i sebi odrediti privremenog zamjenika ponajprije iz redova odvjetnika koji imaju sjedište odvjetničkog ureda u istom mjestu.
- (3) Rješenje o obustavi obavljanja odvjetništva donosi Izvršni odbor Komore te istim rješenjem imenuje privremenog zamjenika.
  - (4) Rješenjem kojim se odvjetniku odobrava mirovanje obavljanja odvjetničke službe u skladu s odredbama Zakona o odvjetništvu, Izvršni odbor Komore imenovat će mu privremenog preuzimatelja ureda, ponajprije iz redova odvjetnika koji imaju ured u istom mjestu.
  - (5) U odvjetničkim društvima i zajedničkim odvjetničkim uredima odvjetnika zamjenjuju drugi odvjetnici u društvu ili zajedničkom uredu, na način utvrđen ugovorom o osnivanju društva odnosno zajedničkog ureda.

Članak 62.

- (1) U obavljanju odvjetništva odvjetnik se može sporazumjeti sa strankom da joj trajnije pruža usluge pravne pomoći, uz odgovarajuću mjesečnu ili drukčiju određenu naknadu (ugovor o pružanju pravne pomoći na određeno ili neodređeno vrijeme), u skladu s Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika i Kodeksom odvjetničke etike.
- (2) Ugovor o pružanju pravne pomoći sklapa se u pisanim oblicima.

- (3) Ugovor iz stavka 1. ovog članka odvjetnik je dužan dostaviti Izvršnom odboru Komore radi dobivanja suglasnosti.

Članak 63.

- (1) Odvjetnik je dužan deset godina nakon završetka zastupanja čuvati isprave stranaka te spise u svezi s predmetima stranaka, izuzev u slučaju da stranka preuzme spis i isprave u kojem slučaju je odvjetnik oslobođen dužnosti čuvanja.
- (2) Spise posebnog povijesnog, znanstvenog ili političkog značaja odvjetnik je dužan trajno čuvati, odnosno, uz pristanak stranaka, povjeriti ih na čuvanje kojem javnom arhivu.
- (3) Ako se stranke protive povjerenju spisa javnom arhivu, a ne žele same preuzeti spise, odvjetnik postupa prema općim propisima o čuvanju takvog arhivskog materijala, uz skrb o čuvanju odvjetničke tajne.

Članak 64.

Odvjetnik je dužan plaćati Komori i zboru članarinu i ostala davanja koja utvrde tijela Komore odnosno zbara.

Članak 65.

- (1) Svaki odvjetnik mora imati pečat ureda u kojem radi. Pečat mora sadržavati oznaku "odvjetnica" ili "odvjetnik", podatke o imenu i prezimenu, adresu ureda i pisarnice u kojoj radi ako ona nije u sjedištu ureda, a može se istaknuti i postignuti akademski stupanj i specijalizacija koju su mu priznala tijela Komore. Ako odvjetnik radi u odvjetničkom društvu ili u zajedničkom uredu,

pečat mora sadržavati i skraćenu tvrtku odvjetničkog društva odnosno oznaku da se radi o zajedničkom uredu.

- (2) Odvjetnik čiji se ured ili pisarnica u kojoj radi nalazi na području na kojem je pored hrvatskog u službenoj uporabi i koji drugi jezik može u svom pečatu uz oznaku "odvjetnik" imati i prijevod te riječi na taj drugi jezik.

Članak 66.

- (1) Ploča s nazivom odvjetničkog ureda može biti istaknuta samo pokraj ulaza u zgradu u kojoj je on smješten te pokraj ili na ulazu u stan ili poslovne prostorije u zgradu u kojoj se ured nalazi. Ako ovim Statutom nije drukčije određeno, ploča smije sadržavati oznaku "odvjetnica" ili "odvjetnik" te ime i prezime odvjetnika, odnosno skraćenu tvrtku odvjetničkog društva ili oznaku da je riječ o zajedničkom odvjetničkom uredu, i specijalizaciju.

- (2) Odvjetnički uredi na području jedinica lokalne samouprave u kojima je uz hrvatski u službenoj uporabi i koji drugi jezik, smiju na svojoj ploči imati i prijevod riječi "odvjetnica" odnosno "odvjetnik" na taj jezik.

- (3) Ako odvjetnički ured ima više pisarnica, na svakoj zgradi u kojoj se nalazi pisarnica može biti istaknuto ime odvjetničkog ureda s oznakom njegova sjedišta i sjedišta pisarnice.
- (4) Ploča s imenom odvjetničkog ureda po svojem izgledu, veličini ili obliku ne smije imati reklamno obilježje.

Članak 67.

- (1) O promjeni mjesta sjedišta odvjetničkog ureda ili pisarnice odnosno o otvaranju nove pisarnice odvjetnik, odnosno odvjetničko društvo, dužni su u roku od 15 dana od dana promjene, odnosno dana otvaranja nove pisarnice, dopisom obavijestiti Komoru. Obavijest treba sadržavati podatke o adresi novog sjedišta odvjetničkog ureda ili pisarnice.
- (2) U istom roku odvjetnik, odnosno odvjetničko društvo, dužan je dopisom obavijestiti Komoru i o svakoj drugoj promjeni u imenu ureda ili pisarnice.
- (3) Odvjetnik, odnosno odvjetničko društvo, koji je preselio sjedište ureda ili pisarnice, smije na mjestu prijašnjeg sjedišta ostaviti obavijest o preseljenju ureda, odnosno pisarnice, ne dulje od godine dana od dana preseljenja.

Članak 68.

- (1) Pismena Komore odvjetniku, odvjetnicima u zajedničkom odvjetničkom uredu, odnosno odvjetničkom društvu, dostavljaju se na adresu sjedišta odvjetničkog ureda koja je prijavljena Komori.
- (2) Ako je dostava pismena odvjetniku, odnosno odvjetničkom društvu, na način iz st. 1. ovog članka nemoguća, dostava će se obaviti javnom objavom.
- (3) Dostava javnom objavom obavlja se stavljanjem pismena na oglasnu ploču Komore. Dostava se smatra obavljenom istekom osmog dana od dana objave.

Članak 69.

Prava i dužnosti iz čl. 60. do čl. 67. ovog Statuta na odgovarajući način se primjenjuju i na strane podružnice, osim dijelova tih odredbi kojima se regulira i dopušta upotreba označke "odvjetnik" (npr. u odredbi o sadržaju pečata, o dvojezičnoj upotrebi riječi "odvjetnik", o sadržaju ploče s nazivom odvjetničkog ureda) koji se ne primjenjuju na strane podružnice.

Članak 70.

Odvjetnik je dužan omogućiti vježbeniku koji je kod njega na vježbi da se osposobi za obavljanje odvjetničkih poslova pa ga stoga mora ospozdravljati u svim poslovima pravne pomoći.

Članak 71.

Odredbe ovog Statuta i Kodeksa odvjetničke etike koje se odnose na dužnosti odvjetnika, na odgovarajući se način primjenjuju i na odvjetničke vježbenike glede njihovih prava i dužnosti te disciplinske odgovornoosti, osim ako zakonom, ovim Statutom ili drugim općim aktom Komore nije drugačije određeno.

Članak 72.

- (1) Odvjetnički vježbenik ima pravo u roku od 2 mjeseca, računajući od dana prestanka ranije vježbe, promijeniti odvjetnički ured u kojemu obavlja vježbu.
- (2) O promjeni vježbe odvjetnički vježbenik je dužan izvijestiti Komoru u roku od 8 dana računajući od nastale promjene.
- (3) Ako promijeni odvjetnički ured, odvjetnički je vježbenik dužan u roku od osam dana

od dana nastale promjene podnijeti Komori zahtjev za upis promjene vježbe uz koji je potrebno priložiti dokaz da je ranija vježba prestala te ugovor zaključen između vježbenika i odvjetnika odnosno odvjetničkog društva o primanju na vježbu.

- (4) Rješenje o zahtjevu za promjenu vježbe donosi predsjednik Komore.

Članak 73.

Odvjetnički vježbenik kojemu je prestala vježba iz zakonom određenih razloga, može tražiti ponovni upis u Imenik odvjetničkih vježbenika kad prestanu razlozi zbog kojih je došlo do prekida obavljanja vježbe.

Članak 74.

U povodu zahtjeva za ponovni upis postupa se po čl. 53. i 54. ovog Statuta.

Članak 75.

- (1) Rješenje o prestanku vježbe u odvjetničkom uredu donosi predsjednik Komore.
- (2) Protiv rješenja predsjednika iz stavka 1. ovog članka dopuštena je žalba Upravnom odboru Komore. Žalba se podnosi u roku od 8 dana od dana dostave rješenja.

Članak 76.

- (1) Ako je odvjetnički vježbenik zbog bolesti ili opravdane odsutnosti, ili iz drugih opravdanih razloga dulje od 30 dana spriječen obavljati vježbu, dužan je odmah po saznanju te činjenice zatražiti obustavu obavljanja odvjetničke vježbe.

- (2) Rješenje o obustavi obavljanja odvjetničke vježbe donosi Izvršni odbor Komore.
- (3) Vrijeme trajanja obustave ne uračunava se u vježbu.

Članak 77.

- (1) Predsjednik Komore obustavlja obavljanje odvjetničke vježbe vježbeniku dok je u pritvoru.
- (2) Predsjednik Komore može obustaviti obavljanje vježbe odvjetničkom vježbeniku protiv kojega je pokrenut kazneni ili disciplinski postupak zbog djela koje ga čini nedostojnim za obavljanje odvjetničke vježbe.
- (3) Vrijeme trajanja obustave obavljanja vježbe ne uračunava se u vježbu.

VI. IMENICI I UPISNICI

Članak 78.

- (1) Komora vodi imenike, upisnike i evidencije, a posebno:
  1. Imenik odvjetnika
  2. Imenik odvjetnika iz država članica Europske unije koji u Republici Hrvatskoj imaju pravo obavljati odvjetničko zanimanje pod nazivom odvjetnik
  3. Imenik odvjetnika koji obavljaju odvjetničku djelatnost u podružnicama stranih odvjetničkih društava
  4. Imenik stranih odvjetnika s matičnim sjedištem u državama članicama Europske unije, koji u Republici Hrvatskoj imaju pravo obavljati odvjetničko zanimanje pod nazivom zanimanja iz svoje matične države

5. Imenik odvjetničkih vježbenika
  6. Imenik nastavnika pravnih predmeta na sveučilištima, kojima je odobreno pružanje pravne pomoći
  7. Upisnik odvjetničkih društava
  8. Upisnik podružnica stranih odvjetničkih društava
  9. Upisnik zajedničkih odvjetničkih ureda
  10. Upisnik ugovora o povezivanju odvjetničkih ureda
  11. Upisnik odvjetničkih internetskih stranica.
- (2) Upravni odbor Komore ovlašten je ustanoviti i druge imenike, upisnike i evidencije sukladno pozitivnim propisima.
  - (3) Način vođenja imenika, upisnika i evidencija uređuje se posebnim Pravilnikom.

VII. PRIVREMENI ZAMJENIK I PREUZIMATELJ UREDA

Članak 79.

- (1) Ako je odvjetniku obustavljeno pravo na obavljanje odvjetništva prema Zakonu o odvjetništvu ili drugom propisu, tijelo koje je donijelo rješenje o obustavi postavit će mu privremenog zamjenika iz redova odvjetnika, ponajprije onih koji imaju ured u istom mjestu.
- (2) O postavljanju privremenog zamjenika odlučuje se rješenjem o obustavi obavljanja odvjetništva.
- (3) Privremeni zamjenik ima sva prava koja je imao odvjetnik kojeg zamjenjuje i bez punomoći stranaka.
- (4) Privremeni zamjenik je dužan odmah, a najkasnije u roku od 30 dana, obavijestiti stranke da je njihovom prijašnjem zastupniku obustavljeno pravo na obavljanje odvjetništva i staviti im na raspolaganje spise.

- (5) Privremeni zamjenik posluje u svoje ime i za svoj račun.
- (6) Privremeni zamjenik je ovlašten i dužan zastupati stranke bez posebne punomoći te savjesno obavljati poslove koji se moraju obaviti, sve dok stranke ne preuzmu od njega vođenje određenog pravnog posla ili dok ne nastupe pravne posljedice otkaza punomoći.
- (7) Rješenjem kojim se odvjetniku ponovno odabrava pravo na obavljanje odvjetništva razriješit će se dužnosti njegov privremeni zamjenik.

Članak 80.

- (1) Ako odvjetniku prestane pravo na obavljanje odvjetništva, nadležno tijelo određuje mu preuzimatelja ureda iz redova odvjetnika istim rješenjem kojim utvrđuje da mu je prestalo pravo na obavljanje odvjetništva.
- (2) Preuzimatelj je dužan odmah, a najkasnije u roku od 30 dana, obavijestiti stranke da je njihovom prijašnjem punomoćniku prestalo pravo na obavljanje odvjetništva odlukom ili rješenjem nadležnog tijela i staviti im na raspolaganje spise.
- (3) Preuzimatelj je ovlašten i dužan zastupati stranke bez posebne punomoći te savjesno obavljati poslove koji se moraju obaviti, sve dok stranke ne preuzmu od njega vođenje određenog pravnog posla ili dok ne nastupe pravne posljedice u skladu s važećim zakonskim propisima.

Članak 81.

- (1) Odvjetnici su dužni prihvati imenovanje za privremenog zamjenika odnosno preuzimatelja ureda, osim ako iz opravdanih razloga to nije moguće.
- (2) Izvršni odbor donosi konačnu odluku kojom ocjenjuje opravdanost razloga.

Članak 82.

Preuzimatelj radi u svoje ime i za svoj račun. Sve radnje koje obavi u zastupanju preuzete stranke obraćunava neposredno sa strankom u svoju korist.

Članak 83.

- (1) Nakon okončanja postupaka po predmetima, privremeni zamjenik ili preuzimatelj ureda dužan je isplatiti odvjetniku kojem je prestalo pravo na obavljanje odvjetništva, odnosno nasljednicima preminulog odvjetnika, pripadajući dio naknade, umanjen za poreze i doprinose.
- (2) Privremeni zamjenik ili preuzimatelj ureda može ugovorom s odvjetnikom kojem je prestalo pravo na obavljanje odvjetništva, odnosno njegovim nasljednicima, regulirati uvjete okončanja postupaka po predmetima preuzetim u uredu, u skladu s Kodeksom odvjetničke etike, Zakonom o odvjetništvu i općim aktima Komore.
- (3) Privremeni zamjenik ili preuzimatelj je dužan nakon završene likvidacije obavijestiti Komoru o okončnom postupku.

Članak 84.

Odredbe o postavljanju privremenog zamjenika i preuzimatelja ureda na odgovarajući način se primjenjuju i na strane podružnice.

VIII. ODVJETNIČKA DRUŠTVA, STRANE PODRUŽNICE, ZAJEDNIČKI ODVJETNIČKI UREDI I POVEZIVANJE ODVJETNIČKIH UREDA

Članak 85.

- (1) Zahtjevu za izdavanje prethodne suglasnosti o sukladnosti ugovora o osnivanju odvjetničkog društva sa zakonom, Statutom i drugim općim aktima Komore (članak 31. Zakona o odvjetništvu) treba priložiti primjerak ugovora o osnivanju društva.
  - (2) Prethodna suglasnost Komore je potrebna i u svim drugim slučajevima upisa neke promjene u sudski registar. Uz zahtjev za dobivanje prethodne suglasnosti potrebno je priložiti onu dokumentaciju koju propisuju pozitivni propisi za upis određene promjene u sudski registar.
  - (3) O urednom zahtjevu iz stavka 1. ovog članka Izvršni odbor dužan je odlučiti u roku od 30 dana ili na prvoj sljedećoj sjednici.
  - (4) Troškove postupka za izdavanje suglasnosti snosi podnositelj zahtjeva. Upravni odbor Komore ovlašten je donijeti Pravilnik o naknadi troškova.
  - (5) Odvjetnička društva ne mogu biti osnivači drugog odvjetničkog društva.
- (1) Odvjetničko društvo sa sjedištem na području države koja je članica Europske unije ili Svjetske trgovinske organizacije, koje planira osnovati podružnicu u Republici Hrvatskoj, dužno je danom podnošenja prijave za upis podružnice u sudske registar dostaviti Hrvatskoj odvjetničkoj komori ovjerenu presliku prijave za upis podružnice u sudske registar radi evidencije u Imenik podružnica stranih društava, kao što je obavezno dostaviti radi evidencije svaki zahtjev kojim se zahtijeva upis promjene u registarskom sudu.
  - (2) Podnositelj zahtjeva dužan je u zahtjevu navesti imena i prezimena, državljanstvo, adresu, kvalifikaciju, kratki životopis i osobni identifikacijski broj za strane odvjetnike koji će pružati pravne usluge na području Republike Hrvatske, u skladu sa zakonskim propisima Republike Hrvatske, kojima je utvrđena ovlast stranih odvjetnika da pružaju pravne usluge na području Republike Hrvatske. Sve isprave moraju biti dostavljene u izvorniku ili ovjerenoj preslici, s prijevodom na hrvatski jezik od ovlaštenog tumača.
  - (3) Troškove postupka evidentiranja snosi podnositelj zahtjeva. Pravilnik o troškovima u postupku evidentiranja donosi Upravni odbor Komore.
  - (4) Ako odvjetničko društvo sa sjedištem na području države koja je članica Europske unije ili Svjetske trgovinske organizacije ne postupi u skladu s odredbom stavaka 1. i 2. ovog članka, Izvršni odbor ovlašten je donijeti odluku o zabrani djelovanja

Članak 86.

- podružnice istog odvjetničkog društva na području Republike Hrvatske.
- (5) Odvjetničko društvo sa sjedištem na području države koja je članica Europske unije ili Svjetske trgovinske organizacije, koje osniva podružnicu u Republici Hrvatskoj, dužno je dostaviti Komori primjerak rješenja o upisu strane podružnice u sudski registar najkasnije u roku od tri dana od dana primitka rješenja o upisu podružnice.
- (6) Strani odvjetnici koji će obavljati odvjetničku djelatnost u podružnici stranog odvjetničkog društva u Republici Hrvatskoj (neovisno o tome sklapaju li s podružnicom radni odnos) moraju biti evidentirani u Komori. Uz zahtjev za upis u imenik, strani odvjetnik koji namjerava obavljati djelatnost u podružnici stranog odvjetničkog društva dužan je dostaviti ugovor o radu te ispravu koja sukladno propisima države izdavanja potvrđuje da je valjano upisan u imenik odvjetnika države u kojoj ima sjedište odvjetničko društvo koje namjerava osnovati podružnicu ili ima osnovanu podružnicu na području Republike Hrvatske. Sve isprave moraju biti u izvorniku ili ovjerenoj preslici, s prijevodom na hrvatski jezik od ovlaštenog tumača.
- (7) Izvršni odbor Komore ovlašten je donijeti odluku o brisanju stranog odvjetnika, stranih podružnica odvjetničkih društava ili ureda i zabrani rada odvjetnika, stranih podružnica odvjetničkih društava ili ureda, ako isti postupaju protivno Statutu i drugim aktima Komore.
- (8) Protiv ovog rješenja Izvršnog odbora Komore na temelju

stavka 7. ovog članka, dopuštena je žalba Upravnom odboru Komore u roku 8 dana od dana primitka rješenja. Protiv odluke Upravnog odbora Komore kojom se potvrđuje rješenje o zabrani djelovanja strane podružnice ili stranog odvjetnika dopušten je priziv Vrhovnom судu Republike Hrvatske u roku 8 dana od dana primitka rješenja.

Članak 87.

- (1) Odvjetnički uredi mogu se povezivati s drugim domaćim ili inozemnim uredima radi obavljanja određenih poslova od zajedničkog interesa, pružanja međusobne pomoći u svim ili samo nekim vrstama pravnih stvari, osobito povjeravanja zamjena u zastupanju, radi prikupljanja podataka, izrade pravnih mišljenja, primanja na praksu odvjetnika i odvjetničkih vježbenika itd.
- (2) Više ureda može sklopiti zajednički ugovor o povezivanju, a pojedini uredi mogu sklopiti više posebnih ugovora s drugim uredima.
- (3) Ugovori o povezivanju moraju se temeljiti na načelima ravnopravnosti i međusobnog povjerenja i njima se pojedini uredi ne smiju dovoditi u podređeni položaj. Neće se smatrati da je neki odvjetnički ured doveden u podređeni položaj samo zato što je preuzeo jednostranu obvezu pružanja pravnih usluga određene vrste kojem drugom odvjetničkom uredu.
- (4) Ugovorom o povezivanju odvjetnički se uredi mogu uzajamno ili jednostrano obvezati da će pružati određene pravne usluge isključivo na određenom području. Takvim se ugovorom ne smije ograničiti pravo na pružanje određenih pravnih usluga drugim odvjetničkim uredima odnosno fizičkim i pravnim osobama, protivno ograničenjima predviđenih Kodeksom odvjetničke etike.
- (5) Plaćanje nagrade za rad i naknade troškova za usluge pružene prema ugovoru o zajedničkoj suradnji obavlja se u skladu s Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (dalje Tarifa), ali se povezani odvjetnički uredi mogu sporazumjeti i o paušalnom plaćanju nagrada i naknada troškova za određeno vrijeme ili o razmjernom sudjelovanju u nagradama naplaćenim u određenim pravnim stvarima i sl., rukovodeći se pri tome načelima i elementima Tarife.
- (6) U svom imenu, tvrtki, pečatima i pismenima, odvjetnički uredi mogu naznačiti odvjetničke uredde s kojima su poslovno povezani. Takve naznake po izgledu, veličini ili obliku ne smiju imati naglašeno reklamno obilježje.
- (7) Ugovor o povezivanju mora biti sklopljen radi stvarnog pružanja međusobnih usluga, a ne pretežno radi postizanja drugih, npr. reklamnih ciljeva.
- (8) Ako Izvršni odbor Komore upozori odvjetnički ured na uočene nedostatke ugovora koje su sklopili ili na njihovu neusklađenost sa zakonom, ovim Statutom ili Kodeksom odvjetničke etike, odvjetnički je ured dužan te nedostatke ili nesukladnosti otkloniti u roku koji mu se određuje u zaključku Izvršnog odbora. Prije donošenja zaključka Izvršni odbor je dužan

- omogućiti odvjetničkom uredu da se izjasni o primjedbama na ugovor.
- (9) Odluku kojom odbija upis ugovora o povezivanju u Upisnik ugovora o povezivanju odvjetničkih ureda, Izvršni odbor donosi u obliku rješenja protiv kojega zainteresirana strana ima pravo žalbe Upravnom odboru Hrvatske odvjetničke komore u roku od 8 dana od dana primitka rješenja.
- (10) Izvršni će odbor, i bez ispitanja usklađenosti ugovora o povezivanju između domaćih i stranih odvjetnika, odnosno stranih odvjetničkih ureda i tvrtki sa zakonom, Statutom ili Kodeksom odvjetničke etike, donijeti rješenje o odbijanju upisa ugovora u Upisnik ako se radi o ugovornoj strani iz inozemstva o kojoj već postoji saznanje da je svojim postupcima iskazivala nepoštivanje pravnog poretka Republike Hrvatske, kao npr. osnivanjem trgovačkog društva, podružnica, predstavništava ili udruga u Republici Hrvatskoj radi pružanja bilo kakvog oblika pravne pomoći, objavlјivanjem takvih informacija o osnivanju u raznim publikacijama, uključujući i internet-ske stranice i sl.
- (11) Rješenje Upravnog odbora kojim se potvrđuje rješenje Izvršnog odbora jest konačno.

Članak 88.

- (1) Radi ispitivanja ugovora o osnivanju odvjetničkih društava, odluke o osnivanju strane podružnice, ugovora o osnivanju zajedničkoga odvjetničkog ureda i ugovora o povezivanju odvjetničkih ureda, te radi nad-

- zora nad provedbom tih ugovora i odluka, Izvršni je odbor ovlašten imenovati povjerenstva za pojedine slučajeve ili za određeno vrijeme. Izvršni je odbor ovlašten u istu svrhu pribaviti i stručna mišljenja istaknutih stručnjaka izvan Komore.
- (2) Odvjetnik u odvjetničkom uredu, zajedničkom odvjetničkom uredu i odvjetničko društvo, te osnivač ili ovlaštena osoba za zastupanje strane podružnice, dužni su na zahtjev povjerenstva dostaviti i/ili omogućiti uvid u zahtijevani relevantan izvor podataka radi ispitivanja ugovora i provedbe nadzora.
- (3) Nakon primitka izvještaja povjerenstva o ispitivanju ugovora o povezivanju odvjetničkih ureda i provedenom nadzoru nad provedbom tih ugovora, Izvršni odbor može svojim rješenjem brisati upis ugovora o povezivanju iz odgovarajućeg Upisnika iz istih razloga zbog kojih može i odbiti upis ugovora o povezivanju, naložiti odvjetniku, upisanom u Imenik odvjetnika Komore, da raskine ugovor s drugom ugovornom stranom i da dokaz o tome dostavi Izvršnom odboru.
- (4) Na ulaganje pravnih lijekova protiv rješenja iz prethodnog stavka primjenjuju se na odgovarajući način odredbe čl. 87 st. 9. i 11. ovog Statuta.

IX. SPECIJALIZACIJA ODVJETNIKA

Članak 89.

Odvjetnik koji ispunjava uvjete predviđene Zakonom o odvjetništvu i ovim Statutom može podnijeti

zahtjev za priznanje specijalnosti u određenoj oblasti prava.

Članak 90.

- (1) Specijalnost se može priznati iz sljedećih oblasti prava:
- ustavnog prava
  - kaznenog prava
  - građanskog prava
  - obiteljskog prava
  - upravnog prava
  - radnog i socijalnog prava
  - pomorskog i prometnog prava
  - transportnog prava
  - prava osiguranja
  - finansijskog prava
  - autorskog prava i prava industrijskog vlasništva
  - trgovačkog prava
  - međunarodnog privatnog prava.
- (2) Specijalnost se može priznati i iz dijela oblasti prava ako pravna znanost priznaje takav dio oblasti prava.
- (3) Priznavanjem specijalnosti odvjetnicima, oni se ne stavljaju u povoljniji položaj niti se im smatrati prednošću u postupcima javne nabave, natječajima i slično.
- (4) Za provođenje postupka priznavanja specijalnosti naplaćuje se naknada sukladno Pravilniku iz čl. 94. ovog Statuta.
- (5) Odluku o priznanju specijalnosti donosi Upravni odbor Komore nakon što pribavi mišljenje Povjerenstva za ocjenu postojanja uvjeta za priznanje specijalnosti.

Članak 91.

- (1) Povjerenstvo za ocjenu postojanja uvjeta za priznanje specijalnosti imenuje Upravni odbor Komore.

- (2) Članovi Povjerenstva mogu biti i ugledni pravnici specijalizirani u oblasti prava za koje se traži priznanje specijalnosti koji nisu članovi Komore.

Članak 92.

- (1) Protiv rješenja Upravnog odbora o zahtjevu za priznanje specijalnosti odvjetnik može podnijeti žalbu Skupštini Komore.
 (2) Odluka Skupštine je konačna.

Članak 93.

Priznata specijalnost odvjetnik može istaknuti u nazivu svog odvjetničkog ureda te na svojim internetskim stranicama.

Članak 94.

Pobliže odredbe o postupku i uvjetima za priznavanje specijalnosti odvjetnika, način imenovanja, sastav, prava i obveze te rad Povjerenstva za ocjenu postojanja uvjeta za priznanje specijalnosti, uvjeti za podnošenje ponovnog zahtjeva, naknadi za provođenje postupka, način isticanja i korištenja specijalizacije u imenu i radu odvjetnika, zajedničkog odvjetničkog ureda i odvjetničkog društva, utvrđuje se Pravilnikom o priznanju specijalnosti odvjetnika koji donosi Upravni odbor Komore.

X. DISCIPLINSKA ODGOVORNOST ODVJETNIKA I ODVJETNIČKIH VJEŽBENIKA

1. *Uvjeti odgovornosti i disciplinske mjere*

Članak 95.

- (1) Za povrede dužnosti i ugleda odvjetništva, odvjetnici i odvjetnički vježbenici disciplinski odgovaraju po odredbama zakona, ovog Statuta i Kodeksa odvjetničke etike.
- (2) Za teže povrede dužnosti i ugleda odvjetništva, odvjetnici i odvjetnički vježbenici odgovaraju pred Disciplinskim sudom Komore.
- (3) Za lakše povrede dužnosti i ugleda odvjetništva, odvjetnici i odvjetnički vježbenici odgovaraju pred disciplinskim vijećima Upravnog odbora odnosno zborova.

Članak 96.

Teža povreda dužnosti i ugleda odvjetništva postoji:

1. ako odvjetnik unatoč zakonskim smetnjama ishodi upis u Imenik odvjetnika
2. ako počini kazneno djelo koje dovodi u pitanje njegovu dobrostojnost za daljnje obavljanje odvjetništva
3. ako tijekom obustave odvjetništva obavlja odvjetničke poslove ili ako tu mjeru ne poštuje na bilo koji način
4. ako protivno zakonu i ovlastima koje ima u zastupanju stranke posreduje kod određenih tijela ili pravnih osoba koje obavljaju javnu službu, ili ako istupa ne-dostojno i protivno ovlastima
5. ako nesavjesno obavlja odvjetničke poslove ili nestručno zastupa stranku
6. ako nesavjesno obavlja poslove oko preuzimanja odvjetničkog ureda
7. ako povrijedi dužnost čuvanja odvjetničke tajne
8. ako protivno propisima traži i prima nagradu od stranke koju je bio dužan zastupati besplatno, ili ako traži nagradu veću nego što je propisano Tarifom
9. ako nesavjesno vodi materijalno poslovanje stranke, a napose ako stranci bez opravdana razloga ne položi obračun ili joj ne isplati novac čim ga za njezin račun primi
10. ako na javnoj dražbi, na kojoj zastupa vjerovnika, kupi sebi ili svojim srodnicima stvari koje se prodaju ili to učini za druge osobe protivno nalozima i interesima zastupane stranke
11. ako traži ili pribavlja stranke na nedostojan način ili ako potpomaže nadripisarstvo tako što potpisuje podneske nadripisara
12. ako postupa suprotno odredbama Pravilnika o odvjetničkim internetskim stranicama
13. ako protivno Zakonu o odvjetništvu ili ovom Statutu drži drugu pisarnicu izvan sjedišta svog ureda
14. ako ne obavlja materijalne obvezе, koje proistječu iz članstva u Komori, duže od tri mjeseca
15. ako teže povrijedi zakonske obvezе prema vježbeniku koji je kod njega na vježbi, ili ako mu omogući fiktivno obavljanje prakse
16. ako teže povrijedi svoje dužnosti u tijelima upravljanja ili prema tijelima Komore

17. ako u roku od 15 dana od primitka prijave pojedine stranke protiv njega, odnosno od primitka obavijesti disciplinskog tužitelja iz čl. 106. st. 1. ovog Statuta, ne podnese nadležnom tijelu Komore očitovanje, odnosno izjavu da se ne želi poslužiti pravom obrane
18. ako preseli odvjetnički ured ili pisarnicu protivno odredbama Zakona o odvjetništvu ili ovog Statuta, ili ako u roku ne obavijesti Komoru o promjeni sjedišta ili imena odvjetničkog ureda ili pisarnice
19. ako teže povrijedi odredbe Zakona, ovog Statuta ili Kodeksa odvjetničke etike o radu zajedničkoga odvjetničkog ureda, odvjetničkog društva ili o povezivanju odvjetničkih ureda.

Članak 97.

Težom povredom ugleda odvjetništa smatra se i ponašanje i rad odvjetnika u privatnom životu, ako se tim ponašanjem i radom narušava ugled odvjetništva.

Članak 98.

Osim povreda iz čl. 96. ovog Statuta, teža povreda dužnosti i ugleda odvjetništva odvjetničkog vježbenika osobito postoji:

1. ako stvarno ne obavlja vježbu u odvjetničkom uredu
2. ako teže povrijedi svoje zakonske obveze prema odvjetniku kod kojega je na vježbi
3. ako odvjetničke poslove obavlja samostalno i za svoj račun.

Članak 99.

- (1) Novčana kazna zbog lakših povreda dužnosti i ugleda odvjetništva odvjetniku se može izreći

u kunama protuvrijednosti od 50 do 100 bodova Tarife.

- (2) Novčana kazna zbog težih povreda dužnosti i ugleda odvjetništva odvjetniku se može izreći u kunama protuvrijednosti od 250 do 2500 bodova Tarife.
- (3) Ako se izriče jedinstvena kazna za više povreda dužnosti i ugleda odvjetništva, utvrđeni iznos ukupne jedinstvene novčane kazne ne smije premašiti za lakše povrede iznos u kunama protuvrijednosti 600 bodova Tarife, a za teže povrede iznos u kunama protuvrijednosti 3000 bodova Tarife.

Članak 100.

- (1) Disciplinski sud može presudom odlučiti da se pravomoćna odluka donesena u postupku protiv odvjetnika objavi u glasilu Komore.
- (2) Nakon pravomoćnosti oslobođajuće presude, odvjetnik protiv kojega se vodi disciplinski postupak ima pravo tražiti da se u glasilu Komore objavi presuda kojom je oslobođen.

Članak 101.

Pri određivanju disciplinske mjere za težu povredu dužnosti i ugleda odvjetništva, Disciplinski sud uzima u obzir sve okolnosti o kojima ovisi vrsta i visina kazne, a osobito štetne posljedice koje su nastale, iz kojih je pobuda teža povreda izvršena te prijašnju disciplinsku osuđivanost. Pri izricanju novčane kazne uvažavaju se i imovinske prilike disciplinski okrivljenog.

Članak 102.

- (1) Ako je za težu povredu izrečena novčana kazna, u presudi se određuje rok plaćanja, koji ne može biti kraći od petnaest dana ni duži od tri mjeseca.
- (2) U opravdanim slučajevima Disciplinski sud može dopustiti da se novčana kazna isplati u obročima. U tom slučaju Sud odrjava način otplaćivanja i rok isplate, koji ne može biti duži od godine dana.
- (3) Novčana kazna i troškovi disciplinskog postupka naplaćuju se u korist Komore za unapređenje odvjetništva.

Članak 103.

O pravomoćnim presudama Disciplinskog suda, kojima je odvjetniku izrečena disciplinska mjera gubitka prava na obavljanje odvjetništva i odvjetničkom vježbeniku mјera brišanja iz Imenika odvjetničkih vježbenika, Komora će obavijestiti županijski, trgovački i općinski sud na područjima kojih je odvjetnik imao sjedište ureda ili pisarnice u kojoj je radio, odnosno odvjetnički vježbenik obavljao svoju vježbu.

2. Postupak pred Disciplinskim tužiteljstvom

Članak 104.

- (1) Disciplinski postupak protiv odvjetnika ili odvjetničkog vježbenika pokreće Disciplinsko tužiteljstvo po službenoj dužnosti ili na temelju disciplinske prijave da su povrijedeni dužnost i ugled odvjetništva.
- (2) Disciplinsko tužiteljstvo pokrenut će disciplinski postupak na zahtjev Upravnog odbora,

Izvršnog odbora, predsjednika Komore, Disciplinskog vijeća ili ministra pravosuđa.

Članak 105.

- (1) Nakon zaprimanja disciplinske prijave, Disciplinsko će ju tužiteljstvo, i prije dostavljanja prijavljenome na očitovanje, odbaciti ako je:
  - nerazumljiva
  - nepotpisana
  - neobrazložena
  - nerazvidno odnosi li se na lakšu ili težu povredu dužnosti i ugleda odvjetništva.
- (2) U slučaju iz stavka 1. alineja 2. i 3. ovoga članka, Disciplinsko tužiteljstvo će pokrenuti disciplinski postupak, ako iz disciplinske prijave proizlazi osnova sumnje o počinjenju teže povrede dužnosti i ugleda odvjetništva.
- (3) Obavijest o odbačaju disciplinske prijave, koja ne mora biti obrazložena, dostaviti će se njezinu podnositelju, ako je to moguće prijavljenom odvjetniku, zajedno s disciplinskom prijavom.
- (4) Protiv obavijesti o odbačaju disciplinske prijave nije dopušten pravni lijek, niti je moguće preuzeti disciplinski progona pred tijelima Komore.

Članak 106.

- (1) Ako Disciplinsko tužiteljstvo disciplinsku prijavu ne odbaci, pokrenut će disciplinski postupak dostavljanjem disciplinske prijave sa svim prilozima prijavljenome s pozivom da se na prijavu pisano očituje u roku od 15 dana, uz upozorenje da u slučaju neočitovanja u rečenom roku čini težu povredu dužnosti

i ugleda odvjetništva iz čl. 96. st. 1. t. 17. Statuta.

- (2) Ako se ukaže potreba za dodatnim obrazloženjem prijave ili za očitovanjem prijavitelja, Disciplinsko tužiteljstvo će pozvati prijavitelja da prijavu dodatno obrazloži ili da se očituje u roku ne kraćem od trideset dana, te će ga u tom pozivu upozoriti da će, ako ne udovolji pozivu u naznačenom roku, odbaciti prijavu.
- (3) Disciplinsko tužiteljstvo je ovlašteno, ako to ocijeni potrebnim, poduzimati i druge radnje kako bi utvrdilo činjenice od značaja za donošenje odluke, osobito tražiti zabilježeno provođenje prethodnih radnji na području pojedinog odvjetničkog zbora od člana tog zabora kojeg je za svako mandatno razdoblje Disciplinskog tužiteljstva odredio Upravni odbor zabora, zahtijevati dostavljanje dokumentacije od trećih osoba i tijela s javnim ovlastima i dr.

Članak 107.

- (1) Nakon što Disciplinsko tužiteljstvo provede radnje opisane u čl. 106. Statuta, odbacit će disciplinsku prijavu obrazloženom obavješću, ako:
  - utvrdi da nema dokaza o postojanju osnovane sumnje da je disciplinski okriviljenik počinio lakšu ili težu povredu dužnosti ili ugleda odvjetništva
  - postoje druge okolnosti koje isključuju krivnju ili disciplinski progona, a osobito ako je nastupila zastara disciplinskog progona ili je već ranije odlučeno o istoj stvari.

- (2) Obavijest o odbačaju disciplinske prijave iz stavka 1. ovoga članka, dostaviti će se podnositelju disciplinske prijave.
- (3) Protiv obavijesti o odbačaju disciplinske prijave nije dopušten pravni lijek, niti je moguće preuzeti disciplinski progona pred tijelima Komore.

Članak 108.

- (1) Ako Disciplinsko tužiteljstvo, nakon što provede potrebne radnje, utvrdi da je riječ o laksim povredama dužnosti i ugleda odvjetništva, predmet ustupa na rješavanje Disciplinskom vijeću, a ako utvrdi da je riječ o težoj povredi dužnosti i ugleda odvjetništva, podiže optužnicu.
- (2) Optužnica sadrži:
  - ime i prezime disciplinskog okriviljenika, adresu sjedišta ureda, osobni identifikacijski broj, datum upisa u Imenik odvjetnika ili Imenik odvjetničkih vježbenika, podatke o disciplinskoj osuđivanosti unazad 5 godina činjenični opis djela iz kojega proizlaze obilježja teže povrede dužnosti i ugleda odvjetništva, vrijeme počinjenja disciplinske povrede te ostale okolnosti koje su potrebne da se povreda što točnije odredi
  - zakonski naziv teže povrede dužnosti i ugleda odvjetništva, s navođenjem odredaba Zakona o odvjetništvu, Statuta odvjetničke komore i Kodeksa odvjetničke etike koji se imaju primijeniti
  - prijedlog o dokazima koje treba izvesti na raspravi uz naznaku imena svjedoka i vještaka, spisa koje treba pročitati i predmeta koji služe za utvrđivanje činjenica

- disciplinsku mjeru čije se izricanje predlaže
- obrazloženi prijedlog za objavu presude u glasilu "Odvjetnik"
- kratko obrazloženje u kojemu će se navesti i opisati činjenice na kojima se optužba temelji.

3. Postupak pred Disciplinskim sudom

Članak 109.

- (1) Predsjednik vijeće Disciplinskog suda, nakon što primi optužnicu, saziva Disciplinsko vijeće, u sastav kojega uz predsjednika vijeća ulaze i dva suca.
- (2) Disciplinsko vijeće:
  - obustavlja postupak, ako utvrdi da djelo koje je predmet optužbe nije teža povreda dužnosti, ili ugleda odvjetništva ili da postoje okolnosti koje isključuju disciplinsku odgovornost, ili da nema dovoljno dokaza da je disciplinski okriviljenik osnovano sumnjiv da je počinio povredu koja je predmet optužbe
  - ustupa predmet Disciplinskom vijeću Upravnog odbora Komore, odnosno odvjetničkog zбора, ako smatra da se radi o lakšoj povredi ugleda i dužnosti odvjetništva
  - vraća optužnicu Disciplinskom tužiteljstvu sa zahtjevom da dopuni optužnicu ako ustanovi da je ta dopuna potrebna
  - može odlučiti da se postupak prekine do pravomoćnog završetka kaznenog postupka ako je protiv disciplinskog okriviljenika pokrenut kazneni postupak za isto djelo
  - odlučuje o ukidanju odluke Izvršnog odbora Komore o obustavi obavljanja odvjetništva iz čl. 23. st. 1. t. 3. i 4. Statuta; tu

odлуku može ukinuti prije održavanja disciplinske rasprave, kao i tijekom samog postupka, a najkasnije u odluci o optužbi.

- (3) U slučajevima iz stavka 2. t. 1., 2., 4. i 5. ovog članka, Vijeće dostavlja rješenje okriviljeniku i Disciplinskom tužiteljstvu. Protiv rješenja iz stavka 2. t. 1., 4. i 5. Disciplinsko tužiteljstvo može izjaviti žalbu Višem disciplinskom sudu Komore.

Članak 110.

- (1) U pravilu će se provesti jedinstveni disciplinski postupak, i to:
  - ako je ista osoba okriviljena za više disciplinskih povreda
  - ako je više osoba okriviljeno za jednu disciplinsku povredu.
- (2) O spajanju postupaka odlučuje vijeće Disciplinskog suda koje iz važnih razloga ili iz razloga svrhovitosti može do završetka rasprave odlučiti da se postupak za pojedine disciplinske povrede, ili protiv pojedinih disciplinskih okriviljenika, razdvoji i posebno dovrši. Protiv rješenja kojim je odlučeno o spajanju ili razdvajanju postupaka žalba nije dopuštena.

Članak 111.

- (1) Protiv odvjetnika kojemu je prestalo pravo na obavljanje odvjetništva mogu se izreći disciplinske mjere ako je postupak pokrenut prije nego što je donešeno rješenje o prestanku prava na obavljanje odvjetništva.
- (2) Odredba stavka 1. ovoga članka, odnosi se i na odvjetničkog vježbenika kojemu je prestala vježba.

Članak 112.

- (1) Ako vijeće Disciplinskog suda ne donese niti jedno od rješenja iz čl. 109. st. 2. al. 1.- 4., predsjednik vijeća Disciplinskog suda zakazuje disciplinsku raspravu. Rasprava se provodi u sjedištu Hrvatske odvjetničke komore u Zagrebu. Rasprava nije javna.
- (2) Na raspravu se pozivaju disciplinski tužitelj, disciplinski okriviljenik, branitelj, a po potrebi svjedoci i vještaci.
- (3) Disciplinski okriviljenik ima pravo izabrati branitelja. Branitelj u disciplinskom postupku može biti samo odvjetnik. Branitelj u disciplinskom postupku ne može biti predsjednik Višeg disciplinskog suda, njegov zamjenik i suci Višeg disciplinskog suda, predsjednik Disciplinskog suda, njegov zamjenik i suci Disciplinskog suda, Disciplinski tužitelj i njegovi zamjenici. Obrana po branitelju u disciplinskom postupku nije obavezna.
- (4) Uz poziv na raspravu, disciplinskom okriviljeniku se dostavlja optužnica, te ga se upozorava kako ima pravo izabrati branitelja u disciplinskom postupku koji može biti samo odvjetnik te da u roku od osam dana od dana primitka optužnice može Disciplinskom sudu dostaviti odgovor na optužnicu. Disciplinski okriviljenik može se u odgovoru na optužnicu očitovati o optužnici i predložiti da se izvedu dokazi koji mu idu u korist. Poziv disciplinskom okriviljeniku mora se dostaviti tako da između dostave poziva i dana rasprave ostane dovoljno vre-

mena za pripremu obrane, a najmanje 30 dana.

Članak 113.

Rasprava se može održati u odsutnosti uredno pozvanog disciplinskog okriviljenika koji svoj izostanak nije opravdao, a pisano se očitovao na navede iz disciplinske prijave ili je do stavio pisani odgovor na optužnicu, ili ako iz njegovog ponašanja proizlazi da je njegov izostanak usmjerjen na odugovlačenje postupka, ili očito bezrazložno izbjegava sudjelovati u postupku.

Članak 114.

Rasprava se može održati i u odsutnosti uredno pozvanog disciplinskog tužitelja, te branitelja okriviljenika.

Članak 115.

- (1) Rasprava počinje čitanjem optužnice Disciplinskog tužiteljstva, nakon čega će se disciplinskom okriviljeniku upitati kakav stav zauzima prema optužnici, te će nakon toga biti pozvan da iznese svoju obranu, pri čemu će biti upozoren da nije dužan iznositi obranu te da se može braniti i šutnjom.
- (2) U svrhu dokazivanja, disciplinski tužitelj, disciplinski okriviljenik i branitelj imaju pravo predlagati izvođenje dokaza saslušanjem svjedoka, predlagati provedbu vještačenja po ovlaštenim sudskim vještačicama, pribavu isprava, te prema potrebi i svega drugoga što može biti od koristi za dokazivanje važnih činjenica.
- (3) Disciplinski tužitelj je dužan izvođenje dokaza na kojima temelji optužnicu predložiti već

u optužnici, a disciplinski okriviljenik u odgovoru na optužnicu. O prijedlozima za izvođenje dokaza odlučuje vijeće Disciplinskog suda većinom glasova, a troškove izvođenja dokaza snosi ona stranka koja ih je predložila, s time da troškove dokazivanja po prijedlogu Disciplinskog tužitelja, predujmljuje i snosi Hrvatska odvjetnička komora.

- (4) Neće se izvoditi dokazi koji nisu predloženi u optužnici, odnosno u odgovoru na optužnicu. Dokazi o činjenicama za koje su stranke saznale tijekom postupka, mogu se predlagati nakon podizanja optužnice, odnosno nakon davanja odgovora na optužnicu do zaključenja rasprave i izvesti se na raspravi.
- (5) Sud je ovlašten izvoditi i dokaze koji nisu predloženi, ili od kojih je predlagatelj odustao, samo ako smatra da ti dokazi upućuju na postojanje razloga isključenja protupravnosti ili krivnje, ili na činjenicu o kojoj ovisi odluka o disciplinskim sankcijama.

Članak 116.

- (1) Kao svjedoci mogu se pozvati osobe za koje je vjerojatno da mogu dati obavijesti u svezi s disciplinskom povredom i drugim okolnostima bitnim za vođenje postupka i donošenje presude.
- (2) Ne može se ispitati kao svjedok:
  - osoba koja bi svojim iskazom povrijedila zakonom ustanovljenu obvezu čuvanja tajnosti podataka, dok ju nadležno tijelo ne osloboди te obveze
  - branitelj disciplinskog okriviljenika, osim ako to sam disciplinski okriviljenik ne zahtijeva
- (3) Svjedok nije dužan odgovarati na pojedina pitanja ako je vjerojatno da bi time sebe ili bliskog rođaka izložio kaznenom progonu, teškoj sramoti ili znatnoj materijalnoj šteti. O tome će predsjednik vijeća Disciplinskog suda poučiti svjedoka.

- vjerski isповједnik o sadržaju ispjovjedi
- dijete i maloljetnik.

Članak 117.

- (1) Oslobođeni su obveze svjedočenja:

- osoba s kojom je disciplinski okriviljenik u braku ili izvabnračnoj zajednici
- srodnici disciplinskog okriviljenika u ravnoj lozi, rođaci u pobočnoj lozi do trećeg stupnja zaključno, te srodnici po tazbini do drugog stupnja zaključno
- posvojenik i posvojitelj disciplinskog okriviljenika
- javni bilježnici, porezni savjetnici, u okviru zakonske obveze čuvanja tajne
- odvjetnici, liječnici, zubari, psiholozi i socijalni radnici o onome što su u obavljanju svojega zanimanja saznali od okriviljenika novinari i urednici u sredstvima javnog priopćavanja o izvorima obavijesti i podataka za koje su saznali u obavljanju svojega zanimanja i koji su uporabljeni prilikom uređivanja sredstava javnog priopćavanja.

- (2) Predsjednik Disciplinskog vijeća dužan je osobe navedene u stavku 1. ovoga članka, prije njihova ispitivanja, ili čim sazna za njihov odnos prema disciplinskom okriviljeniku, upozoriti da ne moraju svjedočiti. Upozorenje i odgovor unose se u zapisnik.

- (3) Svjedok nije dužan odgovarati na pojedina pitanja ako je vjerojatno da bi time sebe ili bliskog rođaka izložio kaznenom progonu, teškoj sramoti ili znatnoj materijalnoj šteti. O tome će predsjednik vijeća Disciplinskog suda poučiti svjedoka.

Članak 118.

- (1) Svjedoka se poziva dostavom pisanih poziva.
- (2) Svjedoci se ispituju svaki posebno i bez nazočnosti ostalih svjedoka.
- (3) Svjedok je dužan odgovore dati usmeno.
- (4) Svjedoka će se najprije pitati za ime i prezime, prebivalište i OIB te njegov odnos s disciplinskim okriviljenikom i podnositeljem disciplinske prijave.
- (5) Nakon toga, svjedoka će se upozoriti da je dužan govoriti istinu, da ne smije ništa prešutjeti i da je davanje lažnog iskaza kazneno djelo.
- (6) Svjedoka će se zatim pozvati da iznese sve što mu je poznato o predmetu, zatim će ga se upitati otkud mu je poznato ono o čemu svjedoči, a nakon toga mu se mogu postavljati pitanja radi provjere, dopune ili razjašnjenja iskaza. Svjedoku pitanja prvi postavljaju predsjednik i članovi Vijeća. Nakon toga pitanja postavljaju stranke i to tako da prva postavlja pitanja stranka koja je svjedoka predložila.

Članak 119.

- (1) Vijeće Disciplinskog suda može na prijedlog stranaka odrediti provođenje vještačenja, kada radi utvrđivanja ili ocjene neke važne činjenice treba pribaviti nalaz i mišljenje od osobe koja raspolaze potrebnim stručnim znanjem ili vještinom.
- (2) Vještačenje određuje vijeće Disciplinskog suda pisanim nalogom, u kojemu će navesti o kojim činjenicama će se provesti vještačenje, kome se povjerava i tko će snositi troškove vještačenja.

- (3) Za vještaka može biti određena osoba koja je kao vješetak određena rješenjem predsjednika bilo kojega Županijskog suda u Republici Hrvatskoj, ili stručna ustanova, ili državno tijelo.
- (4) Za vještaka se ne može uzeti osoba koja ne može biti ispitana kao svjedok, ili osoba koja je oslobođena dužnosti svjedočenja, a ni osoba prema kojoj je počinjena disciplinska povreda, niti osoba koja je ispitana kao svjedok.

- (5) Vještaka će se pozvati da brižljivo prouči predmet vještačenja, da točno navede sve što zapazi i nađe, te da svoje mišljenje iznesе nepristrano i u skladu s pravilima znanosti i vještine. Njega će se posebno upozoriti da je davanje lažnog iskaza kazneno djelo.
- (6) Provedbi vještačenja mogu biti prisutni disciplinski tužitelj, disciplinski okriviljenik i branitelj. Nakon provedenog vještačenja, vješetak će izraditi pisani nalaz i mišljenje, a može biti i pozvan na raspravu radi davanja pojedinih razjašnjenja u svezi s danim nalazom i mišljenjem.

- (7) Ako je nalaz vještaka nejasan, nepotpun ili u proturječnosti sam sa sobom ili s izviđenim okolnostima, a ti se nedostaci ne mogu otkloniti ponovnim ispitivanjem vještaka, obnovit će se vještačenje s istim ili drugim vještakom.
- (8) Ako u mišljenju vještaka ima proturječnosti ili nedostatake, ili se pojavi sumnja u točnost danog mišljenja, a ti se nedostaci ili sumnja ne mogu otkloniti ponovnim ispitivanjem vještaka, zatražit će se mišljenje drugog vještaka.

Članak 120.

- (1) Nakon završetka dokaznog postupka, završne govore iznijet će disciplinski tužitelj, branitelj, ako ga disciplinski okriviljenik ima, te sam disciplinski okriviljenik, nakon čega će predsjednik vijeća Disciplinskog suda zaključiti raspravu te nakon tajnog vijećanja i glasovanja, većinom glasova članova Vijeća izreći presudu.
- (2) Presuda se može odnositi samo na osobu koja je optužena i samo na disciplinsku povredu koja je predmet optužbe sadržane u podnesenoj, odnosno na raspravi izmijenjenoj ili proširenoj optužnici.
- (3) Disciplinski sud nije vezan za prijedloge disciplinskog tužitelja o pravnoj ocjeni djela.
- (4) Disciplinski sud temelji presudu samo na činjenicama i dokazima koji su izvedeni na raspravi.

Članak 121.

- (1) Tijekom rasprave, vijeće Disciplinskog suda može donijeti bilo koje rješenje od navedenih u čl. 109. st. 2. ovog Statuta.
- (2) Nakon zaključenja rasprave i provedenog vijećanja, vijeće Disciplinskog suda donosi i objavljuje presudu kojom se:
  - disciplinski okriviljenik proglašava krivim
  - disciplinski okriviljenik oslobađa od optužbe ako se utvrdi da djelo koje je predmet optužbe nije teža povreda dužnosti i ugleda odvjetništva, ili ako postoje okolnosti koje isključuju disciplinsku odgovornost, ili ako nema dokaza da je izvršio povredu, ili se utvrdi da nije izvršio povredu

- optužba odbija ako disciplinski tužitelj odustane od optužnice, ili ako se utvrdi da je nastupila zastara disciplinskog progona, ili je o istoj stvari već pravomoćno odlučeno.

Članak 122.

- (1) Presuda kojom se disciplinski okrivljenik proglašava krivim sadrži:
  - činjenični i pravni opis djela za koje se proglašava krivim, uz naznaku činjenica i okolnosti koje čine težu povredu dužnosti i ugleda odvjetništva
  - disciplinsku mjeru sukladno čl. 72. Zakona o odvjetništvu.
- (2) U presudi iz stavka 1. ovoga članka, vijeće Disciplinskog suda može donijeti odluku o:
  - obustavi prava na obavljanje odvjetništva i o uračunavanju od Izvršnog odbora izrečene mjere obustave prava na obavljanje odvjetništva
  - ukidanju prije donesene odluke o obustavi prava na obavljanje odvjetništva
  - plaćanju troškova postupka
  - objavi pravomoćne presude u glasilu Komore.
- (3) Disciplinski sud troškove postupka određuje u paušalnom iznosu u kunama, u protuvrijednosti od najviše 500 bodova Tarife, uzimajući u obzir trajanje i složenost postupka. Uz troškove u paušalnom iznosu dodatno se određuju i stvarni troškovi izvođenja dokaza.
- (4) U slučajevima iz čl. 121. st. 2. alinea 2. i 3., disciplinski okrivljenik i njegov branitelj nemaju pravo na naknadu nagrade za zastupanje i nužnih izdataka.

Članak 123.

U disciplinskom postupku ne može se odlučivati o zahtjevu za naknadu štete nastale izvršenjem disciplinske povrede, izuzev ako se radi o povredi iz čl. 96. st.1. t. 14. ovoga Statuta.

Članak 124.

- (1) Pisani otpravak presude dostavlja se okrivljeniku, branitelju i disciplinskom tužitelju.
- (2) Pravomoćna presuda se dostavlja, izuzev osobama iz st. 1. ovoga članka, još i Izvršnom odboru Komore, odvjetničkom zboru kojemu disciplinski okrivljenik pripada te podnositelju disciplinske prijave.

Članak 125.

- (1) Odluke, pozivi, podnesci, dopisi i druga pismena, disciplinskom tužitelju, odnosno njegovim zamjenicima, disciplinskom okrivljeniku i branitelju dostavljaju se u pravilu poštom na adresu sjedišta odvjetničkog ureda, odnosno pisarnice upisane u Imeniku odvjetnika, a svjedoku ili vještačku na adresu prijavljenog prebivališta ili boravišta, dok poziv za raspravu, ili druge pozive, Disciplinski sud može dati i usmeno osobi koja se nalazi pred Sudom, što će se zabilježiti u zapisniku o glavnoj raspravi, čime se dostava smatra pravovaljanom.
- (2) Ako se disciplinskom okrivljeniku ili branitelju ne može dostaviti odluka na koju postoji pravo žalbe na dosadašnju adresu jer nije prijavljena promjena adrese ili ih na adresi koju su prije toga dali sudu nije moguće pronaći ili je očito da izbjegavaju primatak ignorirajući obavijest o primitu pošiljke, ili na drugi način, dostava će se obaviti na adresu sjedišta odvjetničkog ureda, odnosno pisarnice upisane u Imeniku odvjetnika, odnosno na adresu prijavljenog prebivališta, odnosno boravišta.

primitu pošiljke ili na drugi način, dostava će se obaviti na adresu sjedišta odvjetničkog ureda, odnosno pisarnice upisane u Imeniku odvjetnika.

- (3) Ako dostava ne uspije niti na toj adresi, dostava će se obaviti isticanjem odluke na oglasnoj ploči Disciplinskog suda u sjedištu Komore. Protekom roka od osam dana od dana isticanja na oglasnoj ploči, dostava će se smatrati urednom.
- (4) Ako se disciplinskom okrivljeniku, branitelju ili drugom sudioniku u postupku (svjedoku, vještačku i dr.) ne može dostaviti poziv ili žalba na dosadašnju adresu, jer nije prijavljena promjena adrese, ili ih na adresi koju su prije toga dali Disciplinskom sudu nije moguće pronaći, ili je očito da izbjegavaju primatak ignorirajući obavijest o primitu pošiljke, ili na drugi način, dostava će se obaviti na adresu sjedišta odvjetničkog ureda, odnosno pisarnice upisane u Imeniku odvjetnika, odnosno na adresu prijavljenog prebivališta, odnosno boravišta.
- (5) Ako dostava ne uspije niti na toj adresi, dostava će se obaviti isticanjem poziva ili žalbe na oglasnoj ploči Disciplinskog suda u sjedištu Komore. Protekom roka od osam dana od dana isticanja, smatra se da je dostava poziva ili žalbe pravovaljana.
- (6) Odluke, pozivi, podnesci, dopisi i druga pismena mogu se dostavljati i elektroničkim putem u skladu s posebnim aktom Komore.

Članak 126.

- (1) Protiv presude Disciplinskog suda, okrivljenik, branitelj i

disciplinski tužitelj imaju pravo podnijeti žalbu u roku od 15 dana od primitka presude. Žalba se podnosi Disciplinskom sudu u dovoljnem broju primjeraka za sud te za protivnu stranku i branitelja, radi davanja odgovora.

- (2) Ako disciplinski okrivljenik ima branitelja, a presuda im je dostavljena u različite dane, rok za žalbu se računa od kasnjeg dana.
- (3) Primjerak žalbe se dostavlja protivnoj strani koja može dati odgovor u roku od 8 dana.
- (4) Pravodobno podnesena žalba odgađa izvršenje presude.
- (5) Disciplinski tužitelj, disciplinski okrivljenik i branitelj mogu se odreći od prava na žalbu i to od trenutka objave presude pa do proteka roka za podnošenje žalbe, a mogu do donošenja odluke Višeg disciplinskog suda odustati od već podnesene žalbe. Odricanje i odustajanje od žalbe ne mogu se opozvati.
- (6) Nepravodobnu i nedopuštenu žalbu odbacit će rješenjem predsjednik vijeća Disciplinskog suda.

Članak 127.

Žalba treba sadržavati:

- oznaku presude protiv koje se podnosi
- osnove za pobijanje presude
- obrazloženje žalbe
- prijedlog da se pobijana presuda potpuno ili djelomično ukine ili preinači
- potpis osobe koja podnosi žalbu.

Članak 128.

Presuda se može pobijati zbog:

- bitne povrede odredaba disciplinskog postupka
- povrede odredaba Kaznenog zakona, Zakona o odvjetništvu, Statuta HOK-a ili Kodeksa odvjetničke etike
- pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja
- odluke o disciplinskoj mjeri, troškovima disciplinskog postupka, naknadi štete iz čl. 96. st. 1. t. 14., te radi odluke o objavi presude u glasilu Komore.

Članak 129.

(1) Apsolutno bitna povreda odredaba disciplinskog postupka postoji:

- ako je Disciplinski sud bio nepropisno sastavljen, ili ako je u izricanju presude sudjelovao sudac koji nije sudjelovao na raspravi
- ako je na raspravi sudjelovao sudac koji se morao izuzeti
- ako je optužba prekoračena
- ako je u povodu pravnog lijeka koji je izjavljen samo u korist disciplinskog okrivljenika, presuda izmijenjena na njegovu štetu
- ako je izreka presude nerazumljiva, proturječna sama sebi ili razlozima presude, ili ako presuda uopće nema razloge, ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama, ili su ti razlozi potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri proturječni, ili ako o odlučnim činjenicama postoji znatna proturječnost između onoga što se navodi u razlozima presude o sadržaju isprava ili zapisnika o iskazima danim tijekom postupka i samih

tih isprava ili zapisnika.

- (2) Relativno bitna povreda odredaba disciplinskog postupka postoji ako Disciplinski sud pri pripremanju rasprave, ili u tijeku rasprave, ili pri donošenju presude, nije primijenio ili je nepravilno primijenio neku odredbu ovoga Statuta, a to je utjecalo na pravilnost presude.

Članak 130.

Povrede Kaznenog zakona, Zakona o odvjetništvu, Statuta HOK-a ili Kodeksa odvjetničke etike postoje ako su isti povrijeđeni u pitanju:

- je li povreda za koju se disciplinski okrivljenik progoni teža povreda dužnosti i ugleda odvjetništva
- ima li okolnosti koje isključuju krivnju
- ima li okolnosti koje isključuju disciplinski progon, a osobito je li nastupila zastara disciplinskog progona ili je o istoj stvari već pravomoćno odlučeno
- je li glede disciplinske povrede primijenjen propis koji se ne može primijeniti
- uračunavanja od Izvršnog odbora izrečene mjere obustave prava na obavljanje odvjetništva.

Članak 131.

- (1) Presuda se može pobijati radi pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.
- (2) Pogrešno utvrđeno činjenično stanje postoji ako je Disciplinski sud kakvu odlučnu činjenicu pogrešno utvrdio, odnosno kad sadržaj isprava, zapisnika o izvedenim dokazima ili tehničkih snimki ozbiljno dovodi u sumnju pravilnost ili pouzdanost

- utvrđenja odlučne činjenice.
- (3) Nepotpuno utvrđeno činjenično stanje postoji ako sud kakvu odlučnu činjenicu nije utvrdio.
  - (4) Žalbu zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ne može podnijeti okrivljenik u odnosu na točku optužbe za koju se izjasnio da se smatra krivim, osim ako je za dokaze o isključenju protupravnosti ili krivnje saznao nakon donošenja presude, ili se radi o činjenicama odlučnim za izbor vrste i trajanja disciplinske mjere.

Članak 132.

- (1) Presuda se može pobijati radi odluke o disciplinskoj mjeri kada Disciplinski sud nije pravilno odmjerio disciplinsku mjeru s obzirom na okolnosti koje utječu na to da ista bude veća ili manja, odnosno druge vrste.
- (2) Odluka o troškovima disciplinskog postupka, naknadi štete iz čl. 96. st. 1. t. 14., te radi odluke o objavi presude u glasilu Komore, može se pobijati kad je Disciplinski sud o tim pitanjima donio odluku suprotnu odredbama ovoga Statuta.

Članak 133.

Po proteku roka za odgovor, Disciplinski sud će žalbu sa spisom dostaviti Višem disciplinskom sudu.

Članak 134.

- (1) Viši disciplinski sud odluku donosi na sjednici Vijeća.
- (2) Viši disciplinski sud može po potrebi tražiti od Disciplinskog suda izvješće o povredama

odredaba disciplinskog postupka istaknutim u žalbi.

Članak 135.

- (1) Viši disciplinski sud ispituje presudu u onom dijelu u kojem se pobija žalbom i iz osnova iz kojih se pobija. Po službenoj dužnosti Viši disciplinski sud mora uvijek ispitati:
  - postoji li povreda odredaba disciplinskog postupka iz članka 129. st 1. al. 1. - 4. Statuta HOK-a, i je li rasprava protivno odredbama Statuta HOK-a održana u odsutnosti disciplinskog okrivljenika i njegova branitelja
  - je li na štetu disciplinskog okrivljenika povrijeden Kazneni zakon, Zakon o odvjetništvu, Statut HOK-a ili Kodeks odvjetničke etike.
- (2) Ako žalba podnesena u korist disciplinskog okrivljenika ne sadrži obrazloženje, Viši disciplinski sud ograničit će se na ispitivanje povreda iz st. 1. al. 1. i 2. ovog članka te na ispitivanje odluke o disciplinskoj mjeri.
- (3) U povodu žalbe tužitelja, presuda Disciplinskog suda može se ukinuti ili preinačiti i u korist disciplinskog okrivljenika.

Članak 136.

Žalba zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ili zbog povrede Kaznenog zakona, Zakona o odvjetništvu, Statuta HOK-a ili Kodeksa odvjetničke etike, podnesena u korist disciplinskog okrivljenika, sadrži u sebi i žalbu zbog odluke o disciplinskoj mjeri, troškovima disciplinskog postupka, naknadi štete iz čl. 96. st. 1. toč. 14., te odluke o objavi presude u glasilu Komore.

Članak 137.

Ako Viši disciplinski sud u povodu bilo čije žalbe utvrdi da su razlozi zbog kojih je donio odluku u korist pojedinog disciplinskog okrivljenika od koristi i za kojeg od disciplinskih suokrivljenika koji nije podnio žalbu, ili je nije podnio u tom smislu, postupit će po službenoj dužnosti kao da takva žalba postoji.

Članak 138.

- (1) Viši disciplinski sud može odbaciti žalbu kao nepravovremenu ili nedopuštenu, ili odbiti žalbu kao neosnovanu, i potvrditi presudu Disciplinskog suda, ili ukinuti tu presudu i uputiti predmet Disciplinskog suda na ponovno suđenje i odluku, ili preinačiti presudu Disciplinskog suda.
- (2) O svim žalbama protiv iste presude Viši disciplinski sud odlučuje jednom odlukom.

Članak 139.

- (1) Žalba se odbacuje rješenjem kao nepravovremena ako se utvrdi da je podnesena nakon roka za podnošenje žalbe.
- (2) Žalba se odbacuje rješenjem kao nedopuštena ako se utvrdi da je žalbu podnijela osoba koja nije ovlaštena za podnošenje žalbe, ili osoba koja se odrekla žalbe ili odustala od žalbe, ili ako žalba nije dopuštena (čl. 126. i čl. 131. st. 4. Statuta).

Članak 140.

Viši disciplinski sud će presudom odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi presudu Disciplinskog suda kad utvrdi da ne postoje razlozi zbog

kojih se presuda pobija niti povrede Statuta iz čl. 136. ovog Statuta.

Članak 141.

Viši disciplinski sud će, prihvaćajući žalbu ili po službenoj dužnosti, rješenjem ukinuti presudu Disciplinskog suda i uputiti predmet Disciplinskom суду на ponovno suđenje i odluku, ako utvrди da postoji bitna povreda odredaba disciplinskog postupka, osim slučajeva iz čl. 146. Statuta, ili ako smatra da zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja treba naložiti novu raspravu pred Disciplinskim sudom.

Članak 142.

Viši disciplinski sud može naložiti da se nova rasprava pred Disciplinskim sudom održi pred potpuno izmijenim vijećem.

Članak 143.

Viši disciplinski sud će, prihvaćajući žalbu ili po službenoj dužnosti, presudom preinačiti presudu Disciplinskog suda, ako utvrdi da su odlučne činjenice u presudi Disciplinskog suda pravilno utvrđene i da se s obzirom na utvrđeno činjenično stanje po pravilnoj primjeni Kaznenog zakona, Zakona o odvjetništvu, Statuta ili Kodeksa odvjetničke etike ima donijeti drugačija presuda, a prema stanju stvari i u slučaju povreda iz čl. 130. al. 2. i 3. Statuta.

Članak 144.

(1) U obrazloženju presude, odnosno rješenja, Viši disciplinski sud treba ocijeniti žalbene razloge i iznijeti povrede Kaznenog zakona, Zakona o odvjetništvu, Statuta ili Kodeksa

odvjetničke etike koje je uzeo u obzir po službenoj dužnosti.

- (2) Kada se presuda Disciplinskog suda ukida zbog bitnih povreda odredaba disciplinskog postupka, u obrazloženju treba navesti koje su odredbe povrijedene i u čemu se povrede sastoje.
- (3) Kada se presuda Disciplinskog suda ukida zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenoga činjeničnog stanja, Viši disciplinski sud dužan je navesti u čemu su nedostaci u utvrđivanju činjeničnog stanja, posebno u odlučivanju o prijedozima stranaka da se pribave i izvedu pojedini dokazi, odnosno zašto su novi dokazi i činjenice važni za dočenje pravilne odluke.

Članak 145.

Viši disciplinski sud vratit će sve spise Disciplinskom суду s dovoljnim brojem ovjerenih prijepisa svoje odluke radi predaje strankama i drugim zainteresiranim osobama.

Članak 146.

- (1) Disciplinski sud kojem je predmet vraćen na suđenje, uzet će za osnovu prijašnju optužnicu. Ako je presuda djelomično ukinuta, taj će sud za osnovu uzeti samo onaj dio optužbe koji se odnosi na ukinuti dio presude.
- (2) Na novoj raspravi stranke mogu isticati nove činjenice i iznositi nove dokaze.
- (3) Disciplinski sud dužan je izvesti sve postupovne radnje i raspraviti sva sporna pitanja na koja je upozorio Viši disciplinski sud u svojoj odluci.
- (4) Pri izricanju nove presude Disciplinski sud vezan je zabranom iz čl. 129. st. 1. al. 4. Statuta.

4. Postupak pred Disciplinskim vijećem Komore i pred Disciplinskim vijećem Odvjetničkog zбора

Članak 147.

- (1) Izviđaje u postupku za izricanje mjera zbog lakših povreda vodi član Disciplinskog vijeća Upravnog odbora Komore, odnosno jedan član Disciplinskog vijeća Odvjetničkog zбора kojega odredi predsjednik Vijeća.
- (2) Okrivljeniku se prije donošenja odluke omoguće da iznese svoju obranu.
- (3) Protiv rješenja disciplinskih vijeća može se izjaviti žalba ako je okrivljeniku izrečena kazna. Žalbu može izjaviti samo okrivljenik, i to u roku od 15 dana.
- (4) O žalbi odlučuje Disciplinski sud Komore u vijeću od tri člana, u nejavnoj sjednici. Odluka vijeća je konačna.
- (5) U postupku protiv odvjetničkog vježbenika jedan član vijeća Disciplinskog suda jest odvjetnički vježbenik kojega je odredila Udruga odvjetničkih vježbenika.
- (6) U postupku pred Disciplinskim vijećem Komore, odnosno Odvjetničkog zбора, na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovog Statuta o disciplinskom postupku zbog teže povrede dužnosti i ugleda odvjetništva, ako odredbama ovog članka nije nešto drugo predviđeno.

5. Odgovarajuća primjena zakona

Članak 148.

- (1) Postupak pred Disciplinskim tužiteljstvom, Disciplinskim sudom, Višim disciplinskim sudom i disciplinskim vijećima

- provodit će se prema odredbama koje propisuje ovaj Statut.
- (2) U postupku pred tijelima iz st. 1. ovoga članka glede onoga što nije uređeno Statutom, na odgovarajući način se primjenjuju odredbe Zakona o kaznenom postupku koje uređuju skraćeni postupak, osim odredbi koje se odnose na postupak pred optužnim vijećem, potvrđivanje optužnice i sastavljanje raspravnog spisa, te se na odgovarajući način primjenjuju i odredbe koje uređuju postupak opoziva uvjetne osude.

6. Izvršenje disciplinskih mjera

Članak 149.

- (1) Pravomoće i izvršne odluke donesene u disciplinskom postupku izvršava sudac izvršenja.
- (2) Sudac izvršenja je sudac Disciplinskog suda kojega na dužnost suca izvršenja između svih sudaca toga suda imenuje predsjednik Disciplinskog suda na vrijeme od tri godine. Predsjednik Disciplinskog suda može imenovati jednog ili više sudaca izvršenja. Sudac izvršenja ne može biti osoba koja je u disciplinskom postupku, u kojem je donesena odluka koja se treba izvršiti, sudjelovala kao predsjednik ili član sudskog vijeća Disciplinskog suda, Višeg disciplinskog suda, predsjednik ili član Disciplinskog vijeća, Disciplinski tužitelj ili zamjenik Disciplinskog tužitelja.

Članak 150.

- (1) Disciplinski sud, odnosno Disciplinsko vijeće, dužno je pravomoće i izvršne odluke done-

- sene u disciplinskom postupku bez odgode s klauzulama pravomoćnosti i izvršnosti dostaviti sucu izvršenja na izvršenje.
- (2) Nakon što zaprimi pravomoće i izvršne odluke donesene u disciplinskom postupku s klauzulama pravomoćnosti i izvršnosti, sudac izvršenja bez odgode rješenjem protiv kojega nije dopuštena žalba nalaže upis izrečenih disciplinskih mjera u odgovarajuće evidencije Komore.
- (3) Pravomoće i izvršne odluke donesene u disciplinskom postupku s klauzulama pravomoćnosti i izvršnosti u kojima je izrečena novčana kazna, i/ili u kojima je naloženo disciplinskom okrivljeniku naknaditi troškove postupka, sudac izvršenja, ako disciplinski okrivljenik nije sam dobrovoljno postupio po pravomoćnoj odluci, izvršava na način da bez odgode ovlašćuje po svom izboru jednoga od odvjetnika upisanog u Imenik odvjetnika Komore radi pokretanja postupka naplate novčane kazne i/ili troškova postupka pred nadležnim sudom. Sudac izvršenja pri tome se brine da pribavi odgovarajuću punomoć zakonskog zastupnika Komore i dostavi je opunomoćenom odvjetniku zajedno sa svime što je potrebno za pokretanje i uspješno vođenje postupka. Pokretanje postupka pred nadležnim sudom radi naplate novčane kazne i/ili troškova postupka prekida tijek zastare izvršenja disciplinske mjere.
- (4) O izvršenju pravomoće i izvršne odluke donesene u disciplinskom postupku sudac izvršenja obavještava Izvršni odbor.

7. Zastara

Članak 151.

- (1) Zastara progona prekida se podnošenjem prijave Komori ili odlukom nadležnih tijela Komore o pokretanju postupka.
- (2) Zastara progona i zastara izvršenja kazne nastupa u svakom slučaju kad protekne dvostruki rok predviđen za zastaru progona i za zastaru izvršenja kazne.
- (3) Ako je disciplinski okrivljenik istom povredom izvršio i kazneo djelo, zastara progona prekida se do pravomoćnog završetka kaznenog postupka.

XI. HRVATSKA ODVJETNIČKA AKADEMIJA

Članak 152.

Hrvatska odvjetnička akademija djeli pri Komori i njezino djelovanje se uređuje posebnim pravilnikom koji donosi Upravni odbor.

XII. CENTAR ZA MIRENJE HRVATSKE ODVJETNIČKE KOMORE

Članak 153.

Centar za mirenje Hrvatske odvjetničke komora djeli pri Komori i njegovo djelovanje se uređuje posebnim pravilnikom koji donosi Upravni odbor.

XIII. GLASILO "ODVJETNIK"

Članak 154.

- (1) Glasilo Komore jest časopis "Odvjetnik".
- (2) Glasilo izlazi dvomjesečno ili tromjesečno, a primaju ga svi članovi Komore.
- (3) Članove uredništva, glavnog urednika i urednika "Odvjetnika" imenuje Upravni odbor Komore.
- (4) Članovi uredništva, glavni urednik i urednik za svoj rad odgovaraju Upravnom odboru Komore.

XIV. INTERNETSKE STRANICE KOMORE

Članak 155.

- (1) Komora ima vlastitu internetske stranice.
- (2) Pristup internetskim stranicama bit će dopušten odvjetnicima i općoj javnosti bez ograničenja, osim ako za pojedine njezine dijelove Upravni odbor Komore ne odluči drugačije.

Članak 156.

- (1) Glavnog urednika i urednika internetske stranice imenuje Upravni odbor Komore.
- (2) Upravni odbor može odlučiti da se osnuje i uredništvo internetskih stranica. U tom slučaju Upravni odbor imenuje članove uredništva.

Članak 157.

Glavni urednik i urednik te članovi uredništva internetskih stranica odgovorni su za svoj rad Upravnom odboru.

XV. ODVJETNIČKE INTERNETSKE STRANICE

Članak 158.

- (1) Odvjetnik, zajednički odvjetnički uredi i odvjetničko društvo imaju pravo biti predstavljeni javnosti svojim internetskim stranicama.
- (2) Komora Pravilnikom o odvjetničkim internetskim stranicama određuje uvjete osnivanja, mjesto postavljanja (internetski portal), dopušteni sadržaj, postupak odobravanja sadržaja, privremeno uklanjanje prijepornog naslova, cijelog sadržaja ili dijela sadržaja internetskih stranica odvjetnika – članova Komore, internetskih stranica svih Zakonom o odvjetništvu dopuštenih organizacijskih oblika njihove odvjetničke djelatnosti, kao i internetskih stranica odvjetnika koji temeljem Zakona o odvjetništvu imaju pravo odvjetničkog djelovanja na teritoriju Republike Hrvatske.

XVI. FINANCIJSKO POSLOVANJE

Članak 159.

Financijsko poslovanje Komore obavlja se na osnovi godišnjeg proračuna prihoda i rashoda, koji odrjava Skupština.

Članak 160.

- (1) Proračunski prihodi Komore jesu:
  1. upisnina odvjetnika i odvjetničkih vježbenika

2. članarina odvjetnika i odvjetničkih vježbenika
3. ostali prihodi i davanja.

- (2) Uz proračunske prihode postoje i izvanredni prihodi Komore, i to:
  1. novčane disciplinske kazne
  2. različiti izvanredni prihodi.

Članak 161.

- (1) Komora se koristi svojim sredstvima za ostvarivanje zadaća Komore utvrđenih Zakonom o odvjetništvu i ovim Statutom.
- (2) Upravni odbor Komore može odobriti i isplate sredstava za druge svrhe ili potrebe, koje smatra opravdanima.

Članak 162.

U novčanom poslovanju Komoru potpisuju kolektivno dva člana Upravnog odbora, koje Upravni odbor za to ovlasti.

XVII. POHRANA SPISA

Članak 163.

- (1) Upravni odbor će posebnim pravilnikom utvrditi način i uvjete pohrane spisa i obvezu čuvanja istih.

XVIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 164.

U postupcima za upis u imenike odvjetnika i odvjetničkih vježbenika, za obnovu postupka upisa te u drugim slučajevima u kojima odlučuju o pravima i obvezama odvjetnika, odvjetničkih vježbenika, odvjetničkih društava i stranih podružnica, osim ako zakonom, ovim Statutom ili drugim općim aktom Komore nije

drugačije određeno, ovlaštena tijela Komore odlučuju primjenjujući na odgovarajući način pravila Zakona o općem upravnom postupku.

Članak 165.

- (1) Svi odvjetnici su dužni imati elektroničku adresu i istu prijavljuju Komori. Sva pismena Komora i zborovi dostavljaju odvjetnicima elektroničkim putem na Komori prijavljenu adresu. Ako odvjetnik promjeni elektroničku adresu, dužan je o novoj adresi obavijestiti Komoru bez odgode, ali je do zaprimanja obavijesti za dostavu nadležna elektronička adresa koja je prijavljena Komori.
- (2) Izvršni odbor Komore može na poseban pisani zahtjev odvjetnika iznimno odobriti pojedinom odvjetniku nekorištenje elektroničke adrese, ako postoje za to opravdani razlozi. Taj se zahtjev mora podnijeti u roku 4 (četiri) mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Statuta.

Članak 166.

- (1) Svi zahtjevi i isprave dostavljaju se Komori u izvorniku ili ovjerenoj preslici na hrvatskom jeziku.
- (2) Zahtjevi i isprave na stranom jeziku dostavljaju se prevedene od ovlaštenog sudskog tumača na hrvatski jezik.
- (3) Ako zahtjev i isprave nisu dostavljeni sukladno odredbama stavka 1. i 2. ovog članka, Komora nije dužna u povodu istih postupati.

Članak 167.

- (1) Postupci koji u vrijeme stupanja na snagu ovog Statuta budu u tijeku pred tijelima Komore, nastavljaju se prema pravilima koja su bila na snazi u to vrijeme.
- (2) Zborovi su dužni uskladiti svoja pravila s ovim Statutom najkasnije do 30. lipnja 2014. godine.

Članak 168.

- (1) Podružnice stranih odvjetničkih društava ili ureda, koji su osnovani do dana stupanja na snagu ovog Statuta, dužne su u roku 90 dana uskladiti se sukladno odredbama ovog Statuta.
- (2) U slučaju da ne postupe u skladu s odredbom stavka 1. ovog članka, postupa se u skladu s čl. 86. st. 7. i 8. ovog Statuta.

Članak 169.

- (1) Upravni odbor Komore dužan je donijeti pravilnike i druge opće akte propisane ovim Statutom najkasnije u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Statuta.
- (2) Postojeći pravilnici i drugi opći akti doneseni na temelju Statuta Komore (NN br. 74/09, 90/10 i 64/11), ostaju na snazi do stupanja na snagu pravilnika i drugih općih akata donesenih na temelju ovog Statuta.
- (3) Ovaj Statut stupa na snagu danom objave u "Narodnim novinama".

Broj: 5170/2013
Zagreb, 15. lipnja 2013.

Predsjednik:
Robert Travaš, v. r.

(Statut je objavljen u "Narodnim novinama" broj 115/2013 od 13. rujna 2013. godine i stupio je na snagu 13. rujna 2013. godine.)